

MOLITI I SLUŽITI

SLUŽBENI VJESNIK BISKUPIJE KRK

God. 2014.

broj 6

BISKUPOVA BOŽIĆNA ČESTITKA 2014.

Poštovani vjernici i svi ljudi dobre volje!

Čini se da je sveti Franjo Asiški, koliko je poznato, najviše od svih ljudi bio zanesen činjenicom da se veliki i vječni Bog, gospodar svega stvorenoga toliko snizio da je postao čovjek i time preuzeo na sebe muke, žalosti i boli koje čovjek doživljava. Samo što neizmjerni Bog doživljava mnogo dublje, jače i intenzivnije ono što doživljava ograničeni i skučen čovjek. Zato je sveti Franjo htio promatrati svojim očima u živo taj događaj te je upriličio životinske jasle u koje je bio položen i ležao naš veliki Bog.

Sve se to dogodilo samo zato što je Bog toliko ljubio ljude da je poslao svoga Sina dan jedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima vječni život.

Time što je Bog preuzeo na sebe sve ono što je vlastito čovjeku, pokazao je vrlo jasno da je sve što je ljudsko, osim zla i grijeha, časno i vrijedno. Štoviše, Bog se toliko sjeđinio s nama da je izjavio da štogod učinimo najmanjem čovjeku, to smo njemu učinili. Od kada se Isus-Bog pojavio među nama nema više nikakve sumnje i nesigurnosti da svaki čovjek ima nepovredivo dostojanstvo od začeća do prirodne smrti, a garant i branitelj toga je sam Bog.

Bog se kao čovjek začeo, rodio, živio u obitelji i u obitelji se pripremao za svoje poslanje koje je izvršeno mukom, smrću i uskršnjućem. Time je od Boga potvrđena vrijednost obitelji i njezina korist za odgoj i sretan život svakog čovjeka. Obitelj je od Boga blagoslovljena.

Braćo i sestre, pozivam vas da se zadubite u ovo veliko otajstvo Božića. Da vas ne smetu u tom doživljaju nevažne stvari kojima se hoće u naše vrijeme skriti radostan događaj Utjelovljenja Božjeg Sina. Neki to čine svjesno žečeći otkloniti od sebe događaj dolaska Boga među nas. Drugi se i nesvjesno povode za njima te se istroše u često nepotrebnim kupovanjima, bezvrijednim darivanjima i gozbama te ne dožive ništa od divne stvarnosti Božića.

Ali vi, braćo, niste i ne budite od tih. Želim da vam Bog prosvjetli oči srca te upoznate kolike li nade i radosti zbog dolaska Boga među nas. Molim da vam svima to Spasitelj Isus podari te vam želim čestit Božić i blagoslovljenu 2015. godinu.

U Krku, na prvu nedjelju došašća, 30. studenoga 2014.

Vaš biskup:

✠ Valter, v. r.

Broj: 773/2014.

Krk, 8. prosinca 2014.

Neka se ova poruka pročita na svim misama s narodom na svetkovinu Božića.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

DOKUMENTI

➤GODINA POSVEĆENOOG ŽIVOTA

APOSTOLSKO PISMO SVETOG OCA FRANJE SVIM POSVEĆENIM OSOBAMA U PRIGODI GODINE POSVEĆENOOG ŽIVOTA

Predrage posvećene žene i predragi posvećeni muškarci!

Pišem vam kao Petrov nasljednik, kojem je Gospodin povjerio zadaću učvrstiti vjeru u braći (usp. Lk 22, 32), i pišem vam kao vaš brat, posvećen Bogu jednako kao i vi.

Zahvaljujemo zajedno Ocu, koji nas je pozvao nasljedovati Isusa u punom prianjanju uz njegovo evanđelje i u služenju Crkvi, i izlio u naša srca Duha Svetoga koji nam daje radost i daje nam svjedočiti čitavom svijetu njegovu ljubav i njegovo milosrđe.

Dijeleći mišljenje mnogih od vas i Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, u povodu 50. obljetnice dogmatske konstitucije *Lumen gentium* o Crkvi, u čijem se 6. poglavljtu govori o redovnicima, te dekreta *Perfectae caritatis* o prilagođenoj obnovi redovničkoga života, odlučio sam proglašiti Godinu posvećenog života. Ona započinje 30. studenoga ove godine, na prvu nedjelju došašća, a završava blagdanom Isusova prikazanja u hramu 2. veljače 2016.

Posavjetovavši se s Kongregacijom za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, za ciljeve ove godine sam postavio iste one koje je Ivan Pavao II. predložio Crkvi na početku trećeg tisućljeća, ponavljajući, u stanovitom smislu, ono što je već rečeno u posinodskoj apostolskoj pobudnici *Vita consecrata*: «Vi nemate samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koju treba pripovijedati, nego veliku povijest koju treba izgraditi! Gledajte u budućnost, u

koju vas šalje Duh da s vama učini još velikih stvari» (br. 110).

I. Ciljevi za Godinu posvećenog života

1. Prvi je cilj *gledati prošlost sa zahvalnošću*. Svaka naša ustanova ima iza sebe bogatu karizmatsku povijest. U njezinim je počecima prisutno djelovanje Boga koji, u svome Duhu, poziva neke osobe da bliže naslijeduju Krista, da pretoče evanđelje u posebni oblik života, da čitaju očima vjere znakove vremena, da s kreativnošću odgovore na potrebe Crkve. To je iskustvo početaka kasnije raslo i razvijalo se, uključujući nove članove u novim zemljopisnim i kulturnim okruženjima, te su tako zaživjeli novi načini ostvarivanja karizme, nove inicijative i izrazi apostolske ljubavi. Baš poput sjemena koje postaje stablo šireći svoje grane.

U ovoj će Godini biti korisno da se svaka karizmatska obitelj sjeti svojih početaka i svoga povijesnog razvoja, da zahvali Bogu koji je dao Crkvi toliko mnogo darova koji je čine lijepom i opremljenom za svako dobro djelo (usp. *Lumen gentium*, 12).

Nužno je govoriti o vlastitoj povijesti radi očuvanja identiteta živim, kao i radi jačanja jedinstva obitelji i osjećaja pripadnosti njezinih članova. Nije riječ o prekapanju po prošlosti ili njegovovanju beskorisnih nostalгија, već o tome da se ponovno prisjetimo puta što su ga prošli prethodni naraštaji kako bismo u njima otkrili iskru nadahnuća, ideale, projekte, nosive vrijednosti i to u prvom redu utemeljiteljâ, utemeljiteljicâ i prvih zajednica. Na taj će se način ujedno

posvijestiti i doznati kako se karizmu živjelo tijekom duge povijesti, koju je kreativnost ona oslobađala, s kojim se teškoćama morala nositi i kako se te teškoće prebrodilo. Moći će se otkriti nedosljednosti, koje su plod ljudske slabosti, a katkad također zaborava nekih bitnih aspekata karizme. Sve je to poučno i ujedno poziva na obraćenje. Kazivati vlastitu povijest znači uzdizati hvalu Bogu i zahvaljivati za njegove darove.

Zahvalni smo mu na poseban način za ovih posljednjih pedeset godina nakon Drugog vatikanskog koncila, koji je predstavljao «nalet vjetra» Duha Svetoga za čitavu Crkvu. Zahvaljujući Koncilu posvećeni je život ostvario plodni hod obnove koji je, sa svojim svjetlima i svojim sjenama, bio vrijeme milosti, označeno prisutnošću Duha Svetoga.

Neka ova Godina bude prigoda i da se ponizno, i ujedno s velikim pouzdanjem u Božju ljubav (usp. *I Iv 4, 8*), prizna vlastitu krhkost i da je se živi kao iskustvo Gospodinove milosrdne ljubavi; neka to bude prigoda da se snažno dovikne svijetu i radosno svjedoči svetost i vitalnost koji su prisutni kod velikog broja onih koji su pozvani naslijedovati Krista u posvećenom životu.

2. Ova nas Godina nadalje poziva *živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju*. Zahvalno sjećanje na prošlost potiče nas, u pomnom osluškivanju onoga što Duh Sveti danas govori Crkvi, na sve savršeniji način ostvarivati konstitutivne aspekte našeg posvećenog života.

Od početaka prvog monaštva, pa sve do današnjih «novih zajednica», svaki je oblik posvećenog života plod poziva Duha na naslijedovanje Krista kako je predloženo u evanđelju (usp. *Perfectae caritatis*, 2). Za utemeljitelje i utemeljiteljice absolutno pravilo je bilo evanđelje, sva ostala pravila bit će tek izraz evanđelja i sredstvo koje pomaže živjeti ga u punini. Njihov je ideal bio Krist, prionuti uza nj čitavim bićem, sve dotle da se može s Pavlom reći: «Ta meni je

živjeti Krist» (*Fil 1, 21*); jedini je smisao zavjeta bio odjelotvoriti tu ljubav ispunjenu zanosom.

Pitanje koje smo si pozvani postaviti u ovoj Godini glasi: dopuštamo li se i na koji način i mi interpelirati evanđeljem; je li ono doista «uputa» za svakodnevni život i za izbore koje smo pozvani učiniti? Ono je zahtjevno i traži da se živi s radikalnošću i iskrenošću. Nije dovoljno samo čitati evanđelje (ipak, čitanje i proučavanje su iznimno važni), nije dovoljno samo nad njim razmatrati (i mi to činimo s radošću svakoga dana). Isus od nas traži da ga provodimo u djelo, da živimo te njegove riječi.

Je li Isus – moramo se nadalje zapitati – doista prva i jedina ljubav, kao što smo to čvrsto naumili prilikom polaganja naših zavjeta? Jedino ako je tome tako, možemo i moramo ljubiti u istini i milosrđu svaku osobu koju susrećemo na svom putu, jer smo od Njega naučili što je ljubav i kako ljubiti: znat ćemo ljubiti jer ćemo imati srce jednakо njegovom.

Naši su utemeljitelji i utemeljiteljice osjećali u sebi suosjećanje koje je obuzelo Isusa kada je video mnoštvo koje je bilo kao raspršene ovce bez pastira. Kao što je Isus, nošen tim suosjećanjem, darivao svoju riječ, ozdravlja bolesne, davao jesti kruh, prinio sam svoj život, tako su se utemeljitelji stavljali u službu ljudskog roda kojem ih je Duh poslao, na najrazličitije načine: molitvom, propovijedanjem evanđelja, katehezom, poučavanjem, služenjem siromašnima, bolesnima... Maštovitost ljubavi nije poznavala granica i znala je otvarati bezbrojne putove za nošenje daha evanđelja u kulturu i najrazličitije društvene sredine.

Godina posvećenog života nam postavlja pitanje o vjernosti misiji koja nam je povjerena. Odgovaraju li naše službe, naša djela, naše prisutnosti onome što je Duh Sveti tražio od naših utemeljitelja, jesu li prikladne za postizanje njihovih ciljeva u današnjem društvu i Crkvi? Postoji li nešto

što moramo mijenjati? Imamo li istu veliku ljubav prema našem narodu, jesmo li mu blizu do te mjere da dijelimo njegove radosti i boli, tako da uistinu možemo shvatiti potrebe i pružiti svoj doprinos da na njih odgovorimo? «Ista velikodušnost i samoodricanje koji su potaknuli utemeljitelje – tražio je već sveti Ivan Pavao II. – moraju pokretati vas, njihove duhovne sinove, da održavate živima karizme da se one, istom onom snagom Duha Svetoga koji ih je pobudio, nastave obogaćivati i prilagodavati, ne gubeći svoj istinski značaj, kako biste se stavili u službu Crkve i priveli punini uspostavu njegova Kraljevstva»¹.

U sjećanju na početke izlazi na vidjelo još jedan sastavni dio projekta posvećenog života. Utemeljitelji i utemeljiteljice su bili očarani jedinstvom Dvanaestorice s Isusom kao i zajedništvom kojim se odlikovala prva jeruzalemska zajednica. Osnivanjem vlastite zajednice svi su oni kanili ponovno stvoriti te evanđeoske modele, gdje će svi biti jedno srce i jedna duša, uživati Gospodinovu prisutnost (usp. *Perfectae caritatis*, 15).

Živjeti sadašnjost s velikom ljubavlju znači postati «prekaljeni u zajedništvu», «svjedoci i tvorci onog 'plana zajedništva' koje je na vrhuncu čovjekove povijesti po Božjem naumu»². U društvu sukoba, teškog suživota među različitim kulturama, tlačenja slabih, nejednakosti, pozvani smo pružiti konkretni model zajedništva koji, kroz priznavanje dostojanstva svake osobe i dijeljenje dara kojeg svaki može biti nositelj, omogućuje živjeti bratske odnose.

Budite dakle muškarci i žene zajedništva, odvažite se da budete prisutni ondje gdje postoje razlike i napetosti, i budite vidljivi znak prisutnosti Duha Svetoga koji ulijeva u srca veliku ljubav da svi budemo jedno (usp. *Iv* 17, 21). Živite *mistiku susreta*: «sposobnost čuti, slušati druge osobe. Sposobnost zajedničkog traženja puta, metode»³, puštajući da vas u tome prosvjetljuje odnos ljubavi među

Božanskim osobama (usp. *I Iv* 4,8) kao model svakog interpersonalnog odnosa.

3. Prigrliti budućnost s nadom želi biti treći cilj ove Godine. Poznate su nam teškoće s kojima suočava posvećeni život u svojim različitim oblicima: opadanje zvanjâ i starenje, napose u zapadnom svijetu, ekonomski problemi kao posljedica teške ekonomske krize, izazovi internacionalizacije i globalizacije, zamke relativizma, marginalizacija i društvena beznačajnost... Upravo u tim nesigurnostima, koje dijelimo s mnogim našim suvremenicima, ostvaruje se naša nada, plod vjere u Gospodina povijesti koji nam nastavlja ponavlјati: «Ne boj se: jer ja sam s tobom» (*Jr* 1, 8).

Nada o kojoj govorimo ne temelji se na brojevima ili djelima, nego na Onome u kojeg smo stavili svoje pouzdanje (usp. *2 Tim* 1, 12) i kojem «ništa nije nemoguće» (*Lk* 1, 37). To je nada koja ne razočarava i koja će omogućiti posvećenom životu da nastavi ispisivati veliku povijest u budućnosti, koju moramo uvijek imati pred očima, svjesni da nas prema njoj odlučno vodi Duh Sveti kako bi nastavio s nama činiti velike stvari.

Ne podlegnite napasti brojeva i djelotvornosti, a još manje napasti da se uzdate u vlastite snage. Istražujte obzore svoga života i sadašnjeg trenutka «u budnom bdijenju». S Benediktom XVI. vam ponavljam: «Ne pridružujte se zlogukim prorocima koji navještaju svršetak ili besmisao posvećenog života u današnjoj Crkvi; radije se zaodjenite Isusom Kristom i zaogrnite oružjima svjetlosti – kao što poziva sveti Pavao (usp. *Rim* 13, 11-14) – te ostanite budni i bdijte»⁴. Nastavimo i uvijek se iznova vraćajmo na svoj put s povjerenjem u Gospodina.

Obraćam se poglavito vama, mladi. Vi ste sadašnjost zato što već aktivno živite u krilu svojih ustanova, pružajući presudan doprinos svježinom i velikodušnošću svog opredjeljenja. Vi ste istodobno i njihova

budućnost jer ćete ubrzo biti pozvani preuzeti vodeću ulogu u animaciji, izgradnji (formaciji), služenju, misiji. U ovoj ćete Godini vi voditi glavnu riječ u dijalogu sa starijim naraštajem. U bratskom zajedništvu moći ćete se obogatiti njegovim iskustvom i mudrošću i, istodobno, moći ćete mu dozvati u svijest ideale koje je upoznao na početku svog redovničkog života, pružiti polet i svježinu svog zanosa, te ćete tako zajedničkim snagama iznjedriti nove načine življenja evanđelja i sve prikladnije odgovore na potrebe za svjedočenjem i naviještanjem.

Raduje me saznanje da ćete vi mladi iz različitih ustanova imati prigode za svoje susrete. Neka susret postane uobičajeni put zajedništva, uzajamne potpore i jedinstva.

II. Očekivanja za Godinu posvećenog života

Što napose očekujem od ove Godine milosti posvećenog života?

1. Prije svega da bude uvijek istina ono što sam jednom rekao: «Gdje god su redovnici ondje je radost». Pozvani smo iskusiti i pokazati da je Bog sposoban ispuniti naše srce i učiniti nas sretnima, te nema potrebe tražiti drugdje našu sreću; da istinsko bratstvo življeno u našim zajednicama jača našu radost; da nas naš potpuni dar u služenju Crkvi, obiteljima, mladima, starijima, siromašnima ostvaruje kao osobe i daje puninu našem životu.

Da među nama ne bude tužnih lica, nesretnih i nezadovoljnih osoba, jer «naslijedovanje s tugom na licu je žalosno naslijedovanje». I mi, kao i svi drugi muškarci i žene, doživljavamo teškoće, noći duha, razočaranja, bolesti, opadanje snaga zbog starenja. Upravo u ovome morali bismo pronaći «savršenu radost»: naučiti prepoznati Kristovo lice koji je bio u svemu sličan nama te dakle iskusiti radost znajući da smo slični njemu koji, iz ljubavi prema nama, nije se sustezao podnijeti križ.

U društvu koje se razmeće kultom efikasnosti, salutizma, uspjeha i koje marginalizira siromašne i isključuje «gubitnike», možemo, svojim životom, svjedočiti istinu svetopisamskih riječi: «kad sam slab, onda sam jak» (2 Kor 12, 10).

Na posvećeni život možemo primijeniti ono što sam napisao u apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium*, navodeći jednu homiliju Benedikta XVI.: «Crkva ne raste kroz prozelitizam već 'privlačnošću'» (br. 14). Da, posvećeni život ne raste ako organiziramo lijepo kampanje za promicanje zvanja, već ako djevojke i mladići koji nas susretnu osjete privlačnost prema duhovnom zvanju, ako vide da smo sretni muškarci i žene! Isto tako apostolska djelotvornost posvećenog života ne ovisi o djelotvornosti i snazi sredstava koja se koriste. Vaš je život taj koji mora govoriti, život koji zrači radošću i ljepotom življenja evanđelja i naslijedovanja Krista.

Ponavljam i vama ono što sam rekao crkvenim pokretima na proteklom duhovskom bdijenju: «Vrijednost Crkve, u osnovi, je živjeti evanđelje i davati svjedočanstvo naše vjere. Crkva je sol zemlje, ona je svjetlo svijeta, pozvana je uprisutniti u društvu kvasac Božjeg kraljevstva i ona to čini prije svega svojim svjedočanstvom, svjedočenjem bratske ljubavi, solidarnosti i dijeljenja» (18. svibnja 2013.).

2. Očekujem da «probudite svijet», jer je proroštvo karakteristično obilježje posvećenog života. Kao što sam poručio generalnim poglavarima: «evandeoska radikalnost nije svojstvena samo redovnicima: ona se traži od svih. Ali redovnici slijede Gospodina na poseban način, na proročki način». Ovo je prioritet koji se danas traži: «biti proroci koji svjedoče kako je Isus živio na ovoj zemlji... Nikada se redovnik ne smije odreći proroštva» (29. studenog 2013.).

Prorok prima od Boga sposobnost proniknuti povijest u kojoj živi i tumačiti

događaje: on je nalik straži koja bdije noću i zna kada će svanuti (usp. Iz 21, 11-12). Poznaje Boga i poznaje muškarce i žene svoju braću i sestre. Sposoban je razlučivati kao i prokazivati zlo grijeha i nepravde, jer je slobodan, ne smije odgovarati drugim gospodarima osim Bogu, nema drugih interesa osim Božjih. Prorok je redovito na strani siromaha i nezaštićenih, jer zna da je sâm Bog na njihovoj strani. Očekujem dakle da ne održavate životom «utopiju», već da znate stvarati «druga mjesta», gdje se živi evandeoska logika dara, bratstva, prihvaćanja različitosti, uzajamne ljubavi. Samostani, zajednice, duhovni centri, citadele, škole, bolnice, obiteljski domovi i sva ona mjesta koja su nastala kao plod karizmatske ljubavi i kreativnosti i koja će i dalje nastajati s dalnjom kreativnošću moraju sve više postajati kvasac za društvo nadahnuto na evanđelju, «grad na gori» koji govori o istini i snazi Isusovi riječi.

Ponekad, kao što se dogodilo Ilijи i Joni, može doći napast da pobjegnemo, da izbjegavamo zadaću proroka, jer je previše zahtjevna, jer smo umorni, razočarani rezultatima. Ali prorok zna da nije nikada sam. I nama, kao i Jeremiji, Bog jamči: «Ne boj se: jer ja sam s tobom da te izbavim» (Jr 1, 8).

3. Redovnici i redovnice, kao i sve druge posvećene osobe, naziva se, kao što sam maloprije podsjetio, «prekaljenima u zajedništvu». Očekujem zato da «duhovnost zajedništva», na koju je pokazao Ivan Pavao II., postane stvarnost te da vi budete prvi koji će postati svjesni «velikog izazova koji je pred nama» u ovom novom tisućljeću: »učiniti Crkvu domom i školom zajedništva»⁵. Uvjeren dam da ćete u ovoj Godini ozbiljno raditi na tome da ideal bratstva kojeg su težili postići utemeljitelji i utemeljiteljice raste na raznim razinama, kao u koncentričnim krugovima.

Zajedništvo se ostvaruje prije svega u pojedinim zajednicama svake ustanove. U vezi s tim vas pozivam da ponovno pročitate

moje česte istupe u kojima se ne umaram ponoviti da su kritike, ogovaranja, zavisti, ljubomore, antagonizmi stavovi kojima nema mesta u našim kućama. Kada su te pretpostavke ispunjene, hod ljubavi koji se otvara pred nama je gotovo beskonačan, jer se tada teži uzajamnom prihvaćanju i pažnji, provodi se u djelo zajedništvo materijalnih i duhovnih dobara, bratsko ispravljanje, poštivanje prema slabijima... To je «'mistika' zajedničkog života», koja naš život čini «svetim putovanjem»⁶. Moramo također preispitati odnos među osobama koje pripadaju različitim kulturama, s obzirom na to da naše zajednice postaju sve više internacionalne. Kako dopustiti svakome da se izražava, da bude prihvacen sa svojim specifičnim darovima, da postane u punini suodgovoran?

Očekujem nadalje da se poveća zajedništvo među članovima različitih ustanova. Ne bi li ova Godina trebala biti prilika da se s većom hrabrošću izade iz granica vlastite ustanove kako bi se zajednički stvaralo, na lokalnoj i općoj razini, zajedničke projekte formacije, evangelizacije, socijalnih djelovanja? Na taj će se način moći djelotvornije pružiti stvarno proročko svjedočenje. Zajedništvo i susret među različitim karizmama i zvanjima je hod nade. Nitko ne gradi budućnost tako da se izolira, niti isključivo vlastitim snagama, već tako da se prepozna u istini zajedništva koje se uvijek otvara susretu, dijalogu, slušanju, uzajamnom pomaganju i štiti nas od bolesti autoreferencijalnosti.

Istodobno, posvećeni je život pozvan težiti iskrenoj sinergiji među svim pozivima u Crkvi, počevši od prezbiterâ i laikâ, odnosno «da omogući rast duhovnosti zajedništva prije svega u vlastitoj sredini, a zatim u samoj crkvenoj zajednici i preko njezinih granica»⁷.

4. Očekujem, nadalje, od vas ono što tražim od svih članova Crkve: izaći iz samih sebe i poći na egzistencijalne periferije. «Podite po svem svijetu» bile su posljednje

riječi koje je Isus uputio svojima i koje nastavlja upućivati danas svima nama (usp. *Mk* 16, 15). Postoji čitav jedan svijet koji čeka: osobe koje su izgubile nadu, obitelji u teškoćama, napuštena djeca, mlađi kojima je oduzeta budućnost, bolesnici i starije napuštene osobe, bogati siti dobrima i s prazninom u srcu, muškarci i žene u traženju smisla života, oni koji žeđaju za Bogom...

Ne budite prignuti nad samima sobom, ne dopustite da vas uguše male zadjevice u kući, ne ostanite zatvorenici svojih problema. Ovi će se riješiti ako budete išli van pomagati drugima da riješe svoje probleme i naviještaju radosnu vijest. Naći ćete život darivajući život, naći ćete nadu dajući nadu, ljubav ljubeći.

Očekujem od vas konkretne geste prihvaćanja izbjeglica, blizine siromašnima, kreativnosti u katehezi, u naviještanju evanđelja, u uvođenju u molitveni život. Samim tim nadam se da će doći do racionalizacije struktura, ponovnog korištenja velikih kuća za djela koja više odgovaraju sadašnjim potrebama evangelizacije i karitasa, te prilagodbe djelâ novim potrebama.

5. Očekujem da se svi oblici posvećenog života propitkuju o onome što Bog i današnji svijet traže.

Samostani i grupe kontemplativnog usmjerenja mogli bi dogovarati međusobne susrete, odnosno povezivati se na najrazličitije načine sa ciljem uzajamne razmjene iskustava o molitvenom životu, o tome kako rasti u zajedništvu sa čitavom Crkvom, kako podupirati progonjene kršćane, kako prihvati i pratiti one koji teže intenzivnijem duhovnom životu ili trebaju duhovnu ili materijalnu potporu.

Isto će moći činiti karitativne ustanove, posvećene poučavanju, promicanju kulture, zatim one koje su prionule naviještanju evanđelja ili vrše pojedine pastoralne službe, te svjetovne ustanove u njihovoј kapilarnoj prisutnosti u društvenim strukturama. Maštovitost Duha Svetoga je iznjedrila tako

različite načine života i djela koje nije moguće lako nabrojiti ili uklopliti u unaprijed sastavljene obrasce. Nije mi stoga moguće referirati se na svaki pojedini karizmatski oblik. Ipak, nitko ne bi smio u ovoj Godini izmaknuti ozbiljnom preispitivanju o svojoj prisutnosti u životu Crkve i o načinu na koji odgovara na stalna i nova pitanja koja se uzdižu oko nas, na vapaj siromašnih.

Jedino u toj pozornosti na potrebe svijeta i u poučljivosti poticajima Duha, ova će se Godina posvećenog života pretvoriti u istinski *kairòs*, Božje vrijeme bogato milošću i preobrazbom.

III. Obzorja Godine posvećenog života

1. Ovim svojim pismom, osim posvećenim osobama, obraćam se i *vjernicima laicima koji, s njima dijele ideale, duh, poslanje*. Neke redovničke ustanove imaju u vezi s tim drevnu tradiciju, drugi pak tek nedavna iskustva. Doista, oko svake redovničke obitelji, kao i oko družbi apostolskog života i samih svjetovnih ustanova, postoji veća obitelj, «karizmatska obitelj», koja obuhvaća više ustanova koje se prepoznaju u istoj karizmi, i poglavito Kristove vjernike laike koji se osjećaju pozvanima, upravo u svojem laičkom staležu, pripadati istoj karizmatskoj stvarnosti.

Potičem i vas, laici, da živite ovu Godinu posvećenog života kao milost koja vas može učiniti svjesnjima primljenog dara. Slavite je sa čitavom «obitelji», da biste zajedno rasli i odgovorili na pozive Duha Svetoga u današnjem društvu. U nekim prigodama, kada se u ovoj godini budu organizirali zajednički susreti posvećenih osoba različitih ustanova, pobrinite se da i vi budete ondje prisutni kao izraz jednog Božjeg dara, tako da upoznate iskustva drugih karizmatskih obitelji, drugih skupina laika te se tako uzajamno obogaćujete i podupirete.

2. Godina posvećenog života ne tiče se samo posvećenih osoba, već čitave Crkve. Obraćam se tako *čitavom kršćanskom narodu* da postane sve više svjestan dara kojeg predstavlja prisutnost tolikih posvećenih muškaraca i žena, tih baštinika velikih svetaca koji su istkali povijest kršćanstva. Što bi Crkva bila bez svetog Benedikta i svetog Bazilija, bez svetog Augustina i svetog Bernarda, bez svetoga Franje i svetog Dominika, bez Ignacija Loyolskog i svete Terezije Avilske, bez svete Andele Merici i svetog Vinka Paulskog? Taj je popis gotovo beskonačan, seže sve do svetog Ivana Bosca i blažene Terezije iz Kalkute. Blaženi Pavao VI. je rekao: »Bez toga konkretnog znaka, ljubav koja pokreće čitavu Crkvu našla bi se u opasnosti da ohladi, spasenjski paradoks evanđelja da otupi, 'sol' vjere da se razvodni u svijetu koji prolazi kroz razdoblje sekularizacije« (*Evangelica testificatio*, 3).

Pozivam dakle sve kršćanske zajednice da u ovoj Godini prije svega zahvaljuju Gospodinu i sa zahvalnošću se spominju primljenih dobara i koja i dalje primamo po svetosti utemeljitelja i utemeljiteljica i vjernosti vlastitoj karizmi tolikih posvećenih osoba. Pozivam vas da se svi okupite oko posvećenih osoba, da se radujete zajedno s njima, da dijelite s njima teškoće, da s njima surađujete, koliko je to moguće, u ostvarivanju njihove službe i njihova djela, koji su u konačnici služba i djelo čitave Crkve. Dajte da osjete ljubav i toplinu čitavog kršćanskog naroda.

Blagoslivljam Gospodina zbog sretne podudarnosti Godine posvećenog života sa Sinodom o obitelji. Obitelj i posvećeni život su pozivi koji nose bogatstva i milost za sve, prostori humanizacije u izgrađivanju vitalnih odnosa, mjeseta evangelizacije. Oni se mogu uzajamno pomagati.

3. Ovim svojim pismom usuđujem se obratiti također *posvećenim osobama i članovima bratstava i zajednica koji pripadaju Crkvama čija se tradicija*

razlikuje od katoličke. Monaštvo je baština nepodijeljene Crkve i još je uvijek veoma živo kako u pravoslavnim Crkvama tako i u Katoličkoj crkvi. Na njemu se, kao i na drugim kasnijim iskustvima iz razdoblja u kojem je zapadna Crkva bila još uvijek ujedinjena, nadahnjuju slične inicijative ponikle na tlu crkvenih zajednica reformacije, koje su zatim nastavile rađati u svome krilu daljnje izraze bratskog zajedništva i služenja.

Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života isplanirala je inicijative kojima je cilj omogućiti susrete pripadnika iskustava posvećenog i bratskog života različitim Crkava. Toplo preporučujem te susrete kako bi poraslo međusobno poznavanje, poštivanje, uzajamna suradnja, tako da ekumenizam posvećenog života bude na pomoć sveobuhvatnom hodu prema jedinstvu među svim Crkvama.

4. Ne smijemo zatim zaboraviti da je fenomen monaštva i ostalih izraza redovničkog bratstva prisutan u svim velikim religijama. Ne nedostaje, čak i ustaljenih, iskustava dijaloga među monaškim zajednicama Katoličke crkve i nekih velikih religijskih tradicija. Nadam se da će Godina posvećenog života biti prigoda za ocjenjivanje prijeđenog puta, za senzibiliziranje posvećenih osoba na tome polju, kako bi se preispitali koje daljnje korake treba poduzeti prema sve dubljem uzajamnom poznavanju i oko suradnje na svim zajedničkim područjima služenja ljudskom životu.

Zajednički hod je uvijek jedno obogaćenje i može utrti nove putove odnosima između narodâ i kulturâ koji su u ovom razdoblju obilježeni silnim teškoćama.

5. Obraćam se na kraju na poseban način mojoj braći u biskupstvu. Neka ova Godina bude prigoda da se od srca i s radošću prihvati posvećeni život kao duhovno bogatstvo koje pridonosi dobru čitava Kristova tijela (usp. *Lumen gentium*,

43) a ne samo redovničkih obitelji. «Posvećeni život je dar Crkvi, rada se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je usmjeren na Crkvu»⁸. Zbog toga, kao dar Crkvi, to nije izdvojena ili marginalna stvarnost, već joj intimno pripada, u samom je srcu Crkve kao odlučujući čimbenik njezina poslanja, budući da izražava duboku narav kršćanskog poziva i težnju čitave Crkve Zaručnice prema jedinstvu s njezinim Zaručnikom; dakle «nepobitno pripada njezinu životu i svetosti» (*isto*, 44).

U tome kontekstu pozivam vas, pastire partikularnih Crkava, na posebnu brižnu skrb u promicanju u vašim zajednicama različitih karizmi, bilo onih čiji korijeni sežu u prošlost bilo novih, podupirući, animirajući, pomažući u razlučivanju; s nježnošću i ljubavlju budite bliski onim posvećenim osobama koje se nalaze u

situacijama patnji i slabosti, i, prije svega, prosvjetljujte svojim učenjem Božji narod o vrijednosti posvećenog života tako da u Crkvi zablista njegova ljepota i svetost.

Povjeravam Mariji, Djevici slušanja i kontemplacije, prvoj učenici svoga ljubljenog Sina, ovu Godinu posvećenog života. U nju, ljubljenu Očevu kćer urešenu svim darovima milosti, gledamo kao u nenadmašni uzor onog nasljedovanja u ljubavi prema Bogu i u služenju bližnjemu.

Zahvalan već sada zajedno s vama za darove milosti i svjetla kojima će nas Gospodin obogatiti, sve vas pratim apostolskim blagoslovom.

Iz Vatikana, 21. studenog 2014., na spomendan Prikazanja Blažene Djevice Marije.

Papa Franjo

¹ Apost. pismo *Los caminos del Evangelio*, redovnicima i redovnicama Latinske Amerike u prigodi 500. obljetnice evangelizacije novoga svijeta, 29. lipnja 1990., 26.

² Sveta kongregacija za redovnice i svjetovne ustanove, *Redovnici i promicanje čovjeka*, 12. kolovoza 1980., 24.

³ Govor rektorima i učenicima papinskih zavoda i konvikata, 12. svibnja 2014.

⁴ Homilija na blagdan Isusova prikazanja u hramu, 2. veljače 2013.

⁵ Apost. pismo *Nadolaskom novog tisućljeća (Novo millennio ineunte)*, 6. siječnja 2001., 43.

⁶ Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 24. studenog 2013., 87.

⁷ Ivan Pavao II., Posinod. apost. pob. *Vita consecrata*, 25. ožujka 1996., 51.

⁸ Nj.P. mons. J. M. Bergoglio, Intervent na Sinodi o posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu, XVI. opća kongregacija, 13. listopada 1994.

DOPIS KONGREGACIJE ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

Ur. br. Sp. R. E 3/2014

Vatikan, 30. lipnja 2014.

Vaša Uzoritosti / Vaša Preuzvišenosti,
Kao što je već ranije objavljeno obavještavamo Vas da je Sveti Otac Franjo 29. studenoga 2013., na susretu s generalnim poglavarima ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života, najavio da će 2015. godina bit za Crkvu Godina posvećena posvećenom životu, poželjevši da *evangelica vivendi forma* koju posvećene osobe žive nasleđujući Krista (*sequela Christi*) uzmog-

ne postati plodonosni i živi spomen evanđelja.

Ovaj dikasterij, dijeleći i s radošću prihvaćajući tu želju, želi odgovoriti na očekivanja Svetog Oca te predlaže posebni hodogram (od 30. studenoga 2014. do 2. veljače 2016.) koji će olakšati razmišljanje, razmještu mišljenja, iskustvo crkvenosti, zajedničku molitvu vezanu uz posvećeni život, koji je «duboko ukorijenjen u primjeru i učenju

Krista Gospodina, dar Boga Oca njegovoj Crkvi po Duhu Svetom» (VC1).

Taj hodogram smješten između živog spomena konstitucije *Lumen gentium*, unutar koje je posvećeni život pronašao crkveni *status i Perfectae caritatis*, koncilske *magna charta*-e koja je pokrenula *accomodata renovatio* ustanovâ u Crkvi, kako bi hermeneutika toga milosnog događaja bila potvrđena u ekleziologiji zajedništva: «Kada nam Koncil kaže da je redovnički život dar Duha Svetoga Crkvi, time ističe ne samo narav dara, već također stvarnost kojoj je taj dar darovan: Crkvu, crkveno tijelo (...). Okvir je Crkva: posvećeni život je dar Crkvi, rađa se u Crkvi, raste u Crkvi, sav je upravljen Crkvi» (J. M. Bergoglio, Sinoda posvećenom životu, na XVI. općoj kongregaciji, 13. listopada 1994.).

Posvećeni život prolazi kroz jedno novo razdoblje u kojem se, osim očitih znakova smrti, uočavaju brojni putovi vitalnosti i svesti u crkvenoj zajednici. Namjera je ovog dikasterija u viziji Svetog Oca da se Godina posvećena posvećenom životu proslavi tako da čitava Crkva uzmogne kušati plodove otajstva zajedništva koje u njemu prebiva: «Opća prisutnost posvećenog života i evan-

đeosko obilježje njegova svjedočanstva zorno pokazuju – ako je to potrebno – da to *nije izolirana i rubna stvarnost*, već nešto što se tiče cijele Crkve. Biskupi su to na Sinodi potvrdili više puta: '*de nostro agitur*', 'to je nešto što nas se tiče'. Zapravo, *posvećeni život se stavlja u samo srce Crkve* kao odlučujući čimbenik njezina poslanja, budući da 'izražava najdublju narav kršćanskog poziva' i težnju cijele Crkve – Zaručnice prema sjeđinjenju s jedinim Zaručnikom» (VC 3).

S veseljem, stoga, predstavljamo okvirni program raznih događanja, u uvjerenju da članovi biskupske konferencije kojom Vi predsjedate, neće propustiti promicati u svojim biskupijama hodograme razmišljanja, dijeljenja s različitim stvarnostima posvećenog života, liturgijska slavlja i sve ono što se smatra najprikladnijim da bi se odgovorilo na želje Svetoga Oca.

Zahvaljujući Vam od srca na ljubaznoj pažnji, rado koristimo prigodu da Vam uputimo izraze dubokog poštovanja.

João Braz Card. de Aviz, *Prefekt*
José Rodriguez Carballo, O.F.M.,
Nadbiskupova tajnik

U prilogu: HODOGRAM GODINE POSVEĆENOG ŽIVOTA

Otvaranje: Molitveno bdijenje, 29. studenog 2014.
Prva nedjelja Došašća, 30. studenog 2014.

Zatvaranje: Molitveno bdijenje 1. veljače 2016.
Svjetski dan posvećenog života, 2. veljače 2016.

Vremena razmišljanja i dijeljenja na svjetskoj razini

- Ekumenski susret redovnikâ i redovnica, Rim, 22. – 24. siječnja 2014. 24. siječnja molitveno bdijenje.

- Seminar za odgojitelje i odgojiteljice u posvećenom životu, Rim, 8. – 11. travnja 2015., 11. travnja molitveno bdijenje.
- Radionica za mlade redovnike i redovnice, Rim, 23. – 26. rujna 2015.

Sabor posvećenog života u jedinstvu na temu: *Posvećeni život u Crkvi. Naslijedovanje evanđelja prema budućnosti*, Rim, 24. siječnja – 2. veljače 2016.

Događaji posvećeni različitim skupinama za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života: *Evanđeosko naslijedovanje*

trajni oblik života u Crkvi, prema budućnosti. Procesi koji su u tijeku.

- Međunarodni simpozij za monaški život, Rim, 28. – 31. siječnja 2016.
- Međunarodni simpozij za svjetovne ustanove, Rim, 29. – 31. siječnja 2016.
- Međunarodni simpozij za Ordo virginum, Rim, 29. – 31. siječnja 2016.

Događaji koji će se zajednički slaviti

- Molitveno bdjenje u sv. Petru: *Proroštvo, svetost i mučeništvo u svijetu*, 30. siječnja 2016. u 20 sati
- Audijencija kod Svetog Oca, 1. veljače 2016.
- Euharistijsko slavlje i zaključenje Godine posvećenog života, 2. veljače 2016.

Hodogram sedam događaja koji će se održati na biskupijskoj / regionalnoj / nacionalnoj / kontinentalnoj razini

- Istraživačke radionice u organizaciji papinskih sveučilišta koja vode re-

dovnički redovi o tematikama i *quaestionis* vezanim uz posvećeni život 50 godina od Drugog vatikanskog koncila.

- Mamoria sanctorum posvećenog života, *stationes* u mjestima od posebnog značenja za apostolat u svijetu
- Memoria martyrum 20. i 21. stoljeća, *stationes* u mjestima posebnog svjeđočenja u svijetu.
- «Crkva koja izlazi» - putovi svjedočenja evanđelja koje utvrđuju i zajednički provode apostolske ustanove, družbe apostolskog života, monaške ustanove, svjetovne ustanove, *ordo virginum*, nove ustanove.
- Svjetski molitveni lanac među samostanima, *stationes* u samostanima od posebnog značenja za monaštvo u svijetu.
- Via pulchritudinis – umjetnički jezici u posvećenom životu za kontemplaciju i navještanje istine i ljepote vjere.
- Studium CIVCSVA-e (Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života). On-line monaški odsjek za monahinje.

PISMO UZ GODINU POSVEĆENOOG ŽIVOTA VIJEĆA HBK ZA UPŽ I DAŽ

Poštovane redovnice, redovnici i posvećeni laici,

papa Franjo odlučio je da se 2015. godina, u kojoj se obilježava uz 50. obljetnica objavljivanja dekreta Drugog vatikanskog koncila o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*, proglaši Godinom posvećenog života, koja će biti otvorena u Prvoj nedjelji došašća, 30. studenoga 2014., i zatvorena na Sviećnicu, 2. veljače 2016.

Tijekom Godine posvećenog života planirani su različiti događaji i susreti na razini opće Crkve. O tome što se sve planira, možete saznati više iz okvirnog programa proslave Godine posvećenog života koji je Kongregacija za UPŽ i DPŽ dostavila Hrvatskoj

biskupskoj konferenciji, a koji Vam u prijevodu HKVRPP-a dostavljamo u privitku.

Vjerujemo da će Godina posvećenog života na različite načine, osobito svečanim početkom i završetkom, biti obilježena na razini mjesnih Crkava. To sardačno preporučujemo. Istovremeno Godinu posvećenog života želimo obilježiti na nekoliko načina i na nacionalnoj razini i tome vas, pozivajući vas na suradnju, rado obavještavamo:

1. Vijeće HBK za UPŽ i DAŽ i predsjedništvo HKVRPP-a su predložili, a HBK-a prihvatile na zajedničkoj sjednici s redovničkim poglavarima održanoj 2. lipnja 2014., da se Godina posvećenog života na nacionalnoj razini proslavi Nacionalnim sus-

retom u nacionalnom svetištu Mariji Bistrici u subotu, 14. ožujka 2015., svih redovnika i redovnica i Bogu posvećenih laika, redovničkih pripravnika, biskupijskih povjerenika za posvećeni život, kao i laika povezanih s redovničkim zajednicama preko trećih redova.

2. Redovnice, redovnici i posvećeni laici će svojim svjedočanstvo aktivno sudjelovati u predprogramu Drugog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati na Trsatu u nedjelju, 19. travnja 2015.

3. Redovnički dani 2015. – koji se već nekoliko godina održavaju i u Zagrebu i Splitu – će progovori o ostvarenju ciljeva Godine posvećenog života, a oni su, prema pročelniku Kongregacije za UPŽ i DAŽ kardinalu Joaou Braz de Avizu, «sa zahvalnošću se spomenuti nedavne prošlosti», «s nadom prigrilji budućnost» i «sa strašću živjeti sadašnjost.»

Koristim ovu priliku da bih unaprijed čestitao Godinu posvećenog života svima vama koji u posvećenom životu prepoznajete onaj poziv koji Bog ima s vama. Na sve vas zazivam obilje Božjeg blagoslova i zagovor blažene Djevice Marije, naše nebeske majke, koja se Bogu potpuno posvetila i koja je uzor svakog posvećenog života. Neka Božjom pomoći i njezinim zagovorom Godina posvećenog života bude plodonosna za sve nas, kako bi posvećeni život, koji i u našoj domovini ima slavnu prošlost, mogao biti autentično življen i u sadašnjosti i tako postati izazov za budućnost svima onima koje Bog poziva da mu se posvećenim životom stave potpuno na raspolaganje.

S poštovanjem u Kristu odani
Zagreb, 21. kolovoza 2014.

Mate Uzinić,
predsjednik Vijeća HBK za UPŽ i DAŽ

PORUKA POVODOM POČETKA GODINE POSVEĆENOG ŽIVOTA 2015.

Vijeća Hrvatske biskupske konferencije
za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života i
Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu,
drage sestre i draga braćo u Kristu!

1. Papa Franjo nas je obradovao odredivši da od 1. prosinca 2014. do 2. veljače 2016. proslavimo Godinu posvećenog života. Kao što je već u najavi ove godine bilo rečeno, prilika je to da se sa zahvalnošću spomenemo nedavne prošlosti, osobito razdoblja od Drugog vatikanskog sabora, da s nadom prigrlimo budućnost svjesni da kriza kroz koju prolazi društvo i sama Crkva dotiče u punini i posvećeni život, te da sa strašću živimo sadašnjost, u ozračju istinskoga prijateljstva, dubokoga zajedništva, a onda i prave zaljubljenosti u Krista. Na taj način odgovaramo i na poziv

pape Franje da «izidemo iz sebe», da budemo «Crkva u izlasku», a to znači da živimo slobodu Božjega poziva. Potrebno je stoga napustiti ili premisliti neke tradicionalne oblike i načine prisutnosti i djelovanja posvećenih osoba kako bi se mogao udahnuti «čisti zrak Duha Svetoga, koji nas oslobođa usredotočenosti na same sebe skrivene pod plaštom izvanske pobožnosti lišene Boga» (*Radost evanđelja*, Apostolska pobudnica o navještaju evanđelja, 24. studenoga 2013., 97).

2. U ovom se duhu dobro nadahnuti na izvornoj karizmi svake pojedine zajednice. Neke su zajednice kroz protekle godine već obilježile značajne obljetnice. Tako je u franjevačkoj obitelji prvi franjevački red

proslavio 800. obljetnicu svojega utemeljenja, a drugi red, to jest klarise, svojega, dok su pripadnici Franjevačkog svjetovnog reda obilježili obljetnice svojih zaštitnika. Svjetovni instituti spomenuli su se prije dvije godine 65. obljetnice dokumenta kojim je papa Pio XII. i službeno potvrđio stalež potpune posvete Bogu u svijetu. Isusovci su proslavili 200. obljetnicu obnove Družbe Isusove, dok salezijanci obilježavaju 200. obljetnicu rođenja don Ivana Bosca. Karmeličanke i karmeličani obilježit će u 2015. godini 500. obljetnicu rođenja sv. Terezije Avilske. Dominikanci, dominikanke i cijela dominikanska obitelj već se nekoliko godina pripremaju za proslavu 800. obljetnice potvrde svojega reda koja će biti 2016. godine. Zasigurno bi se moglo nabrojati još važnih obljetnica zajednica koje djeluju u našem narodu. Ove obljetnice nisu tek prigoda za sjećanje i slavlje, nego milosni trenutak ponovnog promišljanja o vlastitim korijenima, kao i usklađivanja života zajednice i njezinih pojedinih članova s idealima koji su nam predloženi, vodeći računa o vremenu u kojem živimo i zadaćama koje to vrijeme stavlja pred nas.

3. Takvo usklađivanje dovodi do «izlaska» osoba posvećenog života i čitavih zajednica iz sebe samih, te ih otvara djelovanju Duha Svetoga. Pritom valja izbjegići opasnost da se u sukobu između idealja i stvarnosti osporava sve što je do sada činjeno, ali i opasnost pasivnog pristajanja uz sadašnje stanje. Krizu, koja se često očituje i kao kriza zvanja za posvećeni život, valja shvatiti kao izazov za promjene i poziv na osobno obraćenje, ali i na zauzetije zajedničko nasljedovanje Gospodina, zauzetiji zajednički hod kroz pustinju na putu izlaska. Pritom je od temeljnog značenja povjerenje u Boga koji izabire, poziva i šalje. Bog je svoj narod vodio kroz pustinju u obliku stupa od ognja i oblaka (usp. Izl 14,24). U tom oblaku prepoznajemo oganj Duha. «Ako ponekad i hodimo u tami i mlakosti, koje bi mogle uznemiriti naša

srca (usp. Iv 14,1), neka vjera ponovno probudi sigurnost da unutar toga oblaka nije nestalo Gospodinove prisutnosti: ona je 'oblak s dimom danju, a noću sjaj ognja žarkoga' (Iz 4,5), te nadilazi tamu» (*Ispitujte*, Pismo Kongregacije za ustanove posvećenog života i zajednice apostolskoga života, 8. rujna 2014., 3). To znači uvijek iznova s povjerenjem kretati za Bogom i njegovim pozivom.

4. Živeći i djelujući s takvim povjerenjem redovnike, redovnici i Bogu posvećeni laici u svijetu postaju znak Božjeg kraljevstva i u našem hrvatskom društvu opterećenu neimaštinom, nepovjerenjem i podjelama različitih vrsta. Vjernim življenjem zavjeta oni postaju znak vjernosti Bogu, a tako i znak svima koji nastoje živjeti predbračnu i bračnu vjernost u društvu u kojem ona nije na velikoj cijeni. Svojim zauzimanjem za svakog čovjeka i prepoznavanjem potreba svakoga, Bogu posvećene osobe na istaknuto mjesto stavljaju vrijednost života i vrijednost ljudske osobe, bez obzira na njezinu pripadnost, stalež i ulogu u društvu. Življenjem istinskoga siromaštva one mogu biti ljekovito obogaćenje društvu opterećenu korupcijom i slijepim gomilanjem materijalnih dobara, jer svojim životom pokazuju prema duhovnim dobrima i pravim vrijednostima. Bogu posvećene osobe znak su «mističnoga, kontemplativnog bratstva, koje zna gledati na svetu veličinu bližnjega, koje zna otkriti Boga u svakom čovjeku, koje zna podnosići neugodnosti zajedničkog života držeći se Božje ljubavi, koje zna otvoriti srce Božjoj ljubavi da traži sreću drugih kao što je traži Otac dobri» (*Radost evanđelja*, 92).

5. Godina posvećenog života prilika je i za cijelu Crkvu u našem narodu da još snažnije uoči vrijednost ovog oblika života. U tome će posebnu ulogu imati i slavlja otvaranja Godine posvećenog života koja će biti organizirana u pojedinim biskupijama. Pozivamo sve da se uključe u Nacionalno hodočašće i susret redovnika, redovnica i

Bogu posvećenih laika u svijetu 14. ožujka 2015. u Mariji Bistrici. Posebno značenje kroz ovu godinu imat će zasigurno i Dan posvećenog života koji vam svima već sada od srca čestitamo. Na razini opće Crkve priprema se velik broj događanja. Izdvajamo molitveni lanac koji će se 8. prosinca 2014. održati u monaškim i kontemplativnim zajednicama u cijelome svijetu. Premda su izabrani samostani i zajednice iz cijelog svijeta koji će u tom molitvenom događaju sudjelovati, potičemo osobito kontemplativne samostane u našoj domovini da taj dan obilježe posebnom molitvom za sve Bogu posvećene osobe kao i za uspjeh nakana vezanih uz Godinu posvećenog života.

6. Pozivamo i sve ostale redovnica, redovnike i Bogu posvećene laike u svijetu

da se u molitvenom ozračju zauzeto uključe u pripremu, obilježavanje i odgovorno življenje Godine posvećenog života, kako bi vrijedan biser njihova poziva ponovno u našoj domovini zasjao punim sjajem!

S tim mislima od srca vam želimo blagoslovljenu Godinu posvećenog života!

Na spomendan Prikazanja Blažene Djevice Marije u Hramu, 21. studenoga 2014.

U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života:

Msgr. Mate Uzinić, *predsjednik*

U ime Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica:

Fra Jure Šarčević, *predsjednik*

PORUKA KRČKOG BISKUPA PRIGODOM GODINE POSVEĆENOG ŽIVOTA

Poštovani vjernici, braćo i sestre!

Papa Franjo odlučio je da se 2015. godina proglaši Godinom posvećenog života. Godina će biti otvorena na Prvu nedjelju došašća, 30. studenoga 2014., a zatvorena na Svjećnicu, 2. veljače 2016. godine.

Navršava se točno pedeset godina kako je Drugi vatikanski sabor izdao dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života. Sabor je i htio po nakani svetog Ivana XXIII. koji ga je sazvao da Crkva, uvijek vjerna Bogu Isusu Kristu, što bolje odgovori potrebama ljudi našega vremena. Tako su i osobe koje su se potpuno posvetile Bogu pozvane da svoj život urede na način kako bi što bolje svjedočile ljudima o uzvišenosti Isusovih evanđeoskih preporuka kojima je savjetovao siromaštvo, poslušnost i čistoću kao najizvrasniji put dolaska k Bogu.

Od najstarijih vremena na području naše biskupije u velikom su broju prisutni redovnici i redovnica raznih redova i ustanova. Njihova je prisutnost i djelovanje jako

mnogo značila i jednako danas znači za vjerski i kulturni život našeg naroda. Treba istaknuti i njihov doprinos za nacionalno osvješćivanje ljudi, što je posebno važno za područje Krčke biskupije.

Hrvatska biskupska konferencija odlučila je da se ova Godina proslavi na nacionalnoj razini u subotu 14. ožujka 2015., u svetištu u Mariji Bistrici, gdje će se okupiti redovnici, redovnica i Bogu posvećene osobe te vjernici laici, naročito oni iz trećih redova.

Braćo i sestre, molimo da bi ljudi koji su se posvetili Bogu, a čiji život ima i u Krčkoj biskupiji slavnu prošlost, mogli što autentičnije živjeti svoje posvećenje i tako potaknuli sve one koje Bog poziva da mu se potpuno stave na raspolaganje.

U Krku, na svetkovinu Krista Kralja, 23. studenoga 2014.

Vaš biskup

✠ Valter, v.r.

➤ POVODOM PRIPREMA ZA 2. NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI

PISMO BISKUPA RIJEČKE METROPOLIJE SVOJIM SVEĆENICIMA

Braćo svećenici!

U godini smo između dviju sinoda biskupa – jedne izvanredne i druge redovite – koje su potpuno posvećene obitelji. Sveti je otac Franjo, jednako kao i njegovi predšasnici sv. Ivan Pavao II. i Benedikt XVI., dužno svjestan uloge obitelji za opstanak kulture i civilizacija. Jedva je kada u prošlosti kao u ovo vrijeme obitelj bila meta sofisticiрано planiranih napada u cilju njenog razaranja.

Nama, svećenicima, ne treba dokazivati važnost koju obitelj ima u Božjem planu s čovjekom i njegovim blagostanjem na zemlji te s njegovim vječnim spasenjem. Trudimo se naš pastoralni rad usmjeriti k obiteljima, okupljati roditelje, kako bi naše obitelji što više postale svjesne svoje prevažne uloge koju imaju za odgoj i dobrobit djece i naroda.

U sadržaj te naše zajedničke brige za obitelj ulaze, uz ostalo, i naši biskupijski susreti obitelji te nacionalni susreti koji su na rasporedu svake treće godine. Pripremamo se za Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, na treću Vazmenu nedjelju, 19. travnja 2015. na Trsatu. Drago nam je da su biskupi izabrali ovo naše svetište kao mjesto susreta. To je svetište koje uprisutnjuje svetu nazaretsku obitelj, njezin život i

vrline koje su odlikovale taj život. Vjerujemo da ćete svi raditi na tome da što više obitelji dođe na Trsat i osjete ljepotu i ohrabrenje zajedništva.

No, taj susret može ipak biti samo kulminacija našeg dotadašnjeg rada. Zato vas potičemo, dragi svećenici, da pomoći Priručnika koji je izdala Riječka nadbiskupija, kao domaćin susreta, organizirate susrete s obiteljskim zajednicama, s grupama obitelji, s roditeljima prvopričešnika i krizmanika. U Priručniku ćete naći materijal za kateheze. Prilagodite svojim slušateljima sadržaj tog materijala. Svojom diskrecijom i razboritošću prosudite što ćete im i kako prenijeti. Molitvom isprosite od Boga plodnost svoga rada, svjesni da ćete se uzalud truditi ako Gospodin s vama ne bude «gradio kuću». Sve vas preporučamo Gospodinu Isusu i njegovoj Majci te zazivamo na vas Božji blagoslov.

Dana 15. studenoga 2014.

Vaši biskupi:

- ✠ dr. Ivan Devčić, *nadbiskup riječki*
- ✠ Valter Župan, *biskup krčki*
- ✠ dr. Mile Bogović, *biskup gospičko-senjski*
- ✠ dr. Dražen Kutleša, *biskup porečki i pulski*

BISKUPI RIJEČKE METROPOLIJE SVOJIM VJERNICIMA

Braćo i sestre!

Vjerujemo da vam je poznata briga koju papa Franjo posvećuje suvremenim obiteljima. Zato je pozvao predstavnike biskupa svih zemalja svijeta u Rim na savjetovanje o tome kako pomoći obiteljima. To će se sav-

jetovanje nakon završene Izvanredne sinode nastaviti u listopadu sljedeće godine, te će tada biti donesene i smjernice za djelovanje.

Tu istu brigu za obitelji dijelimo i mi, vaši biskupi i svećenici. Mnogim se obiteljima i materijalno pomaže. Ipak smatramo

da je vrlo važno i vama potrebno da budete ispravno i dovoljno poučeni o velikoj važnosti i dostojanstvu koje je Bog dao obitelji. Bog upravo za obitelj ima posebno radosnu vijest koja je mnogim kršćanima nepoznata, te želimo da je upoznate. Pozvali smo vaše svećenike da vas okupljaju i govore o tome. Zato nastojte naći vremena i odazovite se na poziv svojih župnika. Često imate prigode čuti i vidjeti ono što vas baca u malodušje, a možda i depresiju. Čujte, stoga, i Božju radosnu vijest koju vam On želi upraviti.

Sljedeće godine, u nedjelju 19. travnja održat će se na Trsatu Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Sigurno se sjećate Prvoga takvog susreta 2011. godine na kojemu nam se je pridružio i papa Benedikt XVI., a okupilo se četiristo tisuća mu-

ževa i žena, očeva i majki s djecom. Kako su bile ohrabrujuće riječi pape Benedikta! Već vas sada pozivamo da se nađemo na Trsatu da osjetite ljepotu zajedništva, da osjetite ohrabrenje da niste sami i da ima mnogo onih koji s vama mogu podijeliti vaše brige i radosti.

Pozdravljamo vas i blagoslivljamo.

Dana 15. studenoga 2014.

Vaši biskupi:

✠ dr. Ivan Devčić, *nadbiskup riječki*

✠ Valter Župan, *biskup krčki*

✠ dr. Mile Bogović,
biskup gospičko-senjski

✠ dr. Dražen Kutleša,
biskup porečki i pulski

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN SELILACA I IZBJEGLICA 2015.

– 18. SIJEČNJA 2015. –

Crkva bez granica, majka svim ljudima

Draga braćo i sestre,

Isus je «blagovjesnik u pravom smislu te riječi i uosobljeno evanđelje» (apost. po-bud. *Evangelii gaudium*, 209). Njegova brižnost, osobito prema najranjivijima i ljudima s ruba društva, poziv je svima da se brinu za najslabije osobe i prepoznaju njegovo napućeno lice poglavito u žrtvama novih oblika siromaštva i ropstva. Gospodin kaže: «ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaognuste me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dodoste k meni» (*Mt 25, 35-36*). Misija Crkve, hodočasnice na zemlji i majke svim ljudima, je stoga ljubiti Isusa Krista, klanjati mu se i ljubiti ga, napose u najsironašnjima i naruštenima; u ove se potonje

zasigurno ubrajaju selioci i izbjeglice, koji pokušavaju ostaviti iza sebe teške životne uvjete i svakovrsne opasnosti. Zato Svjetski dan selilaca i izbjeglica ove godine ima za temu: *Crkva bez granica, majka svim ljudima*.

Crkva širi svoje ruke da zagrli sve narode, bez razlike i bez granica i da navijesti svima da «Bog je ljubav» (*I Iv 4, 8.16*). Nakon svoje smrti i uskrsnuća, Isus je povjerio učenicima poslanje da budu njegovi svjedoci i naviještaju evanđelje radosti i milosrđa. Na dan Pedesetnice oni su, hrabro i sa zanosom, izašli iz dvorane Posljednje večere; snagom Duha Svetoga pobjedene su sumnje i nesigurnosti i njihov je navještaj svatko razumio na svom jeziku; tako je od samog početka

Crkva majka otvorena srca za čitav svijet, bez granica. To poslanje traje sada već dvije tisuće godina, ali već se od prvih stoljećâ u misijskom navještaju govorilo o sveopćem majčinstvu Crkve. To je kasnije produbljivano u spisima otaca a toj se temi vratio i Drugi vatikanski koncil. Koncilski su oci govorili o *Ecclesia mater* da objasne njezinu narav. Ona naime rađa sinove i kćeri i «u ljubavi i skribi... već [ih] prihvaća kao svoje» (Dogm. konst. o Crkvi *Lumen gentium*, 14).

Crkva bez granica, majka svim ljudima, širi u svijetu kulturu prihvaćanja i solidarnosti, prema kojoj se nikoga ne treba smatrati beskorisnim, nepoželjnim ili odbačenim. Kada doista živi svoje majčinstvo, kršćanska zajednica hrani, usmjerava i pokazuje put, strpljivo prati, postaje bliska u molitvi i djelelima milosrđa.

Danas sve to poprima posebno značenje. Naime, u dobu tako velikih migracija, veliki broj ljudi napušta domovinu i kreće na opasni put nade noseći sa sobom želje i strahove, u potrazi za humanijim uvjetima života. Nenrijetko, međutim, ta migracijska kretanja pobudjuju nepovjerenje i neprijateljstvo, čak i u samim crkvenim zajednicama, prije nego se uopće ljudi potrude upoznati prošlost, pogon ili bijedu ljudi koji se odlučuju na taj korak. U tome slučaju sumnje i predrasude su u opreci s biblijskom zapovijedi da se stranca u potrebi primi s poštivanjem i solidarnošću.

S jedne strane osjećamo u svetištu savjesti poziv dotaći ljudsku bijedu i provoditi u djelo zapovijed ljubavi koju nam je Isus ostavio kada se poistovjetio sa strancem, s patnikom, sa svim nevinim žrtvama nasilja i izrabljivanja. S druge, međutim, zbog slabosti naše naravi, «u napasti smo da budemo ona vrsta kršćana koja se drži na pristojnoj distanci od Gospodinovih rana» (Apost. pobud. *Evangelii gaudium*, 270).

Hrabrost vjere, nade i ljubavi ospodbavljava nas smanjiti udaljenosti koje nas dijele od ljudskih bijedâ. Isus Krist stalno iščekuje

da ga se prepozna u seliocima, izbjeglicama i prognanima, te nas takoder na taj način poziva dijeliti dobra, ponekad se odreći dijela stečenog blagostanja. Podsjetio je na to papa Pavao VI. rekavši da «oni koji žive u blagostanju moraju se odreći nekih svojih prava da svoja dobra velikodušnije stave u službu drugih» (Apost. pismo *Octogesima adveniens*, 14. svibnja 1971., 23).

Uostalom, multikulturalni karakter suvremenih društava potiče Crkvu da preuzme na sebe nove obveze solidarnosti, zajedništva i evangelizacije. Migracijska kretanja, naime, potiču nas da produbimo i ojačamo vrijednosti koje su nužne da se zajamči skladni suživot između ljudi i kulturâ. Da bi se to postiglo nije dovoljna jednostavna tolerancija, koja otvara put poštivanju različitosti i omogućuje zajedništvo među osobama različita porijekla i kulture. Upravo tu Crkva pridonosi nadilaženju granica i potpomaže «prijeći sa stavova obrane i straha, nezainteresiranosti ili marginalizacije... na stav koji se temelji na 'kulti susreta', koja je jedina kadra izgraditi pravedniji svijet, svijet u kojem će vladati veće bratstvo» (*Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2014.*).

Migracijska su kretanja međutim poprimila takve razmjere da jedino sustavna i aktivna suradnja između država i međunarodnih organizacija može uspješno regulirati i upravljati tim kretanjima. Naime, migracije pogadaju sve, ne samo zbog opsega te pojave, već također «zbog društvenih, političkih, kulturnih i religijskih problema koje izaziva, kao i zbog dramatičnih izazova koje postavlja pred narode i međunarodnu zajednicu» (Benedikt XVI., Enc. *Caritas in veritate*, 29. lipnja 2009., 62).

Na međunarodnoj razini često se vode rasprave o oportuniteti, metodama i normama za suočavanje s pojmom migracija. Postoje tijelâ i institucije na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, koji svoj rad i svoje energije stavljuju u službu onih koji kroz migraciju traže bolji život. Usprkos njihovim velikodušnim i hvalevrijednim

naporima, nužno je odlučnije i djelotvornije djelovanje, u kojem će se koristiti univerzalna mreža suradnje, utemeljena na očuvanju dostojanstva i središnjeg mjesta svake osobe. Na taj će način borba protiv sramotne i zločinačke trgovine ljudima, kršenja temeljnih prava, svih oblika nasilja, ugnjetavanja i porobljavanja postati učinkovitija. Zajednički rad, međutim, zahtijeva uzajamnost i sinergiju, raspoloživost i povjerenje, sa sviješću da «nijedna se zemlja ne može sama nositi s teškoćama vezanim uz tu pojavu, koja je danas uzela toliko maha da pogada sve kontinente u dvostrukom vidiku imigracije i emigracije» (*Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2014.*).

Na globalizaciju migracije potrebno je odgovoriti globalizacijom ljubavi i suradnje, na način da uvjeti u kojima žive selioci postanu humaniji. Istodobno, potrebno je uložiti veće napore da se uklone razlozi koji tjeraju čitave narode da napuste svoj rodni kraj uslijed ratova i bijedâ, koji su često jedno drugom uzrok.

Solidarnost sa seliocima i izbjeglicama mora biti praćena hrabrošću i kreativnošću koji su neophodni da se razvije, na svjetskoj razini, pravičniji i pravedniji finansijski i gospodarski poredak te sve predanijim radom na uspostavi mira, što je nužan uvjet svakog istinskog napretka.

Dragi selioci i izbjeglice! Vi zauzimate posebno mjesto u srcu Crkve i vi joj pomažete da proširi svoje srce i da očituje svoje majčinstvo prema čitavoj ljudskoj obitelji. Ne gubite vjeru i nadu! Sjetimo se Svetе obitelji koja je bila prisiljena poći u progonstvo u Egipat: kao što je u majčinskom srcu Blažene Djevice Marije i brižnom srcu svetog Josipa sačuvano povjerenje da ih Bog nikada neće ostaviti, neka tako nikada u vama ne nestane istog pouzdanja u Gospodina. Povjeravam vas njihovoj zaštiti i svima od srca udjeljujem svoj apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 3. rujna 2014.

Papa Franjo

PORUKA BISKUPA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Muško i žensko stvori ih!

1. Čovjek pred izazovom novih mogućnosti što mu ih pružaju suvremena znanost i tehnika

Crkva je u svojoj dvotisućljetnoj povijesti, izvršavajući zapovijed svojega Učitelja: «Podîte po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenom» (Mk 16, 15), neprestano pratila čovjeka u njegovim životnim traženjima, mukama i lutanjima. Pritom je više puta prelazila razne kulturne pravove i u svjetlu Božje riječi i zakona koje je Bog u trenutku čovjekova stvaranja upisao u njegovu narav prosudivila kulture, svjetonazole i ideologije s kojima je dolazila u dodir. Tako ona i danas služi čovjeku u susretu sa suvremenom relativističkom i laicističkom

kulturom i različitim izazovima i odgovornostima koje pred njega stavljuju suvremena znanstvena i tehnička dostignuća. U svezi s time spomenut ćemo samo pitanja o početku i kraju ljudskoga života, složenu problematiku genetskoga inženjeringu te različita druga bioetička pitanja, kao i probleme i opasnosti što proistječu iz bezobzirnoga manipuliranja prirodom.

Znanost i tehnika osloboidle su u znatoj mjeri čovjeka od hirova prirode, što je u njemu stvorilo dojam da može njome posve ovladati i podložiti je sebi, i to ne samo prirodu izvan sebe, nego i svoju vlastitu narav. Pretpostavka za to bila je obezvrijedivanje naravnoga zakona, čime se željelo ukloniti

svaku zaprjeku ljudskoj samovolji. Tako se čovjek, pod dojmom moći koju je postupno zadobivao, a uvjeren da ne postoji nikakav naravni, unaprijed zadani, poredak stvari, sve više počeo stavljati na mjesto Boga i prisvajati sebi ulogu svemoćnoga stvoritelja i zakonodavca, čija je sloboda absolutna. Ne samo prema učenju Biblije (usp. Post 3), nego i prema povjesnom iskustvu, to je glavni uzrok svih ljudskih nesreća. Naime, pokušavajući po svojoj mjeri radikalno preoblikovati svijet, pa i samu svoju narav, te sebe postaviti za absolutnoga gospodara života i smrti, za mjerilo istine i laži, za zadnji kriterij dobra i zla, čovjek dovodi u opasnost sebe i sve stvoreno. Analizirajući posljedice takvih čovjekovih nastojanja, francuski teolog H. de Lubac je rekao: «Nije istina da čovjek ne može organizirati zemlju bez Boga. Istina je da je on bez Boga može, na kraju krajeva, organizirati samo protiv čovjeka. Isključivi humanizam je nehumani humanizam.»¹

Jedna od mnogih posljedica te čovjekove preuzetnosti je i aktualna antropološka revolucija, koja svoj najradikalniji izraz i oblik ima u tzv. rodnoj ideologiji. Čini se da se u toj ideologiji ostvaruje upravo ono što je predviđao E. Fromm kada je govorio da ćemo, nakon polaganoga umiranja Boga u prošlom stoljeću, u našem stoljeću svjedočiti smrti čovjeka.²

Stoga mi, hrvatski biskupi, želimo ovom porukom skrenuti pozornost upravo na tu radikalnu i u krajnjoj liniji veoma nehumanu revoluciju, revoluciju koju se pokušava, kao širu lepezu »kulture smrti», na sve načine usaditi u ljudsko društvo s ciljem da se posve izmijene ne samo temelji zajedničkoga života i njegove nosive vrijednosti, nego i sam čovjek. Na to nas potiče i obvezuje kako osjećaj zbumjenosti mnogih pojedinaca, vjernika i onih koji se tako ne izjašnjavaju, tako i zabrinutost mnogih obitelji i zajednica koje susrećemo u različitim prigodama. Uvjereni smo da svatko komu je stalo do istinskoga čovjekova dobra ne može ostati ravnodušan prema tom učenju. Svima zato že-

limo izložiti i ponuditi biblijsko-kršćanska uvjerenja i učenje vezano uz pitanja koja otvara rodna ideologija. Želimo ih podijeliti s vjernicima i sa svim ljudima dobre volje koji zajedno s nama dijele istu tjeskobu i zabrinutost, jer se samo zajednički možemo oduprijeti opasnosti koja prijeti čovjeku i njegovoj budućnosti na zemlji. Činimo to uvjereni da je, pred obiljem različitih ponuda i izazova kojima je izložen današnji čovjek i cjelokupno društvo, nužno oblikovati jasne kriterije razlučivanja i ispravna odabira. A upravo je ispravno oblikovanje savjesti ono područje na kojemu, kako je papa Benedikt XVI. istaknuo u svojem govoru u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu (4. lipnja 2011.), Crkva današnjem društvu može pružiti najdragocjeniji doprinos.³

2. Čovjek u vrtlogu rodne ideologije

Rodnu ideologiju susrećemo pod različitim nazivima: rodna teorija, rodna perspektiva, gender-ideologija i drugo. Iako je ta ideologija danas raširena i prisutna u brojnim područjima života, krajnji cilj koji se njome želi ostvariti često nije tako lako uočljiv. Naime, pobornici te ideologije svoje djelovanje označavaju kao »plemenito nastojanje i borbu protiv diskriminacije« ili govore o »zalaganju za uspostavu slobode i jednakopravnosti« ili pak »za ostvarenje tolerancnosti«. Pominjim promatranjem rodne ideologije mogu se razotkriti njezini ciljevi i metode kojima se služi.

2.1. Novo shvaćanje seksualnosti

U rodnoj ideologiji suočavamo se s novim poimanjem ljudske seksualnosti, zapravo s novom ideologijom seksualnosti. Rodna ideologija smjera na same čovjekove korijene. Bez čvrstoga uporišta u biologiji, tradiciji i kulturi, ona polazi od prepostavke da je čovjek po sebi bezrođno biće. Njegov spol jest nešto što je biološki zadano, ali njegov rod s time nema nikakve veze. Polazeći od tvrdnje Simone de Beauvoir, jedne od idejnih začetnica rodne ideologije, da »se ženom ne rađa, ženom se postaje«, rodna

ideologija kaže da mi zapravo nismo žene i muškarci na temelju prirodnih činjenica koje nas određuju. Radikalno odvajanje spola i roda tvori teorijsko uporište rodne ideologije. Muški i ženski rod (gender), u tumačenju te ideologije, razvija se unutar određenoga društvenoga konteksta. Kao takav podlježe različitim socijalnim i drugim utjecajima. Prema tome, dva roda, muški i ženski, nisu čovjeku prirodno urođeni, već su mu na neki način nametnuti.

2.2. «Rod je fluidna kategorija»

Ako je rod društveno konstruiran, on je podložan promjenama. To znači da postojeći društveni konstrukt, kažu zastupnici te ideologije, treba razgraditi. To treba učiniti jer je čovjek – ujarnjen u dvorodnost (muško – žensko) – izgubio svoju elementarnu slobodu. Za nju se treba ponovno izboriti, što će uspjeti kada se dokinu muškost i ženskost kao rodne kategorije. Takva rodna «sloboda» znači da rod ne može biti uvjetovan никакvom biološkom datošću. On ne može biti ni vremenski ograničen. Čovjek će moći birati i formirati svoj rod prema vlastitim željama i prohtjevima. Moći će biti što god želi i dok god to želi. Zato se rod treba shvatiti kao fluidnu kategoriju, kao kontinuum u kojemu nema ni stalnosti ni stabilnosti. On je nepredvidiv i ničim određen – osim samovoljom čovjeka koja se ovdje doživljava kao najveći doseg ljudske slobode koja se u kojačnici nameće kao zadnji kriterij svakoga osobnoga izbora. Rod je, posegnemo li za usporedbom, sveden gotovo na razinu profesije koja se mijenja prema želji ili potrebi. Takvo shvaćanje roda otkriva se kao jedna od perjanica suvremene diktature relativizma.

Polazeći od takvoga shvaćanja čovjeka, postaje razumljivo da ideologizirano shvaćanje čovjeka vodi u ideologizirano shvaćanje roda koje vodi u otvoreno nijekanje smisla i značenja spola i spolne različitosti u oblikovanju osobnoga identiteta pojedinca. Irrelevantnost tih različitosti prepoznaje se i u govoru o braku i obitelji, a najdramatičnije

se očituje u pokušajima izjednačavanja homoseksualnih zajednica s heteroseksualnim brakom. Rodne ideologije rade na tome da se brak, kao zajednica muškarca i žene, i obitelj, kao intimna zajednica ljubavi i potpunije čovječnosti, zamijene proizvoljnim tipovima «ljubavnih odnosa» i «obitelji».

3. Taktike rodne ideologije

Iako smo nerijetko svjedoci njezina gruba i bezobzirna nametanja, rodna ideologija više teži suptilnom ucjepljivanju u najrazličitije društvene pore. Rodna ideologija se širi prema točno razrađenom planu. Okosnicu toga plana čine «zakon postupnosti», ideologiziranje temeljnih pojmova, usmjerenost na odgojno-obrazovni sustav, implementacija u zakonodavstvo, napadi na svaku religiju i Crkvu te odbijanje rasprave o praksi «tjelesnih užitaka» i njihovim rizičnim čimbenicima, a umjesto toga ustrajanje na «ljudskim pravima», «slobodi izbora» i «nediskriminaciji».

3.1. Djelovanje prema zakonu postupnosti

Rodna se ideologija ne uvodi odjednom, nego korak po korak. Cilj joj je da čovjek promijeni svijest o sebi kao dvorodnom biću. Da bi se to postiglo, promicatelji rodne ideologije usredotočuju se na ona područja u kojima ta svijest spontano niče i razvija se. To su brak i obitelj. Te se naravne institucije pokušava relativizirati sljedeći psihološko-pedagoški zakon postupnosti. Najprije im se mijenja postojeći sadržaj i značenje. Sljedeći je korak, koji se danas tek «potihno» najavljuje, rastakanje, odnosno nestanak tradicionalnoga poimanja braka i obitelji. S tim se ciljem poduzimaju različite inicijative kojima je cilj odvojiti djecu od njihovih obitelji i od utjecaja obiteljskoga odgoja. Tako se želi u procesu odrastanja djece oslabiti i onemogućiti prirodnu identifikaciju s majkom i ocem koja je vrlo važna za oblikovanje muškoga, odnosno ženskoga identiteta.

3.2. Ideologiziranje temeljnih pojmova

S taktikom postupnosti usko je povezano ideologiziranje pojmova i nasilje na jezičnom području. To se čini uvođenjem novih, često dvosmislenih pojmova, kao i prekrajanjem starih – nekim oblikom «lingvističkoga inženjeringa» s vrlo profinjenim metodama. Naime, određene se riječi potiskuju iz upotrebe, što dovodi do njihova zaborava, a onda i do gubitka njihova autentičnoga smisla i značenja. Upravo je to stvarni smisao i cilj zamjenjivanja riječi «majka», «otac», «supružnici» riječima «roditelj 1», «roditelj 2», «partner A», «partner B» ili «C»... Sve to pridonosi razaranju jedino prihvatljivoga pojma braka i obitelji, onoga utemeljenoga na ljudskoj naravi i na biblijskom nauku, kao i stvaranju fluidnoga spolnoga identiteta. Imajući u vidu važnost značenja i upotrebe spomenutih pojmova, možemo razumjeti zbog čega je u Hrvatskoj u određenim krugovima pružan tako snažan otpor i protivljenje da se referendumom izglosa i zatim u Ustav unese definicija braka kao životne zajednice muškarca i žene. Kolika je važnost takvoga ishoda referenduma pokazuje i činjenica da se pobornici rodne ideologije s njime ne mire, nego nastavljuju na drugi način i dalje voditi svoju borbu protiv njegova biološkoga i iskonskoga društvenoga značenja.

3.3. Usmjereno na odgojno-obrazovni sustav

Rodna se ideologija obraća najvećim dijelom djeci i mладеžи. Naime, nije lako urušiti prirodan i «stabilan» rodni identitet zrelih muževa i žena. Iako ga nije lako razoriti, ipak se agresivnim, ali podmuklim djelovanjem može i to postići ili makar utjecati na stvaranje iskrivljenoga poimanja spolnoga i rodnoga identiteta muškarca i žene. U tom svjetlu moramo promatrati i prosuđivati parnerotizaciju društva i kulture, kao i toleriranje ili čak poticanje raznih devijantnih načina seksualnoga ponašanja (npr. pornografijom i sl.). Djeca i mladež izloženi su danas nebrojenim negativnim primjerima i utjeca-

jima te planskim odgojno-obrazovnim programima i smjernicama koje oni nisu, u životnoj fazi u kojoj se nalaze, sposobni razumjeti, što u njima stvara osjećaj zbumjenosti i konfuziju. A to i jest cilj pobornika rodne ideologije. Naime, u takvom je kontekstu djeci i mladima otežano pravilno oblikovati vlastitu spolnost, što za posljedicu ima lutanja i traženja samih sebe unutar «kontinuma roda». Smjernice takve naravi mogle se prepoznati i u dijelu 4. modula Zdravstvenoga odgoja (spolni odgoj), koji se i dalje kroz školski program nastoji nametnuti našoj djeci, čak i protiv volje njihovih roditelja. U svemu tome nemalo zbumjuje činjenica kršenja relevantnih međunarodnih i domaćih pravnih akata (npr. *Opća deklaracija o ljudskim pravima*, čl. 26, paragraf 3; *Ustav RH*, čl. 63), koji roditeljima daju ne samo pravo, nego i dužnost odgajanja vlastite djece. Umjesto da se ta prava i dužnosti poštuju, oni se, kako vidimo, uvođenjem programa te praksom koja se na njih oslanja posve ignoriraju i osporavaju. Treba istaknuti da tako stvorena situacija nije slučajna. I ovom prilikom želimo naglasiti da roditelji imaju prirodno i zakonsko pravo i dužnost odgajati svoju djecu u skladu sa svojim svjetonazorom i vrijednosnim sustavom, odnosno vjerom. Svatko tko im to osporava ili onemogućava, čini prema njima tešku nepravdu i krši jedno od njihovih temeljnih prava. Stoga je posve razumljivo da je ideološko nametanje i upletanje u područje odgoja u više europskih zemalja potaknulo žestoke reakcije i prosvjede roditelja i mnogih drugih kojima je stalo do ispravnoga i cjelovitoga odgoja budućega naraštaja.

3.4. Implementacija u zakonodavne sustave

Rodnu ideologiju se implementira ne samo u odgojno-obrazovne, već i u zakonodavne sustave. Njezini pobornici žele utjecati na zakonodavstvo i putem njega. To se čini preko različitih međunarodnih institucija, počevši od UN-a preko europskih krovnih institucija pa sve do zakonodavstava pojedinih zemalja. Zajedno s nekim drugim

suvremenim svjetonazorskim trendovima, rodna se ideologija etablira kao svojevrsna duhovna diktatura koja beskompromisno guši osobnu i društvenu slobodu. Tu se antropološku revoluciju nameće «odozgor prema dolje», širi se od raznih centara moći i nastoji zahvatiti čitavo čovječanstvo. Zakoni koji promiču rodnu ideologiju kao u pravilu žele redefinirati brak i obitelj s ciljem izjednačavanja istospolne zajednice s heteroseksualnim brakom. U sljedećem se koraku, kako se to može vidjeti u nekim zemljama, uvode zakoni koji istospolnim zajednicama omogućuju i posvajanje djece. Ti se zakoni donose prema spomenutoj taktici postupnosti, uvodeći drukčiji pogled na vrijednosti i legalizirajući nove načine ponašanja.

U svojim temeljnim postavkama rodna se ideologija ne samo razlikuje od temelja kulture i civilizacije u kojoj je čovjek tijekom mnogih tisućljeća rastao i u kojoj se društvo oblikovalo, nego je i u dubokoj suprotnosti sa zakonima ljudske naravi i s kršćanskim, odnosno biblijskom vizijom čovjeka. Htjeli bismo stoga ne samo upozoriti na zablude rodne ideologije, nego i pokazati temelj na kojemu će i današnji čovjek moći graditi svoj identitet i s njim povezano dostojanstvo i ljepotu ljudskoga življenja.

4. Čovjek je stvoren kao muškarac i žena

Viziju čovjeka, njegove naravi i njegova poslanja kršćanin otkriva već na prvim stranicama Biblije. Božje stvaralačko djelo svoj vrhunac doseže u stvaranju čovjeka. On je dio stvorene prirode, ali i biće kojemu Bog posvećuje posebnu brigu i pažnju. Sve što je stvoreno čovjek nadilazi svojom produhovljenom naravi, svojim vječnim određenjem i upućenošću na transcendenciju, na svojega Stvoritelja. Jedino je čovjek, među svim stvorenjima, kako čitamo na početku Biblije, stvoren «na sliku Božju» (Post 1, 27). Time je njegovo dostojanstvo uzdignuto do neslućenih visina. Čovjek, međutim, kaže biblijski pisac, nije stvoren sam i nije sam sebi

dostatan. Bog čovjeka stvara u različitosti spolova, kao muško i žensko: «muško i žensko stvori ih» (Post 1, 27). Nakon što ga je stvorio, Bog iznova potvrđuje da čovjek, stvoren kao muškarac i žena, odgovara njegovu naumu: «I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro» (Post 1, 31).

U muškarcu i ženi prepoznajemo njihovu različitost, ali i uzajamnu usmjerenost, komplementarnost koja je neodvojiva od njihove naravi. Spol i rod usko su i neodvojivo povezani, iznutra međuvisni, moglo bi se reći – dva su lica jedne te iste »ljudske« stvarnosti. Muško i žensko, kako ih je Bog zamislio i stvorio, dva su jednakovrijedna, zbog toga i jednakopravna roda.

Tu temeljnu istinu o sebi samome i o svojoj naravi čovjek nije nikad dovodio u pitanje. Oni do kojih nije prispiо kršćanski navještaj svojim su razumom – polazeći od naravi stvorenoga svijeta i čovjeka – spoznali temeljne označke i kriterije čovjekove egzistencije. Čak i ako je u pojedinim razdobljima bilo devijacija, one su uvijek, prije ili kasnije, prepoznate kao takve.

5. Muškarac i žena – jedinstvo u različitosti

Biti žena ili biti muškarac način je postojanja, a ne tek puki «atribut» ljudskoga bića. Čovjek je biće koje komunicira, daje i prima, u čemu njegova spolnost ima vrlo veliko značenje. Tako će različitost muškarca i žene svoj osobit smisao dobiti u njihovu uzajamnom sjedinjenju. Na tu usku povezanost i jedinstvo koje su pozvani ostvarivati upućuje i sam Isus: «Dvoje njih bit će jedno tijelo» (Mt 19, 5). Različitost muškarca i žene nije zaprjeka, već poseban put ostvarenja bračnoga i obiteljskoga zajedništva. To zajedništvo svoj blagoslov dobiva u daru/rođenju novoga ljudskoga bića. Bračno zajedništvo muškarca i žene prirodno je okruženje za nastanak i rast ljudskoga života. Upravo ta iskonska zajednica muža i žene mjesto je prvih koraka i prvih riječi, prvih spoznaja svijeta i početnih koraka vjere. Za-

to je značenje majke i oca u obitelji i u odgoju nemjerljivo. Nikada ne će moći «jedan otac» ili «više očeva» zamijeniti majku u obitelji. Ali isto tako ni «jedna majka» ili «više majki» ne mogu zamijeniti oca u obitelji. Njihova je uloga nezamjenjiva i komplementarna. Ako igdje, onda u obitelji čovjek ima priliku učiti živjeti u različitosti i prihvati drugoga. Obitelj je, kaže papa Franjo, temeljna stanica društva, mjesto «gdje se uči suživotu u različitosti i pripadnosti drugima».⁴ Ona je škola solidarnosti i ljubavi, ambijent darivanja i prihvatanja.

6. Istina o čovjeku upisana je u samoga čovjeka

U rođnoj se ideologiji mogu prepoznati antropološke posljedice spolnoga, bračnoga i obiteljskoga relativizma koji ide do te mjere da se niječu prirodne datosti čovjeka. Značenje i «govor» tijela gotovo se potpuno zanemaruje. Rodna ideologija suprotstavlja se i «ljudskoj ekologiji». Na tu je činjenicu upozorio i papa Benedikt XVI. koji kaže: «Očigledno je duboka zabluda ove teorije i antropološke revolucije koja u njoj nalazi svoj temelj. Čovjek niječe da ima narav koju predodređuje njegova tjelesnost, koja obilježava ljudsko biće. On sam niječe vlastitu narav i odlučuje da mu ona nije predodređena datost nego nešto što on sam sebi stvara. Muškarac i žena kao datost stvaranja, kao narav ljudske osobe, više ne postoje. Čovjek poriče vlastitu prirodu. On je sada samo duh i volja. Manipulacija prirodom koju, kada se odnosi na okoliš, danas osuđujemo, postaje ovdje, kad je u pitanju on sam, čovjekov temeljni izbor.»⁵

Benedikt XVI. dobro uočava da se tu događa nešto gotovo nepojmljivo, ali nažalost stvarno. Naime, dok čovjek s jedne strane danas sve više osjeća da ipak ne može do beskraja manipulirati prirodom, nego da mora, ako je želi spasiti i sačuvati, koliko-toliko poštivati zakonitosti koje su u nju upisane, s druge strane, kad se radi o njegovoj vlastitoj prirodi, to ne želi i ne će, nego se i dalje

prema njoj i zakonima u nju upisanima odnosi posve samovoljno. Danas se s pravom zgražamo zbog neodgovorna odnosa prema prirodi i zbog nebrojenih oblika manipuliranja njome. Isto tako zabrinuti smo za budućnost našega planeta. No kad je u pitanju sam čovjek, kao da nestaju zgražanje i osuda, a manipuliranje i eksperimentiranje njegovom vlastitom prirodom postaju pohvalni i poželjni. Kako to razumjeti? Kako objasniti toliku zabrinutost za budućnost prirode, a poigravati se budućnošću čovjeka, koji je kruna svega što je Bog stvorio? Tko tako zasljepljuje čovjeka i poigrava se njime?!

7. Čovjek, remek-djelo stvaranja

Činjenica da je čovjek stvoren kao osoba na sliku Božju ili – kako je rekao papa Franjo – da je «remek-djelo stvaranja»⁶ otkriva veličinu čovjekova dostojanstva. Istina njegove naravi, to da je stvoren i da postoji kao muško i žensko, prožima i treba prožimati čovjeka u potpunosti. U protivnom, neće moći otkrivati bogatstvo vlastite spolnosti, nego će stalno biti izložen opasnosti da mu netko drugi kaže «tko je on». Rodna ideologija tako s jedne strane absolutizira ljudsku slobodu, a s druge strane lišava čovjeka temeljnoga oslonca na kojem počivaju njegov identitet i dostojanstvo.

Znajući to, ne dopustimo da ni mi koji isповijedamo vjeru u Boga Stvoritelja, ni ikoji čovjek, a pogotovo nitko od malenih, tj. djece i mladeži, ne upadne u tu smrtonosnu mrežu. Nemojmo se bojati biti ljudima kakvima nas je Bog zamislio i stvorio. Nemojmo preotimati Bogu njegovo mjesto i ulogu. Ne stavljajmo se na Božje mjesto. Prihvativmo biti njegova stvorenja, njegova djeca. To je jedini put do istinske slobode, sreće i ljudske punine.

8. Pružajmo svjedočanstvo života

Najbolji odgovor na izazov nove ideologije jest autentičan navještaj i življenje evanđelja. To je najbolja zaštita protiv men-

taliteta i duha rodne ideologije jer učvršćuje svijest kršćanina o njegovu «čovještvo» kakvo je izišlo iz ruku Božjih. To je svijest da smo djeca Božja, da smo jednakovrijedna braća i sestre («muško i žensko») kojima je povjerena budućnost čovječanstva i svega stvorenoga. Mi smo Božja «slika» preko koje on na jedinstven način želi biti prisutan u svijetu. Taj je svijet on stvorio. Štoviše, nakon što je bio grijehom narušen, po Sinu svojemu Isusu Kristu, obnavlja ga i spašava.

Ta svijest mora prožeti svakoga od nas. Prožeti njome, ne ćemo moći ne osjetiti potrebu svojim životom i radom humanizirati ljudsko društvo, biti stvarateljima humanijega svijeta. Iz te perspektive nije ni moguće drukčije djelovati. Tako ćemo otkriti da navještaj evanđelja znači živjeti one vrijednosti – ljubav, vjernost, brak i obitelj – koje su odgovor na duboku čežnju ljudskoga srca.

Na kraju ove poruke obraćamo se vama, draga mladeži, riječima Andréa Frossarda, člana Francuske akademije: «Vaš se naraštaj, dragi mлади, nalazi уоћи dana kad ће biti stavljен u položaj kakva ranije nije bilo. Nećete se trebati boriti za istinu kao Solženjicin i ruski disidenti, за slobodu poput europskih

pokreta otpora, ili kineskih studenata za pravdu u ime siromašnih i potlačenih; nećete trebati samo braniti dostojanstvo ljudskog bića, morat ћete se izjasniti o samoj njegovoј srži... Vi ћete se morati pitati o ljudskoj naravi i, ako niste zaboravili naučavanje svojih Crkava, znat ћete da jedina ispravna definicija koja je o njoj ikad dana – jest ona iz Svetog pisma i Objave, ona koja je na početku naše civilizacije i poštovanja dostojanstva čovjeka, uz koje stoljećima barem riječima pristajemo. Svaka druga definicija snižava ljudsku osobu.»⁷

Stoga vas, dragi mлади, kao i sve do kojih ova naša poruka дође, pozivamo da se čvrsto držite te jedine ispravne definicije čovjeka, da prema njoj živite, a svaku drukčiju, lažnu i čovjeka nedostojnu, odlučno odbacujete. «*Na svoju sliku stvari Bog čovjeka, muško i žensko stvari ih!*» (Post 1, 27). To je čovjekovo dostojanstvo i identitet koji smo svi pozvani živjeti i jedni drugima svjedočiti!

U Zagrebu 15. listopada 2014.

Biskupi HBK

---

¹ H. de Lubac, *Il dramma dell'umanesimo ateo*, tal. pr., Brescia 1982., 9.

² E. Fromm, *Psicanalisi della società contemporanea*, tal. pr., Milano 1960., 386.

³ Usp. Govor Pape Benedikta XVI. na susretu s predstavnicima civilnog društva, akademske zajednice, kulture, poduzetnika, diplomatskog zbora i s poglavarima vjerskih zajednica, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, 4. lipnja 2011., u: *Zajedno u Kristu. Pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj*, Zagreb 2012., 73.

⁴ Papa Franjo, *Evangelii gaudium – Radost evanđelja*, br. 66.

⁵ Govor pape Benedikta XVI. predstavnicima Rimske kurije 21. prosinca 2012.

⁶ Homilija pape Franje u Domu sv. Marte 28. veljače 2014.

⁷ André Frossard, *Bog u pitanjima*, hrv. pr., Split, 2009., 142–143.

**PRIOPĆENJE KOMISIJE HBK «IUSTITIA ET PAX»
O REFERENDINU, HRVATIMA BUNJEVIMA, O SLOBODI MEDIJA
I OBNAŠANJU JAVNIH DUŽNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ**

1. Referendum o preferencijalnom glasovanju

U slučaju referendumu vezanog uz brak i obitelj Crkva ga je podržala, jer je u skladu s njezinim moralnim naukom, a to je da je brak zajednica muškarca i žene, te da je obitelj utemeljena na toj zajednici i nijedna druga zajednica u usporedbi s njome ne može imati iste učinke i prava.

Gledom na referendum o preferencijalnom glasovanju i promjeni izbornog sustava Stalno vijeće HBK je reklo kako «nema ništa protiv ukoliko doprinosi plodonosnijoj i većoj demokratičnosti, te uz to promiče i služi općem dobru društva. Pogotovo ako se njime ne krše pozitivni državni zakoni i propisi RH, te pri tome ne narušavaju kršćanske vrijednosti koje su važna sastavnica hrvatske kulture. U tom vidu data je mogućnost građanskoj inicijativi 'U ime obitelji' skupljati potpise i ispred crkve».

Pozivaju se stoga vjernici i građani neka se dobro informiraju i prouče ponuđena rješenja te prema vlastitoj spoznaji i savjeti odluče hoće li potpisati zahtjev za pokretanje referendumu. Ne ulazeći u sadržaj referendumskih pitanja, niti u zakonodavna rješenja samog provođenja referendumu, odbacujemo mogućnost stavljanja moratorija na referendumu u Republici Hrvatskoj. To bi, naime, značilo suspenziju demokratskog političkog uređenja, a to je protivno Ustavu Republike Hrvatske.

2. Hrvati Bunjevcı

Bolna je činjenica da se hrvatska manjina u Vojvodini politički podijelila na Hrvate i Bunjevice. Nedopustivo je,

međutim, da predsjednik Srbije proglašava Bunjevce «autohtonim narodom koji nisu ni Hrvati ni Srbi», pa im poklanja udžbenike na čirilici. To je očito pokušaj asimilacije i odnarođivanja Bunjevaca koju je više desetljeća provodila velikosrpska politika. Zbog toga se očekuje da se hrvatske vlasti zauzmu da Hrvati u Srbiji imaju sva ljudska i manjinska prava kao Srbi u Republici Hrvatskoj. Ljudska su prava, naime, univerzalna pa je dužnost i obveza nositelja vlasti brinuti se za njihovo poštivanje i ostvarenje. Tu obvezu napose imaju hrvatske vlasti gledom na Hrvate izvan domovine.

3. Sloboda medija i čestitost nositelja dužnosti

U posljednje vrijeme primjetni su pritisci i miješanje pojedinaca i institucija na slobodu medija. Zabrinjavajuće je kad takvi pritisci dolaze iz ureda visokih dužnosnika Republike Hrvatske. Zbog toga se traži od svih, a osobito od nositelja vlasti da promiču neovisnost, slobodu i odgovornost javnih i privatnih medija.

Očekuje se također da nositelji dužnosti mogu biti samo oni koji su moralni, čestiti koji se brinu za javno – opće dobro, a ne za privatne interese. Svjesni smo da je to ideal koji je ponekad teško u potpunosti zadovoljiti. No, taj ideal treba uvijek imati pred očima i prema njemu težiti. U tom vidu potiče se Zakonodavca neka uredi zakonodavni okvir tako da se ne izgubi iz vida ideal kojeg treba u obnašanju javnih dužnosti ostvarivati.

U Zagrebu, 22. rujna 2014.

✠ Vlado Košić,
Predsjednik komisije HBK «Iustitia et pax»

PRIOPĆENJE STALNOG VIJEĆA HBK

– 15. RUJNA 2014. –

Stalno vijeće HBK je izvješćeno o referendumu kojeg pokreće građanska inicijativa «U ime obitelji» o preferencijalnom glasanju i promjeni izbornog sustava. Biskupi nemaju ništa protiv referenduma ukoliko on doprinosi plodonosnijoj i većoj demokratičnosti, te uz to promiče i služi općem dobru društva. Pogotovo ako se njime ne krše pozitivni državni zakoni i propisi RH, te pri tome ne narušavaju kršćanske vrijednosti koje su važna sastavnica hrvatske kulture. U tom vidu daje se mogućnost građanskoj inicijativi «U ime obitelji» skupljati potpise ispred crkve.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE SA 49. PLENARNOGA ZASJEDANJA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

– ZAGREB, 21. – 23. LISTOPADA 2014. –

Od 21. do 23. listopada 2014. održano je u sjedištu HBK-a u Zagrebu plenarno 49. zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića, zadarskoga nadbiskupa, predsjednika HBK-a. Na zasjedanju su uz članove HBK-a sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, vojni ordinarij mons. Tomo Vukšić, subotički biskup mons. Ivan Penzeš i srijemski biskup mons. Đuro Gašparović.

Pozdravljujući nazočne, nadbiskup Puljić prikazao je glavne teme zasjedanja te je spomenuo dvije godišnjice: 100 godina od početka Prvoga svjetskoga rata i 50 godina otkada je Pavao VI., 24. listopada 1964., proglašio svetoga Benedikta zaštitnikom Europe. Papa Franjo je povodom visoke obljetnice početka Prvoga svjetskoga rata pohodio Redipugliu na sjeveru Italije gdje je stradalo mnogo ljudi, među kojima i brojni Hrvati. Papa nije govorio o krivcima za rat, nego o zloči rata općenito, kao i strategiji razaranja, te je rat nazvao ludošću, naglasivši kako se i danas na razne načine vode ratovi u svijetu.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati s pripremama i programom Drugo-

tivni državni zakoni i propisi RH, te pri tome ne narušavaju kršćanske vrijednosti koje su važna sastavnica hrvatske kulture. U tom vidu daje se mogućnost građanskoj inicijativi «U ime obitelji» skupljati potpise ispred crkve.

PRIOPĆENJE SA 49. PLENARNOGA ZASJEDANJA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

– ZAGREB, 21. – 23. LISTOPADA 2014. –

ga nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati u nedjelju 19. travnja 2015. u svetištu Majke Božje Trsatske u Rijeci na temu «Obitelj! Nositeljica života, nade i budućnost Hrvatske». Program susreta započet će u subotu 18. travnja 2015. bdijenjem na kojem će sudjelovati obitelji riječke metropolije, kao i obitelji iz drugih biskupija. Uoči središnjega euharistijskoga slavlja u nedjelju bit će prigodni program koji će se sastojati od svjedočenja obitelji, molitve i pjesme.

Prije 30 godina, 1984., održan je u Mariji Bistrici Nacionalni euharistijski kongres (NEK) kao vrhunac devetogodišnje proslave Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata (1976. – 1984.). Taj je događaj ostavio snažan trag u našem crkvenom i širem društvenom životu. A za uspjeh toga pastoralnoga projekta zaslužni su tadašnji pastiri Crkve u Hrvata, biskupi, župnici i katehete koji su u složenim okolnostima komunističke vladavine uspjeli ostvariti neke zajedničke prioritetne programe. Spominjući se Nacionalnoga euharistijskoga kongresa od prije tri desetljeća, biskupi su razgovarali kako u sadašnjem pastoralu odabrati strateške pastoralne prioritete.

Biskupi su upoznati s tijekom i zaključcima Treće izvanredne opće biskupske sinode o temi «Pastoralni izazovi vezani uz obitelji u kontekstu evangelizacije» koja je od 5. do 19. listopada održana u Rimu.

Zaključci s izvanredne sinode poslužit će kao pripremni dokument za redovitu biskupsku sinodu o obitelji koja će se održati u listopadu iduće godine.

Na zasjedanju je predstavljeno apostolsko pismo svetoga Ivana Pavla II. «Apostolos suos», u kojem je obrađena teološka i pravna narav biskupskih konferencija.

Podnesena su i izvješća o radu pojedinih tijela HBK-a. Među ostalim istaknuto je kako je Hrvatski Caritas u suradnji s biskupijskim Caritasima za stradale u poplavama kako u Hrvatskoj tako i u BiH i Srbiji prikupio više od osam milijuna kuna pomoći. Potpora Crkve je i puno veća jer su pojedine biskupije i njihovi Caritasi te redovničke ustanove i župe novčana sredstva i pomoć u robi donirali direktno postradalima. Također, biskupi Hrvatske biskupske konferencije na prethodnom su zasjedanju darovali za stradale 12 milijuna kuna.

Objavljena je poruka hrvatskih biskupa o rodnoj teoriji pod naslovom «Muško i žensko stvori ih!». Poruka se temelji na biblijsko-kršćanskoj antropologiji poimanja čovjeka, tijela i spolnosti s osobitim osvrtom na rodnu teoriju. Poruka polazi od Kristove zapovijedi Crkvi da propovijeda evanđelje svemu stvorenju uzimajući u obzir izazove s kojima se Crkva u toj zadaći naviještanja evanđelja trajno suočava. S jedne strane uvijek se radi o izazovu inkulturacije evanđelja, a s druge strane potrebna je kritička prosudba kulture. Biskupi ovim

prigodnim pismom upozoravaju na novu filozofiju seksualnosti koja niječe narav koju čovjek dobiva rođenjem. Najbolji odgovor na izazove nove ideologije je autentičan navještaj i svjedočenje evanđelja vlastitim životom.

Prihvaćen je Statut Hrvatske katoličke mreže, središnje medijske ustanove HBK-a koja će sjediniti djelovanje Hrvatskoga katoličkoga radija, Informativne katoličke agencije, Tiskovnoga ureda HBK-a te odjela koji će se baviti novim medijima.

Biskupi su raspravljali i o mandatima u pojedinim tijelima HBK-a. Budući da je mons. Vlado Košić u dva suslijedna mandata obnašao službu predsjednika Komisije HBK-a «Iustitia et pax», za novoga predsjednika imenovan je bjelovarsko-križevački biskup mons. Vjekoslav Huzjak.

U sklopu Godine posvećenoga života, koju je proglašio papa Franjo, planiran je susret Bogu posvećenih osoba u Mariji Bistrici 14. ožujka 2015.

Na plenumu je dogovoren i kalendar zasjedanja i važnijih susreta u idućoj godini. Zajedničko zasjedanje biskupa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine bit će 26. siječnja 2015. u Zagrebu. Izvanredno zasjedanje HBK-a održat će se 28. siječnja 2015., a redovito proljetno plenarno zasjedanje HBK-a na programu je od 14. do 16. travnja 2015. Susret biskupa HBK-a s redovničkim poglavarima planiran je za 9. lipnja 2015., a jesensko redovito plenarno zasjedanje HBK-a održat će se od 27. do 29. listopada 2015.

Zagreb, 24. listopada 2014.

Tajništvo HBK

ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA

Broj: 632/2014.

Krk, 25. rujna 2014.

U prilogu Vam dostavljamo Biskupovu poruku vjernicima u povodu blagoslova spomen-obilježja sv. Papi Ivanu Pavlu II. koje se postavlja uz kružni tok prije ulaza u Omišalj, nasuprot zračne luke Rijeka. Blagoslov istog bit će 12. listopada o.g. u 15,00 sati, pri povratku s Trsata. Molimo gospodu župnike da ovu poruku pročitaju vjernicima na svim misama prve nedjelje nakon primjeka ovog dopisa.

Ovime ujedno pozivamo braću svećenike da sudjeluju na ovom slavlju, a one koji vode autobuse hodočasnika na Trsat, da tako planiraju povratak kako bi mogli, zajedno sa svojim župljanima, prisustvovati blagoslovu. Molimo župnike da ovaj događaj preporuče i svim onim župljanima koji na Trsat hodočaste osobnim vozilima. (Na prostoru oko spomen-obilježja ima dovoljno parkirnih mesta).

Preč. Franjo Velčić, *kancelar*

PORUKA VJERNICIMA BISKUPIJE KRK U POVODU POSTAVLJANJA SPOMEN-OBILJEŽJA SVETOM PAPI IVANU PAVLU II.

U nedjelju, 12. listopada, naše je tradicionalno hodočašće Majci Božjoj na Trsat. Toga istoga dana poslije podne u 15.00 sati, blagoslovit ću spomen-obilježje u čast svetog Pape Ivana Pavla II., na otoku Krku, kod kružnog toka prema Omišlju, nasuprot zračnoj luci Rijeka.

U sjećanju nam je nezaboravan dan kad je papa Ivan Pavao II. sletio u zračnu luku Rijeka na otoku Krku i sišao na tlo naše Biskupije 5. lipnja 2003. god. Vjernici iz svih otoka Biskupije razdragano su primili u svoju sredinu velikog Papu putnika, kojem je to bilo 100. putovanje, a treći posjet našoj Domovini. Još nam odzvanjaju u ušima i srcu riječi ohrabrenja i nade, tada već dosta bolesnog i nemoćnog u tijelu, ali snažnog Pape u primjeru zauzetosti za povjerenju Crkvi.

Želja koja je u nama bila prisutna da taj susret sa svetim Ocem obilježimo posebno je narasla nakon njegovog proglašenja svetim, na nedjelju Božanskog milosrda, 27. travnja o.g.

Spomen-obilježje velikom i svetom Papi postavili smo u blizini zračne luke i uz cestu kojom je on prošao kroz župu Omišalj na

putu prema Rijeci. Ovim spomen-obilježjem želimo zahvaliti sada svetom Ocu za svu brigu koju Crkva po svojim pastirima ukazuje vjernicima po čitavome svijetu, pa tako i prema našem narodu, kao i za blagoslov našoj Biskupiji po pohodu Ivana Pavla II.

Ovo obilježje neka pomogne svakom od nas da osjetimo ponos što smo živjeli u vremenu tako velikog Pape, a svi mi, kao i vjernici budućih generacija, osjetili milosni zagovor svetog Ivana Pavla II.

Zahvaljujem svima koji su zauzeto radili na ostvarenju ovog djela: Odboru za podizanje ovog spomen-obilježja, kao i Vama dragi vjernici Krčke biskupije, koji ćete svojim darom pripomoći u pokrivanju troškova oko njegova podizanja. Darove možete dati preko svojih župnika. Zahvaljujem Vam na svakom daru.

Pozivam Vas da se poslije hodočašća na Trsat svi nađemo kod Omišlja na otkrivanju spomenika.

U Krku, 25. rujna 2014.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 709/2014.

Krk, 28. listopada 2014.

SPOMEN SV. JOSIPA

U smislu Dekreta Kongregacije za Bogoštovlje i disciplinu sakramenata od 10. svibnja 2013. o spominjanju imena svetog Josipa u II., III., i IV. euharistijskoj molitvi Rimskog misala, ovime određujem da se u slavlju svete mise, u euharistijskim molitvama ime svetog Josipa spominje kako slijedi:

U II. euharistijskoj molitvi: «s blaženom Bogorodicom Djemicom Marijom, s **blaženim Josipom, njezinim zaručnikom**, s blaženim apostolima ... »

U III. euharistijskoj molitvi: «s blaženom Djemicom Bogorodicom Marijom, s **blaženim Josipom, njezinim zaručnikom**, s blaženim apostolima tvojim ... »

U IV. euharistijskoj molitvi: «da s blaženom Djemicom Bogorodicom Marijom, s **blaženim Josipom, njezinim zaručnikom**, s tvojim apostolima i svetima .... »

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 774/2014.

Krk, 8. prosinca 2014.

PRUŽANJE ZNAKA MIRA U SV. MISI

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata na Duhove, 8. lipnja 2014., uputila je biskupskim konferencijama *Okružnicu o značenju pružanja mira u misi*. Papa Franjo je 7. lipnja 2014. odobrio i potvrdio sadržaj te Okružnice te je odredio da se ona objavi. Okružnicom se želi dati poticaj za euharistijsku katehezu o tom obrednom znaku u sv. misi kako bi se otklonile pojave koje zasjenjuju smisao i uzvišenost euharistijskog slavlja. Okružnica ovako tumači znak mira: «Tom gestom, koja ima zadaću očitovati mir, zajedništvo i ljubav, Crkva zaziva mir i jedinstvo za samu sebe i za cijelu ljudsku obitelj, a vjernici izražavaju eklezijalno zajedništvo i uzajamnu ljubav, prije nego se pričeste Sakramentom, to jest Tijelom Krista Gospodina» (br. 2).

Na temelju Okružnice, a sa svrhom da se izbjegnu bilo kakve zlorabe vezane uz pružanje mira u sv. misi, ovime određujem sljedeće:

1. Neka se ne uvode i ne upotrebljavaju nikakve pjesme za mir koje ne postoje u

rimskom obredu, niti se nepromjenjivi dio mise «Jaganče Božje» smije zamjenjivati bilo kojom drugom pjesmom, koja bi preincala tekst te molitve prije sv. pričesti. Za vrijeme davanja mira nije dopušteno pjevati nikakvu pjesmu, a obvezatno je u svakoj sv. misi moliti (recitirati ili pjevati) Jaganče Božji prema rimskom misalu.

2. Nije dopušteno pomicanje i odlaženje vjernika s njihova mjesta radi međusobnoga pružanja znaka mira. Znak mira pruža se samo najbližima oko sebe, bez dodatnih kretnji po crkvi.

3. Zabranjuje se udaljavanje svećenika od oltara i od prezbiterija da bi pružio mir nekomu od vjernika u crkvenom prostoru. Kod koncelebracije neka se također obdržava pravilo da se predvoditelj i koncelebranti ne pomiču sa svoga mjesta zbog davanja mira. Znak mira daje se samo najbližima oko sebe.

4. Zabranjuje se i ukida, ako negdje postoji, praksa da u nekim prigodama, kao što su slavlje Vazma i Gospodinova rođenja, ili

u obrednim slavljima, kao što su: krštenje, prva pričest, potvrda, ženidba, ređenja, redovnička zavjetovanja i sprovod, pružanje mira postane prilika za izražavanje čestitaka, želja ili sućuti među prisutnima.

Ove odredbe treba odgovorno i savjesno obdržavati kako bi se sačuvalo dostojanstvo euharistijskog slavlja i stvarno duhovno značenje obrednoga znaka pružanja mira u sv.

misi. Naime, «taj mir uskrslaga Gospodina zazivamo, naviještamo i širimo na slavlju također s pomoću jedne ljudske geste, uzdignute na razinu svetoga znaka» (Okružnica, br. 7).

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 734/2014.

Krk, 10. studenog 2014.

ODLUKA O OSNIVANJU ODBORA ZA NADZOR PROJEKATA GOSPODARSKE NARAVI

S nakanom i ciljem da se još više potaknu i promiču projekti gospodarske naravi u Biskupiji Krk, da se osigura njihovo pravilno provođenje, ovom odlukom - u smislu kan. 469 - osnivam

ODBOR ZA NADZOR PROJEKATA GOSPODARSKE NARAVI BISKUPIJE KRK.

Ujedno ovime - u smislu kan. 470 - imenujem članove toga Odbora u sljedećem sastavu:

1. Mons. Antun Toljanić, ekonom Biskupije Krk;
2. Vlč. Božidar Volarić, član ekonomskog vijeća Biskupije Krk i župnik u Njivicama;
3. Gosp. Radomir Popović, ing., član ekonomskog vijeća Biskupije Krk.

Mandat imenovanim članovima traje 5 (pet) godina.

Zadaci novoosnovanog *Odbora za nadzor projekata gospodarske naravi Biskupije Krk* biti će usko vezani za asistenciju dijecezanskog biskupu, Biskupskom ordinarijatu i drugim mjerodavnim biskupijskim tijelima (osobito biskupijskom ekonomskom vijeću) oko svega onoga što se tiče projekata gospodarske naravi, nadasve njihovo pomno planiranje, priprema i izvođenje (u

što su uključeni i relevantni ugovori, njihova priprema, sklapanje, potpisivanje i provođenje) te oko brige za urednu i pravilnu provedbu u praksi tih istih gospodarskih projekata, uvjek u skladu sa crkvenim i civilnim propisima i zakonodavstvom.

Upravo su u toku dva takva značajna biskupijska projekta: jedan se odnosi na otok Unije i njegovu revitalizaciju uz pomoć prikladnog i osmišljenog upravljanja biskupijskim zemljиштima i terenima na tom otoku, te s tim u vezi osnivanjem obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava; a drugi se projekt odnosi na Mataldu, područje u okolini Punte Križa, gdje su već u toku poljoprivredne i stočarske aktivnosti, a na kojem je području također planiran i već potpisani ugovor s Jadrankom d.o.o. Mali Lošinj za projekt izgradnje eko golf igrališta.

Ovaj će dakle Odbor imati ovlaštenje da nadzire ispravno i transparentno provođenje tih projekata i sve što je s tim u svezi.

Djelovanje Odbora se međutim neće iscrpiti ni ograničiti samo na dva spomenuta projekta gospodarske naravi, nego će Odbor biti mjerodavan i za sve slične projekte Biskupije Krk u budućnosti, osobito za one za koje se procijeni da su od veće gospodarske važnosti i materijalne vrijednosti, ili kada dijecezanski biskup iz bilo kojeg razloga

ovom Odboru povjeri zadatak nadzora nad bilo kojim projektom gospodarske naravi.

Na čelu Odbora stoji predsjednik kojega članovi slobodno izabiru između sebe, a koji ravna i koordinira cjelokupnu djelatnost Odbora iz djelokruga njegove mjerodavnosti.

Odbor za nadzor projekata gospodarske naravi Biskupije Krk ima sjedište pri Biskupskom ordinarijatu u Krku, ul. Antuna Mahnića 18.

Broj: 775/2014.

Na novoosnovani Odbor i na njegove imenovane članove kao zalog njihovog uspješnog djelovanje zazivam blagoslov Trojednoga Boga i zagovor Marije Majke Crkve!

BISKUP:

Mons. Valter Župan

KANCELAR:

Preč. Franjo Velčić

Krk, 8. prosinca 2014.

DANI SLUGE BOŽJEGA ANTUNA MAHNIĆA

Dana 14. prosinca obilježavamo godišnjicu smrti sluge Božjega Antuna Mahnića. Toga smo dana prošle godine započeli biskupijski postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Ove godine ta obljetnica pada na treću nedjelju došašća koja je i nedjelja Caritasa. Zato ćemo ovu obljetnicu obilježiti na sljedeći način:

Subota 13. prosinca

U svim župama Biskupije neka se slavi sveta misa s molitvom za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega. Postulatura vam je već poslala pisani prijedlog propovijedi.

Broj: 776/2014.

Nedjelja 14. prosinca

U katedrali u Krku biskup će u 10 sati slaviti svečanu svetu misu o 94. obljetnici smrti sluge Božjega. Nakon svete mise uslijedit će molitva na njegovom grobu.

Pozivam i djecu te njihove animatore da se pjesmom i molitvom uključe, kao i svake godine, u ovo spomen – slavlje.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Krk, 8. prosinca 2014.

FOND «SLUGA BOŽJI BISKUP ANTUN MAHNIĆ»

Pri našem biskupijskom Caritasu postoji fond «Akcija pomaganja potrebnima» za pomoći učenicima i studentima. Iz tog se fonda redovito pomaže tim osobama. Poznata je karitativna i socijalna dimenzija djelovanja biskupa Antuna Mahnića. Saslušavši mišljenje ravnatelja biskupijskog Caritasa mons. Ivana Milovića, ovime određujem da prije spomenuti fond za pomaganje i stipen-

diranje učenika, studenata i mladih od sada nosi naziv **«Sluga Božji biskup Antun Mahnić»**. Čini se prikladnim da ovaj fond nosi ime našega sluge Božjega zbog njegove posebne ljubavi prema mladima i njihovoj edukaciji.

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

Broj: 769/2014.

Krk, 29. studenoga 2014.

ĐAKONSKO REĐENJE

U ponedjeljak, 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrešnog Začeća Majke Božje biskup mons. Valter Župan podijelit će sveti red đakonata Franku Markuliću iz Barbata na Rabu i Filipu Šabalji iz Dubašnice.

Sveto će ređenje biti pod svečanom svetom misom koju će biskup slaviti u župnoj crkvi u Dubašnici u 17 sati.

Broj: 777/2014.

Krk, 8. prosinca 2014.

GODIŠNJE KLANJANJE PRESVETOM

Niže se donosi raspored godišnjeg svečanog klanjanja za pojedine župe prema danima koje su same župe izabrale.

Oni župnici koji ekskuriraju, te zbog veoma malog broja vjernika nisu u mogućnosti održati takvo svečano klanjanje, neka održavaju barem jedan sat klanjanja u tim župama, ako mogu, i u više navrata.

Banjol ..... zadnja nedjelja listopada
Barbat ..... II. vazmena nedjelja
Baška ..... misijska nedjelja
Bašć. Draga ..... I. nedjelja svibnja
Belej ..... I. nedjelja svibnja
Beli ..... V. korizmena nedjelja
Cres ..... Maslinska nedj., Veliki Ponedjeljak
Ćunski ..... Tijelovo
Dobrinj ..... zadnja nedjelja travnja
Dragozetići ..... Maslinska nedjelja
Dubašnica ..... IV. korizmena nedjelja
Garica ..... I. nedjelja listopada
Kampor ..... Bijela nedjelja
Kornić ..... Krist Kralj

Kras ..... zadnja nedjelja lipnja
Krk ..... Maslinska nedj., Veliki Ponedjeljak
Linardići ..... IV. nedjelja listopada
Lopar ..... III. nedjelja listopada
Lubenice ..... zadnja nedjelja rujna
Lun ..... III. nedjelja lipnja
Mali Lošinj ..... Cvjetnica, Vel. Ponedjeljak
Martinšćica ..... III. vazmena nedjelja
Mundanije ..... Krist Kralj
Nerezine ..... Maslinska nedjelja
Novalja ..... II. nedjelja došašća
Njivice ..... Misija nedjelja
Omišalj ..... Krist Kralj
Orlec ..... Tijelovo
Osor ..... III. nedjelja rujna
Polje ..... Krist Kralj
Poljica ..... I. nedjelja studenog
Punat ..... Misija nedjelja
Punta Križa ..... Tijelovo
Rab ..... II. nedjelja listopada

Supetarska Draga ..... III. nedjelja svibnja
 Susak ..... Tijelovo
 Sv. Vid ..... I. nedjelja listopada
 Ustrine ..... I nedjelja listopada
 Valun ..... zadnja nedjelja travnja

Veli Lošinj ..... Cvjetnica, Vel. Ponедjeljak
 Vrbanik ..... I nedjelja studenog
 Vrh ..... zadnja nedjelja listopada
 BISKUP:
 ✡ Valter, v. r.

Broj: 778/2014.

Krk, 8. prosinca 2014.

MISE «PRO FAMILIA ET IUVENTUTE»

Donosimo kalendar slavljenja sv. misa u 2015. godini koji se odnosi na molitveno djelo: «Pro familia et iuventute». U to su djelo uključeni naši dijecezanski svećenici i samostani redovnika na području naše bis-

kupije. Neka svatko unese u svoju knjigu misnih intencija ovu nakanu na određeni dan, a župnici neka prethodne nedjelje upozore vjernike na ovu molitvenu nakanu i pozovu ih na sudjelovanje.

I. RASPORED SVETIH MISA NA SUBOTE

Siječanj

- 03. Badurina Andelko i Zubović Robert
- 10. Badurina Dudić Zvonimir i Dašek Marin
- 17. Bandera Josip i Vidas Josip
- 24. Barbiš Anton i oo. Trećoreci Krk
- 31. Barbiš Marinko i oo. Franjevci Košljun

Veljača

- 07. Boras Krunoslav i oo. Trećoreci Porat
- 14. Bozanić Anton i oo. Trećoreci Glavotok
- 21. Brnić Ivan ml. i oo. Konventualci Cres
- 28. Brnić Ivan st. i oo. Franjevci Kampor

Ožujak

- 07. Brozić Frane i oo. Karmelićani Krk
- 14. Buić Ivan i oo. Trećoreci Martinšćica
- 21. Crnović Tomislav i Debelić Ivan
- 28. Dabo Bogumil i Dajčman Krešimir

Travanj

- 11. Seršić Zvonimir i Krajnović Kristijan
- 18. Dabo Boris i Guszak Milivoj
- 25. Depikolozvane Andrija i Španjić Silvio

Svibanj

- 02. Depikolozvane Anton i Papić Ranko
- 09. Deželić Dinko i Žuškin Denis
- 16. Ilijić Nikola
- 23. Ilijić Saša
- 30. Jurasić Ivan

Lipanj

- 06. Hendrih Marin
- 13. Justinić Dinko
- 20. Katunar Ivan
- 27. Katunar Ivica

Srpanj

- 04. Kordić Ivica
- 11. Kirinčić Vedran
- 18. Kordić Petar
- 25. Kosić Josip

Kolovož

- 01. Kosić Marijan
- 08. Volarić Božidar
- 22. Kučić Renato
- 29. Ljubičić Drago

Rujan

05. Martinčić Vjekoslav
12. Milovčić Ivan
19. Mrakovčić Božidar
26. Valković Anton

Studeni

14. Rodinis Enco
28. Radić Nikola

Listopad

03. Paljević Luka
10. Šuljić Anton
17. Peranić Anton
24. Plješa Ivan
31. Polonijo Matej

Prosinac

05. Sudac Zlatko
12. Tamarut Anton
19. Debelić Tomislav
26. Žic Mate

II. RASPORED SVETIH MISA NA MARIJINE BLAGDANE

01.01. N. God. Sv. Bogorodica
– Mons. Valter Župan, biskup

08.09. Mala Gospa
– Velčić Franjo

11.02. Gospa Lurdska
– Toljanić Anton

15.09. Gospa Žalosna
– Vitezić Franjo

25.03. Blagovijest
– Turčić Anton

07.10. BDM od sv. Krunice
– Zazinović Anton

16.07. BDM od Karmela
– Turčić Ivan

21.11. Prikazanje BDM
– Zec Anton

05.08. Gospa Snježna
– Mrakovčić Mladen

08.12. Bezgrešno začeće BDM
– Zec Slavko

15.08. Velika Gospa
– Valković Jerko

BISKUP:

✠ Valter, v. r.

IZ KATEHETSKOG UREDA

**RASPORED ODGOJITELJ(IC)A U VJERI I VJEROUČITELJ(IC)A
U PED. I ŠK. GODINI 2014./2015.**

I. DJEČJI VRTIĆI:**1. «KATARINA FRANKOPAN» KRK**

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojitelj(ica) u vjeri
Matični vrtić	Istarski prolaz 11, 51500 Krk	(051) 222-887	Vesna Avsec Jasminka Srakočić
PV Baška	Zvonimirova 120, 51523 Baška	(051) 856-085	Barbara Matanić Aleksandra Udina
PV Malinska	Novo naselje 7, 51511 Malinska	(051) 859-123	Pavao Barbiš
PV Vrbnik	Retec 5, 51516 Vrbnik	(051) 857-131	Pavao Barbiš
PV Vrh	Vrh, 51500 Krk	(051) 865-166	S. Nada Žužić

2. «LASTAVICA» PUNAT

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojiteljica u vjeri
Matični vrtić	Ivana G. Kovačića 81, 51520 Punat	(051) 854-295	Veronika Kremenić (na porodiljnom) Renata Klepac

3. «GIRICE» CRES

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojiteljica u vjeri
Matični vrtić	Šet. 20. aprila 54, 51517 Cres	(051) 571-237	Josipa Jadrošić Toić Mirjana Koljevina Gabrijela Krizmanić

4. «CVRČAK» MALI LOŠINJ

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojiteljica u vjeri
Matični vrtić	Kalvarija bb, 51550 Mali Lošinj	(051) 232-031	Ana Begić Đurđica Crneković
PV Veli Lošinj	VI. Nazora 41B, 51551 Veli Lošinj	(051) 236-137	Marica Čeliković
PV Nerezine	Vladimira Gortana 51554 Nerezine	(051) 237-355	S. Josipa (Ivana) Perić

5. «PAHULJICA» RAB

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojiteljica u vjeri
Matični vrtić	Palit 135a, 51280 Rab	(051) 724-224	Franka Perić Mirjana Drčec
PV Supetarska Draga	Sup. Draga bb, 51280 Rab	(091) 6445 205	Tea Vosnik

6. «CARIĆ» NOVALJA

Matični vrtić/PV	Adresa	Telefon/fax	Odgojiteljica u vjeri
Matični vrtić	Zeleni put bb 53291 Novalja	(053) 662-269	Ivana Peranić

II. OSNOVNE ŠKOLE:

1. «A.G. MATOŠ» NOVALJA

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Slatinska bb, 53291 Novalja	(053) 661-337	Dragan Baričević Vlč. Marijan Kosić Vlč. Denis Žuskin Ivana Peranić
PŠ Lun	Lun, 53294 Lun	(053) 665-005	Dragan Baričević

2. «FRAN KRSTO FRANKOPAN» KRK

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Frankopanska 40, 51500 Krk	(051) 661-920	Vesna Avsec Mirjana Žužić Vlč. Anton Valković
PŠ Baška	Zvonimirova 120, 51523 Baška	(051) 856-811	S. M. Monika (Darinka) Ikić
PŠ Dobrinj	Dobrinj 160, 51514 Dobrinj	(051) 848-220	Krunoslav Čuljat
PŠ Dubašnica	Bogovići, Stipkino 7, 51511 Malinska	(051) 859-151	Elizabeta Crvić Vilma Depikolozvane
PŠ Omišalj	Baječ, 51513 Omišalj	(051) 842-078	Katarina Čakarun
PŠ Punat	Pod topol 18, 51521 Punat	(051) 855-636	Krunoslav Čuljat Martina Jurjević
PŠ Vrbnik	Retec 5, 51516 Vrbnik	(051) 857-085	Slava Petrinović Martina Jurjević
PŠ Vrh	Vrh 43, 51500 Krk	(051) 865-193	Vilma Depikolozvane S. Nada Žužić

3. «FRANE PETRIĆ» CRES

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Šet. 20. aprila 20, 51517 Cres	(051) 571-211	Dubravka Buničić Ljiljana Filipas
PŠ Valun	Valun, 51557 Cres		Ljiljana Filipas

4. «IVAN RABLJANIN» RAB

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Banjol 10, 51280 Rab	(051) 777-089	Nathalie Lukačević S. Gabrijela (Kristina) Dodić Nada Perez Profaca
PŠ Banjol	Banjol, 51280 Rab	(051) 724-560	Vlč. Marin Hendrih

PŠ Barbat	Barbat, 51280 Rab	(051) 721-077	Nada Pereza Profaca
PŠ Kampor	Kampor 108, 51280 Rab	(051) 776-341	Nathalie Lukačević
PŠ Lopar	Lopar, 51281 Lopar	(051) 775-110	Vlč. Frane Brozić
PŠ Mundanije	Mundanije, 51280 Rab	(051) 771-343	Nathalie Lukačević
PŠ Sup. Draga	Supetarska Draga, 51280 Rab	(051) 776-163	Nathalie Lukačević

5. «MARIO MARTINOLIĆ» MALI LOŠINJ

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Omladinska, 51550 Mali Lošinj	(051) 231-153	S. Ivanka Crnčan S. Branka Plenča Marko Karčić
PŠ Ilovik	Ilovik, 51552 Mali Lošinj	(051) 235-914	Marko Karčić
PŠ Nerezine	VI. Gortana, 51554 Nerezine	(051) 237-354	Ljiljana Filipas
PŠ Susak	Susak, 51561 Susak	(051) 239-103	Dragan Zrnić
PŠ Unije	Unije 199, 51562 Unije	(051) 235-709	Dragan Zrnić
PŠ Veli Lošinj	VI. Nazora 42, 51551 Veli Lošinj	(051) 236-278	Marko Karčić

III. SREDNJE ŠKOLE:

1. «AMBROZ HARAČIĆ» MALI LOŠINJ

Matična škola/PŠ	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Matična škola	Omladinska 10, 51550 Mali Lošinj	(051) 231-101	S. Branka Plenča Ljiljana Filipas
PŠ Cres	Šetalište 20. aprila 56, 51557 Cres	(051) 571-006	Ljiljana Filipas

2. «HRVATSKI KRALJ ZVONIMIR» KRK

Srednja škola	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
SŠ Hrvatski kralj Zvonimir	Vinogradrska 3, 51500 Krk	(051) 221-400	Mr. sc. Anton Peranić Slava Petrinović

3. «MARK-ANTUN DE DOMINIS» RAB

Srednja škola	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj/ica
Mark-Antun de Dominis	Banjol 11, 51280 Rab	(051) 724-179	Vlč. Marin Hendrih

IV. POSEBNE USTANOVE:**1. CENTAR ODGOJA I OBRAZOVANJA MALI LOŠINJ**

Centar odgoja i obrazovanja	Adresa	Tel.	Vjeroučitelj
Centar odgoja i obrazovanja	Zagrebačka 16 51550 Mali Lošinj	(051) 231-078	Ilija Mikić

KATEHETSKA ZIMSKA ŠKOLA

Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije, u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa RH i Agencijom za odgoj i obrazovanje, organizira Katehetsku zimsku školu za vjeroučitelje osnovnih škola koja će se održati od 7. do 9.

siječnja 2015. godine u Zagrebu, u prostorijama Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, Kaptol 29a, Zagreb.

Zainteresirani vjeroučitelji trebaju se prijaviti osobno putem interneta na web stranici: www.ettaedu.eu

**ŽUPANIJSKO/BISKUPIJSKO STRUČNO VIJEĆE
VJEROUČITELJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA**

Županijsko stručno vijeće učitelja vjeronauka u snovnoj i srednjoj školi Primorsko-goranske županije / Krčke biskupije održano je 26. studenog 2014. u Osnovnoj školi Franje Petrića u Cresu. Susret je vodila vjeroučiteljica Dubravka Buničić, voditeljica županijskog stručnog vijeća. Nakon molitvenog početka, vjeroučitelji s Krka, Cresa i Lošinja razmišljali su o Građanskom odgoju i obrazovanju u nastavi vjeronauka, te planiranju i programiranju u nastavi. O prvoj temi govorio je vjeroučitelj Marko Karčić. Kako Građanski odgoj nije uveden kao zaseban predmet, pojedine teme obraduju se unutar drugih predmeta. Mnoge teme iz nastave vjeronauka prepoznate su kao one koje mogu doprinijeti osposobljavanju djece za aktivno obavljanje građanske uloge. Takve teme potrebno je naglasiti, istaknuti ishode koji se tiču građanskog odgoja, te ih ukomponirati u međupredmetne planove pojedinih razreda. Kako je ovo prva školska godina u kojoj se krenulo s građanskim odgojem, vjeroučitelji su se složili

kako još nije sve do kraja definirano i tek će konkretan rad s djecom dati neke odgovore. O planiranju i programiranju u nastavi govorile su vjeroučiteljice Vesna Avsec i Elizabeta Crvić. Sa sudionicima su podijelile iskustvo nekih svojih primjera dobre prakse kada se pokazalo da uspješnost nastavnog sata uvelike ovisi o dobrom planiranju i postavljanju ciljeva, ishoda koji bi trebali biti jasni, a njihovo vrednovanje mjerljivo. Nastava koja će što više uključivati djecu, poticati njihovu kreativnost i samostalni rad, traži od vjeroučitelja veću pripremu i posvećenost, što nije uvijek jednostavno ostvariti. Pod točkom razno vjeroučitelji su dobili informacije o mogućnostima napredovanja, a vjeroučiteljica Dubravka prenijela im je informacije sa skupa voditelja stručnih vijeća. Istaknuto je da će se završno natjecanje ovogodišnje Vjeronaučne olimpijade održati u našoj biskupiji što će tražiti veći angažman svih vjeroučitelja.

Ljiljana Filipas

IZ POVJERENSTVA ZA MLADE

DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE

– VRH, 13. PROSINCA 2014. –

Dana 13. prosinca, uoči nedjelje 14. prosinca kada obilježavamo obljetnicu smrti sluge Božjega Antuna Mahnića, u župnoj crkvi u Vrhu održat će se duhovna obnova za mlade otoka Krka. Duhovna obnova započet će u 14.30 sati. Voditelj će biti

vlč. Velimir Martinović, povjerenik za mlade riječke nadbiskupije.

U 17 sati mons. Ivan Milovićić, župnik Vrha, slaviti će svetu misu i održati nagовор.

Mr. Saša Ilijic, *povjerenik*

Broj: 9/2014.

Krk, 5. prosinca 2014.

HODOČAŠĆE MLADIH U PRAG

Ovogodišnje Hodočašće povjerenja na zemlji održat će se u organizaciji braće iz Taizea u Pragu, od 29. prosinca 2014. do 2. siječnja 2015. godine. Iz naše biskupije, u organizaciji ovog Povjerenstva, na hodočašće odlazi 48 mladih.

Program:

28. prosinca 2014. u 19,00 sati – polazak sa autobusne stanice u Krku (Malinska 19.15; Omišalj 19.35, «Tifon» kod Krčkog mosta 19.40).

29. prosinca 2014. oko 7 sati – dolazak na odredište – prijava i smještaj.

29. prosinca - 02. siječnja 2015. – program susreta.

02. siječnja 2015. – napuštanje Praga i odlazak prema Beču (večera) i smještaj te noćno razgledavanje grada.

03. siječnja 2015. – Sveta misa u bečkoj katedrali i razgledavanje grada, Schönbrunna, Pratera. Dolazak u Krk predviđa se u večernjim satima (Valbiska 22.30). Ukoliko je potreban smještaj za mlade iz Novalje, obavijestite me na vrijeme. U cijenu koju ste uplatili za vaše mlade uračunato je sve gore navedeno.

Na susret je potrebno ponijeti: putni dokument, kotizaciju (55 €), studensku iskaznicu (bilo koju), pribor za higijenu, vreću za spavanje i podmetač, plastičnu šalicu i žlicu za obroke. O smještaju za vrijeme susreta, biti ćemo obaviješteni dolaskom u Prag. U slučaju da mladi budu smješteni po obiteljima, potaknite ih da ponesu prigodan dar za svoje domaćine.

Pozdravlja u Gospodinu

Mr. Saša Ilijic, *povjerenik*

**IZ CARITASA BISKUPIJE KRK
i POSTULATURE SLUGE BOŽJEGA ANTUNA MAHNIĆA**

Broj: 211/2014.

Krk, 8. prosinca 2014.

FOND «SLUGA BOŽJI BISKUP ANTUN MAHNIĆ»

Fond za pomoć učenicima i studentima

U vremenu u kojem živimo sve je više onih obitelji koje s velikim teškoćama školuju svoju djecu jer su im primanja nedostatna. Sve više njih javlja se Caritasu za pomoć, a Caritas biskupije Krk već niz godina pomaže te obitelji.

Ove godine Caritas pomaže 135 učenika i studenata, neke redovitom mjesečnom pomoći u iznosu od 400 kn a druge redovitom tromjesečnom pomoći u iznosu od 600 kn.

S obzirom da je to ulaganje u djecu i budućnost, bila bi šteta ne omogućiti da razviju svoje sposobnosti i znanja i tako pomognu i sebi i obitelji i društvu.

Svjesni neumornog zalaganja sluge Božjega za bližnje, posebno mlade, želi se i na ovaj način nastaviti s njegovim zalaganjem osluškujući njegove misli koje jednako i nas danas pozivaju da se brinemo za pomladak: «Radite ovako ozbiljno i svojski, pak će doskora naša domovina doživjeti svoju kršćansku renesansu, jer će u kratko vrijeme dobiti dobre vođe po srcu Božjem». (Antun Mahnić, 1920.)

Upravo zato što je sluga Božji bio kariativno i socijalno vrlo zauzet, te je u svojim

projektima podupirao obitelji, učenike i studente, krčki biskup i predsjednik Caritasa biskupije Krk mons. Valter Župan odredio je da se ovaj već postojeći fond biskupijskog Caritasa naziva imenom: *Sluga Božji biskup Antun Mahnić*.

Potičemo sve župnike da potaknu svoje vjernike kako bi se kontinuirano prikupljala sredstva za pomoć učenicima i studentima, koji su potrebni pomoći.

Nadolazeći dani sluge Božjega te njegova 94. obljetnica smrti koja se obilježava uz nedjelju Caritasa neka bude i prilika za konkretnu akciju i pomoći u koju svrhu se preporuča u subotu 13. prosinca pripraviti prigodnu košaricu s natpisom: *Za fond «Sluga Božji biskup Antun Mahnić»*.

Sve darovatelje i podupiratelje ovog Fonda, koji će promicati Mahnićevu založnost za dobrobit mlađih, neka Gospodin obilno blagoslov!

Ivan Milović
*Ravnatelj biskupijskog
Caritasa*

Saša Ilijic
*Postulator kauze
Caritasa*

DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI

O. BISKUP JE:

Rujan

9. predsjedao na Trsatu sastanku Odbora za pripremu 2. Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji;
10. u benediktinskom samostanu u Krku predsjedao kapitulu za izbor opatice;
13. u benediktinskom samostanu u Cresu slavio euharistiju prigodom doživotnih zavjeta s. M. Marijane Kranjac;
14. predvodio procesiju i svečanu misu u Ogulinu prigodom proslave Uzvišenja sv. Križa i tom prigodom održao susret sa članovima obiteljskih zajednica;
16. u Malom Lošinju se sastao sa svećenicima koji djeluju u toj župi;
17. u Sveticama se sastao s p. Markom Glogovićem;
18. primio u posjet fra Antuna Badurinu, gvardijana franjevačkog samostana u Krku;
21. u Malom Lošinju, za vrijeme župske mise, podijelio sveto krštenje Dominiku, 5. djetetu obitelji Matić Antona i Danice i Marini, 5. djetetu Gazilju Marinku i Maris.
25. posjetio sestre u Nerezinama i Svetom Jakovu;
28. započeo pastirski pohod župe Dubašnica;
29. na godišnjicu smrti službenice Božje s. Marije Krucifikse Kozulić slavio svetu misu u rezidenciji sestara Presvetog Srca i propovijedao.

Listopad

1. u Bogosloviji u Rijeci sudjelovao na početku akademske godine i održao propovijed na sv. misi;
4. predvodio misu u Franjevačkom samostanu na blagdan sv. Franje i propovijedao;

5. završio pastirski pohod župe Dubašnice sa slavlјem sv. potvrde;
8. predvodio hodočašće žena na grob službenice Božje Marice Stanković, slavio svetu misu s propovijedi u zagrebačkoj katedrali;
12. predvodio biskupijsko hodočašće Majci Božjoj Trsatskoj;
  - blagoslovio kod Omišlja kip sv. Ivana Pavla II.;
  - navečer u Malom Lošinju misio i propovijedao prigodom početka župskih misija;
15. započeo pastirski pohod župe Omišalj;
19. završio pastirski pohod župe Omišalj s podjelom sv. potvrde;
  - navečer toga dana s obrednim ulazom i svetom misom započeo pastirski pohod župe Njivica;
21. – 23. sudjelovao na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu;
26. završio pastirski pohod Njivica s podjelom svete potvrde;
27. sudjelovao na Teološko – pastoralnom seminaru svećenika Riječke metropoliјe i susretu s kardinalom Beniaminom Stella na Trsatu;
29. moderirao plenarni svećenički jesenski sastanak u Krku;
30. u Zagrebu predsjedao sastanku nad/biskupijskih povjerenika za pastoral obitelji.

Studeni

1. predvodio svečanu koncelebriranu svetu misu u katedrali;
2. predvodio koncelebriranu misu na gradskom groblju u Krku povodom Dušnog dana;
3. u katedrali slavio koncelebriranu misu za pokojne biskupe i svećenike;
6. – 9. obavio pastirski pohod župe Polje;

8. u «Betaniji» posjetio dječji pjevački zbor «Kapljice»;
9. zaključio pastirski pohod župe Polje s podjelom sv. Potvrde;
10. sudjelovao na sastanku biskupa Riječke metropolije u Rijeci;
11. u biblioteci urološkog odjela bolnice na Sušaku sudjelovao na prezentaciji novog ultrazvučnog aparata, za koji smo darovali 25.000,00 kuna, i tom prigodom, u ime riječkog nadbiskupa i svoje ime, održao pozdravni govor;
12. predsjedao sjednici Ekonomskog vijeća Biskupije;
- 12., 13. i 16. obavio pastirski pohod župe Sveti Vid;
14. – 16. obavio pastirski pohod župe Rasopasno;
15. sudjelovao na jutarnjem predavanju prigodom Obiteljske škole u hotelu «Malin» u Malinskoj;
16. misio za sudionike Obiteljske škole u hotelu «Malin» u Malinskoj;
17. u Lovranu održao predavanje *Aktualna problematika pastoralala braka i obitelji* svećenicima na permanentnom obrazovanju;
- 17., 18. i 23. obavio pastirski pohod župe Kras;
- 19., 20., 22. i 23. obavio pastirski pohod župe Dobrinj;
19. susreo se sa svećenicima ređenima unatrag 10 godina;
20. u franjevačkom samostanu na Trsatu predsjedao sastanku operativnog odbora za organizaciju 2. Nacionalnog susreta hrv. kat. obitelji;

21. u Poreču sudjelovao na proslavi sv. Maura, zaštitnika Biskupije;
- slavio koncelebriranu svetu misu u crkvi Majke Božje od Zdravlja u Krku;
23. završio sa svetom misom pastirski pohod župe Kras i podijelio sv. Potvrdu;
- završio sa svetom misom pastirski pohod župe Dobrinj i podijelio sv. Potvrdu;
26. sudjelovao u Nerezinama na duhovnoj obnovi redovnica i slavio svetu misu s homilijom;
29. u Krku slavio misu s homilijom za članove Pokreta za život i sudjelovao na izbornoj skupštini Pokreta;
- susreo se u Krku u «Oazi Kraljice Mira» sa grupom obitelji i njihovom djecom te održao prigodni pobudni govor;

Prosinac

4. sudjelovao u Zagrebu na konferenciji za tisak o 2. Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji;
5. posjetio «Betaniju» u Ćunskom;
7. podijelio u Vrbniku sakramenat sv. krštenja Franu, 4. djetetu Ivane i Romana Vadnov;
8. sudjelovao na Bogosloviji u Rijeci na proslavi Bezgrešne i na akademском činu;
- u Dubašnici podijelio sveti red đakonata Franku Markuliću i Filipu Šabalji;
9. u Zagrebu sudjelovao na izvanrednoj plenarnoj sjednici HBK.

SVEĆENICI

MONS. MR. ZVONIMIR SERŠIĆ – nakon što mu je prestala služba u Generalnom tajništvu Biskupske sinode u Rimu, vratio se u matičnu Biskupiju Krk. Već je otprilje bio imenovan predstojnikom Ureda za crkvenu umjetnost i kulturna dobra, pa će od sada tu

službu u potpunosti obavljati. Istodobno je zbog toga preč. dr. Slavko Zec, generalni vikar, razriješen službe voditelja toga Ureda. Mons. Z. Seršić će također nedjeljom i blagdanima biti na pastoralnoj ispomoći u župama Cres i Valun.

URED ZA CRKVENU UMJETNOST I KULTURNA DOBRA

Dana 1. prosinca 2014. godine pri Biskupsom ordinarijatu u Krku otvoren je u zasebnom prostoru URED ZA CRKVENU UMJETNOST I KULTURNA DOBRA, osnovan 1. lipnja 2011. (v. *Službeni vjesnik Biskupije Krk*, br. 3/2011., str. 124). Ured ima zadatak

brinuti se oko poznavanja, čuvanja, vrednovanja i promicanja umjetničkih i kulturnih dobara, te se skrbi za uređenje i ispravno korištenje liturgijskog prostora. Stoga se župnici i ostale crkvene ustanove potiču na suradnju s ovim Uredom.

NAJAVE:

BOŽIĆNO ČESTITANJE BISKUPU

Već dugi niz godina svećenici, redovnici i osobe iz građanskog života, običavaju doći čestitati svome biskupu Božićne blagdane i Novu godinu.

Prigodom ovogodišnjeg Božića svečano čestitanje krčkom biskupu bit će upriličeno u ponedjeljak, 22. prosinca 2014. u 11.30 sati, u Biskupsom dvoru u Krku.

BLAGDAN SVETE OBITELJI U RABU

Na blagdan Svetе Obitelji (Nevine dječice), 28. prosinca, Pokret za život Krčke biskupije svake godine zamoli Biskupa da predvodi misno slavlje. Misno slavlje ove će godine biskup Valter Župan tako slaviti u Rabu, 28. prosinca s početkom u 10 sati. Nakon misnog slavlja bit će prigodno dru-

ženje članova Pokreta za život u župskoj dvorani.

Župnici, naročito oni otoka Raba, neka potaknu vjernike, a posebno članove Pokreta za život i obitelji, na sudjelovanje.

S. MIRA KUJUNDŽIĆ NOVA OPATICA BENEDIKTINKI U KRKU

– KRK, 10. RUJNA 2014. –

Izborni kapitol Opalice benediktinskog samostana u Krku održan je u srijedu, 10. rujna 2014. Kapitolu je predsjedao mjesni biskup mons. Valter Župan. Kao tajnik Kapitula bio je prisutan asistent Federacije samostana benediktinskih koludrica u Hrvatskoj o. Jozo Milanović, OSB. Nakon zaziva Duha Svetoga, o. Milanović je pročitao 64. poglavlje Pravila sv. o. Benedikta i objaš-

njenje tog poglavlja. Zatim se pristupilo glasovanju. Za novu opaticu izabrana je s. Mira Kujundžić (r. 24.02.1961. g.). Slijedilo je uručivanje znakova: opatičkog križa, pečata, ključa i opatičkog prstena. Zatim su sve redovnice novoizabranoj Opatici izrazile poslušnost. Poslije kapitula u samostanskoj crkvi, Biskup je slavio sv. misu uz sudjelovanje svih redovnica.

VJEĆNI ZAVJETI S. M. MARIJANE KRANJAC

– CRES, 13. RUJNA 2014. –

Tijekom svečanog euharistijskog slavlja koje je u subotu, 13. rujna, u benediktinskom samostanu Sv. Petra u Cresu predvodio krčki biskup mons. Valter Župan, s. Marija Marijana Kranjac položila je vječne zavjete.

Uz biskupa Župana concelebrirali su biskupijski kancelar dr. Franjo Velčić, benediktinac o. Jozo Milanović, creski župnik mons. Mladen Mrakovčić, gvardijan franjevačkog samostana u Cresu o. Zdravko Tuba i drugi svećenici.

U svojoj homiliji biskup Župan podsjetio je kako su u povijesti redovničke zajednice i njihovi utemeljitelji dali odlučujući doprinos obnovi i napretku i to ne samo Crkve već i društva u cjelini. Tako je sv. Benedikt zaslužan za napredak na socijalnom, ekonomskom i kulturnom polju, rekao je biskup Župan, te spomenuo i druge svete redovnike koji su promatrali potrebe vremena u kojima su djelovali te prepoznali svoj poziv u tim prilikama. Naglasio je da redovničke zajednice i danas imaju važnu ulogu te je poručio sestrama benediktinkama iz cresskog samostana koliko je važan njihov poziv i uloga u gradu Cresu, biskupiji, svijetu. «Iako živate u klauzurnom redu imate pravo i dužnost zdravo, ali ne bolesno i znatiželjno, poznavati stanje u društvu, narodu i okolini i dovesti ga u sklad s evanđeoskim prosuđivanjem. Tako su utemeljitelji redova i mnogi drugi znali uvidjeti potrebe i prosuditi na što ih Bog zove».

U nastavku svoje propovijedi, biskup Župan ukazao je kako su odnosi među ljudima postali apatični, kako vlada bezvoljnost za ideale, za kršćansko usavršavanje. Prisustvujemo srozavanju vrijednosti i to

pokazuje da društvo ide prema svome zalazu kako nas uči povijest. «Što su u takvim prilikama činili nadahnuti ljudi?», zapitao se biskup i odgovorio da su se okrenuli molitvi i šutnji. Upozorio je da je «ovo vrijeme inflacije riječi: puno se govori, a ne sluša», a sestrama preporučio da im samostan bude mjesto molitve, posta, šutnje i razmatranja. «Veliki ljudi su na taj način došli do velikih stvari, a takav je bio i život sv. Benedikta kojega se smatra ocem zapadne kulture. Drage sestre, to je i Vaš poziv, pozivam Vas da budete zatvorene za buku, a otvorene za realnost i time mnogostruko korisne. To je danas Vaš poziv», zaključio je svoju propovijed mons. Župan.

Nakon biskupove homilije uslijedio je sam obred monaškog posvećenja. S. Marijana pročitala je i potpisala povelju kojom je pred svojom opaticom č. m. Benediktom Kučić i o. Biskupom obećala da doživotno prihvaca obveze monaškog života te tri puta zapjevala «Primi me, Gospodine!». Za vrijeme litanija svih svetih koje je predvodio preč. Velčić posvećenica je ležala prostrta pred oltarom, a potom je nad njom biskup izmolio posvetnu molitvu. Na kraju obreda biskup je s. Marijani predao znakove zavjetovanja: prsten – znak zaruka s vječnim Kraljem, kukulu kao znak da se novoposvećenica odjenula u novog čovjeka, te časoslov iz kojeg će moliti za dobro cijelog svijeta. Sestrinskim cjelovom ostale su koludrice iz cresske benediktinske zajednice potvrdile da prihvacaјu s. Marijanu kao punopravnu članicu, a misa je nastavljena uobičajenim redom. Posvećenjem s. Marijane benediktinski samostan u Cresu broji 11 koludrica.

Walter Salković

HODOČAŠĆE ŽENA NA GROB MARICE STANKOVIĆ

– ZAGREB, 8. LISTOPADA 2014. –

Svrha svakog hodočašća, kao što i sama riječ kaže, jest hodom (u našem slučaju putovanjem) častiti Boga. Zapravo to je povlašteno vrijeme u kojem, napuštajući svakodnevne obvezе, nastojimo cijelo svoje biće (misli, riječi, dijela...) usmjeriti Bogu kako bi ga bolje upoznali a time više uzljubili. Isti je razlog hodočašća na grobove svetaca i mesta njihova zemaljskog boravka. Da nam uvid u njihove živote posvјedoči Kristovu snagu, pomoću koje su oni savladali nadljudske probleme, potičući nas u vlastitom vjerskom hodu.

Samo hodočašće žena na grob službenice Božje, Marice Stanković ove je godine okupilo 120-ak žena. Krenulo se u ranojutarnjim satima, dva autobusa sa Krka, a jedan iz Novalje. Osim hodočasnica iz gotovo svih župa otoka Krka i iz Novalje, sudjelovale su i hodočasnice iz Čunskog, Nerezina, Malog Lošinja, pa čak i hodočasnice nastanjene izvan naše biskupije.

Putem smo mnogo saznali o životu i djelu Marice Stanković, napose o njenoj ulozi unutar Katoličke akcije u Hrvatskoj.

Potporu ovom hodočašću iskazao je i otac biskup, mons. Valter Župan, i osobno putujući autobusom. Tijekom putovanja naglašavao je važnost i ulogu žene u sveopćem Božjem planu, posebno istaknuvši nezamjenjivost žene u obitelji i društvu koja se temelji na komplementarnosti žene i muškarca. Također je pohvalio i potaknuo žene na duhovno majčinstvo, odnosno prikazivanja molitvi i žrtvi za konkretnog svećenika. Drugi pečat hodočašću dala su četvorica svećenika koji su hodočastili s. Marici zajedno sa ženama: mons. Antun Toljanić, vlč. Ranko Papić, vlč. Milivoj Guszak i vlč. Denis Žuškin.

Što se tiče samog puta, po dolasku u Zagreb, prvo smo otišli na groblje Mirogoj, kratko se zaustavili pokraj groba dr. Franje

Tuđmana a zatim produljili do groba Marice Stanković gdje smo položili cvijeće i svijeću. Poslije zajedničke molitve ostali smo u kratkoj šutnji i osobnim molitvama. Slično smo učinili i na nekadašnjem grobu bl. Ivana Merza. Potom smo posjetili kuću u kojoj je svoje posljedne godine života provela Marica Stanković, i u kojoj je umrla, a sve dobrotom i susretljivošću vlasnika gosp. Zlatka Prkačina

Uputili smo se u svjetovni institut «Suradnica Krista Kralja» gdje nas je dočekala ljubazna voditeljica i kratko nam ispričala o Institutu.

Odmorivši se, zaputili smo se marijansko svetište u Remetama gdje su nas dočekali kapelan župe o. Danijel i o. Vjenceslav, obojica donedavni stanovnici krčkog samostana oo. Karmelićana. Kratko su nas upoznali s poviješću svetišta i župe. Nakon što smo se zajedno pomolili, uputili smo se prema Kaptolu.

Hodočašće smo zaključili svečanom misom u Katedrali koju je predvodio naš Biskup. Osim nas, katedralu su ispunili hodočasnici župa u kojima je službenica Božja službovala kao učiteljica, te Suradnice Krista Kralja, kao i skupina mladih Križara koji žele živjeti duh Katoličke akcije. Biskup Valter Župan u propovijedi je istaknuo zasluzne žene iz Svetog pisma, poput Judite, Estere ali i Majke Terezije koje su svojim predanjem Bogu, molitvom i žrtvom postigle velike stvari povezujući sa njima i službenicu Božju Maricu Stanković, zaključivši da je ostvarenje svake žene moguće jedino unutar Božjeg promisla.

Povratak kućama ostao je obilježen vrlo iskrenim svjedočanstvima hodočasnica zbog čega se ovaj pothvat isplatio, jer nam je probudio divljenje kakva su herojstva moguća u susretu Boga i čovjeka.

Filip Šabalja

HODOČAŠĆE KRČKE BISKUPIJE NA TRSAT

– 12. LISTOPADA 2014. –

U nedjelju 12. listopada 2014. Svetište na Trsatu okupilo je oko 2000 vjernika Krčke biskupije na tradicionalno godišnje zahvalno hodočašće Gospi Trsatskoj. Hodočašće je predvodio krčki biskup mons. Valter Župan koji je predslavio euharistijsko slavlje u koncelebraciji tridesetorice svećenika.

Na početku misnog slavlja krčkog biskupa, svećenike i ostale hodočasnike pozdravio je gvardijan Franjevačkog samostana na Trsatu fra Antun Jesenović. Pozvao je sve da ih ovo hodočašće u Svetište Svetе Obitelji na Trsatu potakne da se ugledaju na Svetu Obitelj te ustraju u kršćanskom životu i žrtvi kako bi postali svijetla ovoga svijeta.

Zavjetnu sliku nosili su Ana i Jasmin Dabo iz Novalje, Darko i Loreta Sorić iz Malog Lošinja, Damir i Nensi Crnčić iz Dobrinja te Marija i Žarko Orlić iz Malog Lošinja. Prvo čitanje čitala je Ružica Manzoni iz Punta, drugo čitanje bogoslov VI. godine Franko Markulić iz Barbata a Evangelje je navijestio vlč. Krešimir Dajčman, župnik Linardića. Molitvu vjernika predmolili su Josip Peranić i Kristina Pende iz Novalje. Pjevanje je predvodio župni zbor iz Omišlja pod ravnanjem s. Valentine Marinović.

Biskup krčki mons. Valter Župan obratio se okupljenim propovijedi u kojoj je istaknuo kako Bog Mariju stavlja na početak novog stvaranja, novog vremena. Objasnio je zašto se Mariju naziva novom ženom.

«Eva je nagovorivši muža na grijeh dovela do svih posljedica toga: sve боли i na koncu smrti. Posljedice toga su muke i ratovi, smrt i sve nevolje. Najgora je ipak posljedica nemogućnost trajnog života u sreći s Bogom. Marija je poslušnošću Bogu omogućila da Božji Sin bude čovjek i da tako, po velikoj ljubavi koju je dokazao mukom i smrću, nama vrati mogućnost ponovnog za-

dobivanja života s Bogom, vječni život.» Marija pokazuje način i put života koji vodi napretku i dobromu. Sve što je drukčije od toga ili protivno tome laž je i vodi u propast i uništenje.

Mons. Župan upozorio je zatim na opasnosti kojima je današnji čovjek izložen. Prva je ta da ono što vodi propadanju i uništenju smatramo dobrim i naprednim, a Božji život nazadnjim.

Druga opasnost je obeščaćenje obitelji i obiteljskog života. Svake godine dolazimo ovamo kamo su dolazili i dolaze toliki naši ljudi. Na ovom mjestu, ističe mons. Župan, osvjećujemo si da se Sin Božji rodio i odgojio u obitelji i time «da je obitelj ustano-vio Bog i da je ona sveta, jer je to zajednica ljubavi gdje se svaki čovjek najskladnije odgaja kao potpuna i uravnotežena osoba. U takvoj obitelji za koju naš puk vjeruje da je živjela u kući koja je Božjom providnošću ovuda prošla, odgojio se i pripremio za svoje veliko poslanje naš Spasitelj – sam Bog Isus Krist. Ovdje i danas molimo Mariju koja je uništila sva krivovjerja da nas osloboди nastranih, ludih i krivih učenja i načina življе-nja.»

Pozvao je okupljene da što više i predanje mole krunicu jer je to snažna molitva koju su preporučali toliki sveci. Posebno neka se moli za mlade da ne podlegnu krivim i opasnim idejama i učenjima.

Na kraju misnog slavlja biskup Župan molio je pred likom čudotvorne Gospe molitvu posvete Krčke biskupije Bezgrešnom Srcu Marijinu u ime svih vjernika svoje biskupije a prema molitvi kojom je sv. Ivan Pavao II, papa 1984. Bezgrešnom Srcu Marijiniom posvetio svijet.

Irena Žužić

BLAGOSLOVLJENO SPOMEN-OBILJEŽJE SV. IVANU PAVLU II.

– OMIŠALJ, 12. LISTOPADA 2014. –

Po povratku s biskupijskog hodočašća na Trsat, 12. listopada 2014. u 15 sati, rijeka hodočasnika zaustavila se kod ulaza u Omišalj na otoku Krku gdje je podignuto spomen-obilježje svetome papi Ivanu Pavlu II.

Sveti Ivan Pavao II., papa, 2003. godine je upravo sletjevši u zračnu luku na krčkom tlu, 5. lipnja, započeo svoje 100. apostolsko putovanje i treći posjet Hrvatskoj. Jedanaest godina kasnije, u godini proglašenja svetim Ivana Pavla II., Krčka je biskupija u suradnji s načelnicima općina otoka Krka i gradonačelnikom Grada Krka, realizirala dugo željeno podizanje spomen-obilježja na ovog velikog čovjeka koji je zadužio svijet a posebice hrvatski narod. Kip, u visini od 2,5 m, u bronci je izradio akademski kipar Vid Vučak. Iza kipa je zasađeno 7 stabala duda kao simbole sedam općina otoka Krka koje su poduprijele i pomogle ovaj projekt, a ispred njega je zasađeno zimzeleno grmlje koje svojim oblikom predstavlja otoke Krčke biskupije.

Samom blagoslovu kipa prethodio je predprogram kojeg je vodio mons. Antun Toljanić ekonom Biskupije Krk i predsjednik odbora za podizanje ovog spomen-obilježja. Tijekom predprograma prigodnim su se riječima okupljenima najprije obratili autor kipa akademski kipar iz Velike Gorice Vid Vučak i krajobrazna arhitektica Dobrila Kraljić. Gospodin Vid Vučak izložio je ideje koje su ga vodile u modeliranju ovog spomen-obilježja. Već se na prvi pogled vidi da figura Ivana Pavla II. nije statična već odražava pokret – otkrivajući svima bitnu karakteristiku ovog sveca – pape hodočasnika koji je uvijek bio u pokretu i nosio blagoslov narodima. Isto se odnosi i na njegovu misnicu koja vijori pod naletom Duha.

Gospođa Dobrila Kraljić objasnila je pak simboliku koja je utkana u svaki detalj pripadajućeg okoliša. Uz simboliku nasada koje smo već prije naveli, arhitektica je ob-

jasnika i simboliku koncentričnih (polu)krugova – kamenih staza – koji se od lika Pape koji стоји podignut na valu šire prema narodu. Podsjeća to i na pjesmu koju je napisao upravo ovaj svetac *Krist jednom stane na žalu*. Također ti su krugovi napravljeni tako da ne čine hod po njima lagan, prejednostavan – simbolika je to Papinog životnog puta na kojem se susreao sa mnogim nevoljama i teškoćama.

Prigodni pozdrav, u ime svi načelnika, uputila je zatim načelnica Općine Omišalj mr. sc. Mirela Ahmetović. Izrazila je radost što je ovo spomen-obilježje na povijesni događaj dolaska sv. Ivana Pavla II. u naš kraj postavljeno upravo na terenu Općine Omišalj.

Vlč. dr. Anton Bozanić, omišaljski župnik i član Odbora, podsjetio je na Papin prolazak od zračne luke do omišalske rive i ushit i uzbuđenje koje su vjernici dijelili zbog njegova dolaska i trećeg posjeta Hrvatskoj. Rekao je da ovo spomen-obilježje «označuje prisustvo osobe koja je dala pečat svjetskim zbivanjima i promijenila svijet te nama ostavila zalog». Izložio je zatim proces razvoja ideje o postavljanju spomen-obilježja te naveo sve koji su sačinjavali odbor za njegovo postavljanje te one koji su taj projekt podržali i pomogli, bilo radovima bilo financijskom pomoći. Istaknuo je zatim: «U ovom kipu prepoznajemo stvarnost i simboliku: Papa nas vedro gleda, a oslonjen na križ, ispruženom nas rukom blagoslivlja. Njegov se lik ovdje doimlje poput jedra koje prkositi snažnoj buri, a znamo: otočani su tijekom povijesti uvijek razabirali odakle 'vjetrovi pušu'. Papa ne stoji visoko poput nekih moćnika koji žele biti vidljivi, jer je on bio uvijek blizu ljudi, a ovdje je njegov kip postavljen tako da bude blizu običnom čovjeku, da ga se može rukom dotaknuti. Podnožje koje se pod njim lagano penje kao da nam želi reći kako on podiže naš duh i tijelo. Ispod

njega je okruglo kamenje sa žala, koje nas podsjeća na stihove njegove pjesme: *Krist jednom stade na žal tražeć ljude za velika djela... O, Bože, zar si pozvao mene, tvoje usne moje rekoše ime...* U kipu svetoga Pape vjernici prepoznavaju nebeskog zagovornika, onoga kome se mogu utjecati, kome će se molitvom obraćati, pa ispod kipa čitamo: *Sveti Ivane Pavle II., moli za nas!*»

Krčki biskup mons. Valter Župan istaknuo je kako je sv. Ivan Pavao II. bio čovjek

koji je sve svoje tjelesne sile istrošio za ljude svijeta, i one najprezrenije. Posebno je pak zadužio hrvatski narod ne samo tako što ga je triput posjetio već i time što je prvi priznao neovisnost Republike Hrvatske i tako potaknuo i druge države da to učine. «On koji je toliko zavolio Hrvatsku neka je sada i dovijeka kod Boga zagovara.»

Uslijedio je zatim sam blagoslov spomen-obilježja.

Irena Žužić

HODOČAŠĆE POKRETA ZA ŽIVOT BISKUPIJE KRK U UDBINU

– 25. LISTOPADA 2014. –

Svatko od nas, članovi Pokreta za život Krčke biskupije, koji smo 25. listopada hodočastili na Udbinu iz Krka, Lošinja, Cresa, Raba, predvođeni vlc. Zvonimjom Badurinom Dudićem, doživio je na svoj način vjelebnu, modernu građevinu, no još se više osjećala prisutnost velike hrvatske povijesti ili ljepote mučeništva koja se vjekovima događala u našoj domovini. Članovi s Lošinja, Cresa i Krka došli su autobusom kojeg su do posljednjeg mjesta dopunili župljanji župe Poljica s otoka Krka. Hodočastile su cijele obitelji, bake, djedovi, mame, tate i djeca. Rabljeni su došli svojim autima.

Izvan crkve sagrađen je Zid sjećanja, u koji se ugrađuju ploče s natpisima stradanja našeg naroda, a donose ih hodočasnici iz cijele Hrvatske i svih mjesta stradanja Hrvata katolika: svi oni koji žele da njihova patnja i patnja njihovih predaka bude utkana ovdje na ovom mjestu gdje se događala velika snaga vjere, život s Bogom i u Bogu. Pridružili su nam se i hodočasnici iz Splita, iz župe sv. Kuzme i Damjana, te župe sv. Andrije predvođeni svojim župnikom. Svi nas je dočekao domaći župnik i rektor svetišta vlc. Tomislav Rogić, te smo svi skupa slavili svetu euharistiju.

Izlaganjem rektora svetišta o gradnji same crkve, kao i povijesti ovog kraja malo

smo si više uprisutnili događanja kroz vrijeme, a prikazao nam je i kratki film o povijesti ovoga kraja i povijesti gradnje Crkve hrvatskih mučenika. Gradnja crkve počela je 2005. godine u spomen na dan kad je 1493. godine od osmanlijske ruke poginulo deset tisuća hrvatskih branitelja u bitci na Krbavskom polju. Kamen temeljac za crkvu posvetio je papa Ivan Pavao II. prilikom svog posjeta Rijeci 2003. godine. Građena je po uzoru na srednjovjekovnu crkvu sv. Križa u Ninu, u narodu poznatoj kao najmanja katedrala na svijetu, te je obogaćena povijesnim oblicima hrvatskog graditeljstva. Tako je Križ krbavskih biskupa, koji se nalazi na pročelju crkve okrenutom prema Krbavskom polju, simbol povezanosti domovinske i iseljene Hrvatske. Vjernost krsnim obećanjima predstavlja Višeslavova krstionica u sredini crkve – ispod kupole. Crkva je posvećena 10. rujna 2011. godine. Dva kata ispod crkve nalazi se Muzej koji je u budućnosti zamišljen kao arheološki muzej i muzej sjećanja i povijesti.

Glavno obilježavanje Dana hrvatskih mučenika održava se posljednje subote u kolovozu, kao sjećanje na žrtve daleke i nedavne prošlosti. Ova crkva je oltar koji se uzdiže nad «molitvenim prostorom» Krbavskog polja, mjesa na kojem je izginulo to-

liko branitelja. Ona želi biti vidljivi znak zahvalnosti današnjeg naraštaja svima onima koji su se žrtvovali da bi njihovim suvremenicima i idućim naraštajima na ovom našem prostoru bilo bolje. Jer zbog svih proteklih događaja i svoga povijesnog značenja Crkva

hrvatskih mučenika svakog dana sve više postaje nacionalno svetište i simbol žrtava svih totalitarnih režima kroz više od 13 stoljeća dugu hrvatsku povijest.

Ružica Kaštelan

JESENSKI PLENARNI SASTANAK SVEĆENIKA KRČKE BISKUPIJE

– KRK, 29. LISTOPADA 2014. –

Jesenski plenarni sastanak svećenika Krčke biskupije održao se u srijedu 29. listopada 2014. u Krku. Sastanak je moderirao krčki biskup mons. Valter Župan, a sudjelovali su sljedeći svećenici: Andelko Badurina, Zvonimir Badurina Dudić, Krunoslav Boras, Anton Bozanić, Ivan Brnić ml., Ivan Brnić st., Frane Brozić, Ivan Buić, Tomislav Crnović, Bogumil Dabo, Krešimir Dajčman, Marin Dašek, Ivan Debelić, Tomislav Debelić, Andrija Depikolozvane, Anton Depikolozvane, Milivoj Guszak, Marin Hendrih, Nikola Ilijić, Dinko Justinić, Ivan Katunar, Ivica Katunar, Ivica Kordić, Petar Kordić, Josip Kosić, Marijan Kosić, Kristijan Krajnović, Drago Ljubičić, Vjekoslav Martinčić, Ivan Milović, Božidar Mrakovčić, Mladen Mrakovčić, Luka Paljević, Ranko Papić, Anton Peranić, Matej Polonijo, Nikola Radić, Silvio Španjić, Anton Šuljić, Anton Tamarut, Antun Toljanić, Anton Turčić, Ivan Turčić, Anton Valković, Jerko Valković, Franjo Velčić, Franjo Vitežić, Božidar Volarić, Antun Zec, Slavko Zec, Robert Zubović, Mate Žic, Denis Žuškin. Od redovnika nazočili su: o. Damjan Šešelja i o. Joso Živković, o. Stjepan Žužić, o. Diego Deklić, o. Ivan Gavran, o. Stjepan Žužić, o. Rafael Lukarić, o. Vlado Rožić, o. Antun Badurina, fra Anto Gerić, fra Josip Vrdoljak. Sudjelovali su i bogoslovi: Anton Budinić, Josip Karabaić, Saša Malović, Franko Markulić i Filip Šabalja.

Susret je započeo pokorničkim bogoslužjem u krčkoj katedrali koje je predvodio

preč. Antun Toljanić. Nakon prigode za pojedinačnu ispovijed i kratke pauze počeo je i radni dio susreta u dvorani Biskupske dvora.

Uslijedilo je **predavanje mr. sc. Zrinke Gregov na temu *Briga za stjecanje materijalnih dobara kao poteškoća u životu vjere u obiteljima***. Predavačica je ukazala na probleme funkcioniranja obitelji, koji se javljaju uslijed hedonističkog i konzumerističkog načina života. Rezultat je veliki aktivizam ali i međusobno udaljavanje članova obitelji, koji zajedno provode pre malo vremena. Ovakvim stilom života smanjuje se odgojni i molitveni utjecaj obitelji na djecu, koja svoje uzore i identifikacijske modele traže izvan obiteljskog kruga.

U drugom djelu predavanja Gregov je ponudila analizu trenutnih poteškoća u životu obitelji ukazavši na izmjenu obiteljske paradigme koja je započela od Drugog svjetskog rata. Zbog velike pogibli muškaraca, brojne samohrane majke bile su prisiljene odgajati i prehranjivati djecu. Mnogi dječaci odrastali su u ženskom okruženju, a nedostatak identifikacije s očevima uzrokovao je «feminizirane» muškarce nespremne preuzeti odgovornost. Drugi faktor izmjene obiteljske paradigme jest da žene počinju raditi izvan kuće, čime se uloga muškarca, kao jedinog hranitelj obitelji mijenja. Posljedično, mijenja se uloga djece, baka i djedova, konačno, mijenja se čitavo društvo koje više nema čvrsti oslonac u obitelji

Na kraju je Gregov predložila moguća rješenja poput odgoja zrelih, odgovornih muškaraca za odgovornost, te mogućnosti rada pola radnog vremena za majke. Također naglašava da je nužan duh mudrosti u razlučivanje želja od potreba u rukovođenju obiteljskih financija, recikliranje i prenamjena kupljenih predmeta te poticanje ekonomije zajedništva i međusobnog dijeljenja i, konačno, udruživanje kršćana u već postojeće grupe ili zajednice.

Potom je uslijedilo **predavanje vjeroučitelja Marka Karčića, naslovljeno: Današnja vjernička stvarnost katoličkih obitelji gledano iz perspektive vjeroučiteljskoga rada s djecom i vlastitoga obiteljskog iskustva.**

Karčić je u prvom djelu iznio sve što vjeroučitelji uočavaju u praksi. Razlučio je tri modela obitelji. Prvu obitelj vode roditelji koji u borbi za egzistencijom nemaju vremena za djecu te su djeca prepuštena sama sebi i često opterećena brojnim aktivnostima. Sve je to neadekvatan substitut za roditeljsku ljubav i pažnju.

U ovakvoj situaciji pojavljuju se razne udruge koje nude «rješenja» za prezaposlene roditelje i njihovu nezbrinutu djecu. Takve su udruge posljednjih godina sve prisutnije i dobrodošle u školama jer se smatra da «grande civilno društvo», čime u pitanje dolazi tradicionalni odgojni trokut obitelj, škola, Crkva. Ove udruge između ostalog često promiču i Gender ideologiju.

Drugi tip obitelji «su zdrave kršćanske obitelji koje se ne daju prevariti. To nisu nužno obitelji tradicionalnih vjernika; često su to obitelji gdje su jedan ili oba roditelji obraćenici, pa baš zbog toga lakše prepoznaju zamke.» Ove obitelji, uronjene u zajedničku molitvu, čudesno uspijevaju i tako postaju znak drugima. Zbog pritisaka izvana, od posvećenih osoba trebaju trajnu i praktičnu podršku.

Treći tip su «obitelji na pola puta». One bi mogle živjeti kršćanski, ali se, najčešće zbog negativnih iskustava, spram Crkve drže

na distanci. Ovakvih je obitelji najviše i oni su prvi na udaru jer su «ničiji». Mnogi od njih upisuju djecu na vjeronauk iako kod kuće ne žive vjeru.

U drugom djelu predavanja iznijeti su doživljaji vjeroučitelja pri čemu je naglašeno da je vjera mnoge djece na razini tradicije što proizlazi iz tradicionalne vjere samih roditelja i neživljena vjere u obitelji. Takvi roditelji zbog nerazumijevanja vjerskih sadržaja, te krivo interpretirajući riječi djece, znaju podnositi anonimne prijave što osim dodatnog stresa vjeroučiteljima stvara dojam da je «vjeronauk problem».

Generalno se stvara jedna klima u društvu i župi koja ne pogoduje radosnom prihvaćanju kršćanskih vrednota što u spoju s neznanjem mnogih naših vjernika često uzrokuje odbojnost, ne potpunu ali praktičnu i zato imamo pune razrede ali sve praznije Crkve i župske dvorane.

U trećem djelu Karčić se pita što poduzeti i kako smanjiti prvi tip obitelji, povećati drugi tip i uključiti treći tip obitelji? Kao polazište naglašena je važnost vjerodostojnosti primjera svih vjernika a posebno svećenika od kojih ljudi traže prvenstveno ono duhovno. Potrebno je zatim biti blizu obitelji i ići u obitelj a ne čekati da oni dođu. Nužno je biti s obiteljima, popričati, pomoliti se nad njima, ponuditi pomoć, pitati za probleme, iskazati dobrodošlicu i poziv u župu.

Također treba ozbiljno ponuditi kršćanski program Teen STAR za krizmanike i mlade, podučavati Bilingsovu metode za djevojke (PPO) kako bi naše mlade pripremili za odgovorno življenje spolnosti. Naglašena je i potreba sustavnog župskog vjeronauka od 1. do 8. razreda koji bi bio protkan molitvom, pratio liturgijsku godini i poticao kršćanski angažman u društvu. Predložen je i rad s roditeljima pravopričesnika i krizmanika baziran na mjesecnim susretima, po modelu sastanka prije nedjeljne mise, a nakon mise jednostavni Agape. Nužna je i bolja dvosmjerna komunikacija

između župnika, župnih suradnika, vjeroučitelja, roditelja, kapelana, redovnika i redovnica te važnije stvari planirati i obavijestiti unaprijed. Zaključio je kako nam je potrebna žrtva vlastitog vremena, hrabrost i upornost a povrh svega ljubav u poniznosti.

Usljedilo je **predavanje vlč. dr. sc. Antona Tamaruta na temu: *Crkveno lice obitelji***. U uvodnom djelu naglasio je kako su Crkva i obitelj upućene jedna na drugu. Poslanje Crkve jest riječju Božjom objaviti obitelji njenu pravu bit, smisao i poslanje a sa druge strane obitelj obogaćuje Crkvu.

Nadalje, Crkva je «kuća Božja» u kojoj živi «Božja obitelj» koja se pak sastoji od mnoštva manjih obitelji koje se od starine nazivaju «domaćim Crkvama» (Ecclesia domestica). Kao što je s jedne strane opća Crkva u temelju domaće Crkve, jer se po sakramentima kršćanske inicijacije pokazuje kao Majka koja rađa svoju djecu, osigurava im i pruža život, milosti i zajedništvo vjere, s druge strane, opća Crkva raste i obnavlja se zahvaljujući u prvom redu plodnom i kvalitetnom životnom zajedništvu domaće Crkve. U obitelji – domaćoj Crkvi – kako je istaknuto i u Relatio Synodi, sazrijeva prvo crkveno iskustvo zajedništva među osobama. U njoj se, po milosti, zrcali ostajstvo Presvetoga Trojstva. Dakle Crkva, pa i ona kućna – rađa se u sakramentima. «Obitelj je kolijevka i mjesto rasta Crkve». Odnosno, obitelj je put Crkve.

U prvom djelu, Tamarut je istaknuo kako već u Djelima apostolskim i Pavlovim poslanicama vidimo kako je prva Crkva bila organizirana po kućama tj. domaćim Crkvama. Obitelj je dakle prvotno i prirodno mjesto u kojoj se žive osnovne zadaće Crkve a to su: svjedočko navještanje Božje riječi, slavljenje trojedinog Boga zajedničkom molitvom i kućnom liturgijom, te služenje u ljubavi. Sakrament ženidbe ospozobljava ženidbene drugove da otajstvo jedinstva Krista i Crkve mogu plodno slaviti.

Drugi dio predavanja odnosio se na proročko dostojanstvo i poslanje obitelji u ko-

jem je istaknuto kako se muž i žena trebaju međusobno podsjećati na konačan cilj i svrhu svojeg braka. Zadaća proroka je navještanje, poučavanje i odgajanje. Djelovati proročki u bračnom savezu nipošto ne znači dijeliti lekcije, docirati i moralizirati, već znači neumornom ljubavlju štititi svoga bračnog druga od mogućih stranputica i zabluda i tako svjedočiti Kristovu zaručničku ljubav prema Crkvi. Proročka dimenzija također se očituje u odnosu između roditelja i djece u kojem će djeci biti posredovana slika Boga. Dok svoju učiteljsku i odgajateljsku službu u vjeri roditelji vrše najviše u razgovoru s djecom tako da im o Bogu govore o iz svog vlastitog iskustva. Djeca najčešće i nesvjesno prema svojim roditeljima vrše proročku službu tako što gdjekad neočekivano iznesu neku primjedbu ili zapažanje.

U trećem djelu bilo je govora o svećeničkom dostojanstvu i poslanju obitelji temeljeno na općem ili krsnom svećeništvu vjernika. Muž i žena ostvaruju svoje svećeničko zvanja tako što se posvećuju potpunim uzajamnim primanjem i darivanjem. Također svećeničku službu roditelji vrše posebno tada kada svoju djecu usmjeravaju k Bogu ili kada blagoslivljaju svoju djecu.

Tema četvrtog djela ovog predavanja fokusirala se na kraljevsko dostojanstvo i poslanje obitelji. U Kristovom duhu kraljevsku službu promatramo kao služenje. Obitelj je mjesto u kojem je svatko prema dugome u prilici biti kralj, a da time ne pokaže svoju nadmoć, nego isključivo ljubav koja druge uzdiže. Roditelji vrše kraljevsku službu prema djeci požrtvovnom i iskrenom ljubavlju omogućujući im duhovni i tjelesni rast te potičući u njima samopoštovanje i samopouzdanje.

Na kraju je vlč. Tamarut istaknuo kako je obitelji potrebna podrška šire crkvene zajednice koja se iskazuje kroz organizirani pastoral braka i obitelji, počevši od dalje do bliže priprave za brak, pa do praćenja mladih brakova i obitelji. Župni pastoral bi

se obogatio biblijskim i obiteljskim grupama te sustavnim razlaganjem Katekizma Katoličke Crkve za odrasle. Također se naglasila važnost župskog vjeronauka. A kako bi mogli djelotvorno evangelizirati i izgrađivati kraljevstvo Božje u povijesti, Crkva i obitelj uvijek moraju ići zajedno.

Nakon predavača, uključili su se i svećenici i iznijeli razmišljanja o problematiki i poteškoćama katoličkih obitelji i kulturoloških utjecaja na iste.

Nakon rasprave, otac Biskup osvrnuo se na dekret o spominjanju sv. Josipa u kanonu mise i pridržavanju uputa Kongregacije za bogoštovlje o prikladnom načinu pružanja

znaka mira tijekom mise. Također je potaknuo i svećenike da koriste centar «Oazu Kraljice mira» i Pastoralni centar «Betaniju».

Kratko je progovorio i Povjerenik za misije vlč. Tomislav Debelić, potičući svećenike na veću svijest o potrebama misija i mogućnosti angažiranja mladih koji su prošli seminar animatora za misije. Među ostalim, uputio je prijedlog da se za potrebe Papinskog misijskog Djela svetog djetinjstva izdvoji polovica ili barem trećina milostinje od blagdana Bogojavljanja.

Filip Šabalja

ODRŽANA 12. OBITELJSKA ŠKOLA RIJEČKE METROPOLIJE

– MALINSKA, 14. – 16. STUDENOGA 2014. –

Znatno manji broj sudsionika, aktualna tema i intenzivan rad u radionicama obilježili su 12. Obiteljsku školu Riječke metropoliye koja je pod nazivom «Obitelj i pravo danas – snaga obitelji u zajedništvu» održana od 14. do 16. studenog u hotelu «Malin» u Malinskoj. Odbor za obitelj Riječke metropoliye, organizator ovog obiteljskog okupljanja i ove se godine potudio pripremiti sadržajno bogat program za cijele obitelji kojeg je na samom početku susreta ukratko predstavio vlč. Ivan Nikolić, voditelj Ureda za pastoral obitelji Riječke nadbiskupije. Okupljene obitelji pozdravio je i mons. dr. Ivan Devčić, riječki nadbiskup, izrazivši žaljenje i zabrinutost zbog manjeg broja sudsionika. Naglasio je kako je manje važno tko je predavač i o kojoj se temi govori, «važno je zajedništvo koje ovdje ostvarite i nosite sa sobom dalje kako biste jedni drugima bili podrška». Nadbiskup Devčić pozvao je na aktivnu pripremu obitelji za Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se 19. travnja 2015. održati na Trsatu podsjetivši kako je ovo obiteljsko svetište dom na-

zaretske obitelji koja je uzor i ideal svim kršćanskim obiteljima. Predstavio je i logo susreta – kućicu nalik na onu betlehemsку te pozvao okupljene na molitvu jer «samo se uz molitvu gradi obiteljski dom. Molite više i budite bliže jedni drugima, posebice u došašću koje je pred nama» – rekao je nadbiskup.

Drugi dan Škole imao je intenzivan raspored, a dobar početak malim i velikim «školarcima» poželio je krčki biskup mons. Valter Župan hrabreći obitelji koje su se prijavile za susret: «Ustrajte u njegovanju obiteljskog života i čuvajte Božji plan u obiteljima jer se obitelj želi razoriti sa svih strana». Naglasio je kako Obiteljska škola obogačuje život svakog člana obitelji, kako svatko postaje važan, «no s važnošću dolazi i odgovornost. Svatko je odgovoran sam pred sobom, pred svojom obitelji, ali i pred Bogom».

O pravnom aspektu obitelji i o Obiteljskom zakonu u svoja dva predavanja govorio je prof. dr. Nenad Hlača, predstojnik Ka-

tedre obiteljskog prava na Pravnom fakultetu u Rijeci. Upozorio je polaznike Obiteljske škole na teška vremena u kojima se obitelj kao temeljna društvena zajednica danas nalazi te objasnio kroz kakve promjene prolazi. Danas se pojedinci ali i određene društvene grupacije bore za neke nove slobode, javno se potiče individualizam pomoću kojeg se lako stvara privid da život počinje s pojedincem koji vlastitim škarama kroji svoju i tuđu budućnost. Upozorio je na činjenicu kako se u modernom europskom svijetu za brak i obitelj «bore» oni koji nemaju istinske veze s obitelji, a to je najopasnije. Potaknuo je kršćanske obitelji na budnost i aktivno zauzimanje za prave vrijednosti poput ljubavi, vjernosti, zajedništva. Upravo bi kršćanske obitelji trebale biti svojevrstan most između prošlosti i budućnosti, trebale bi s ljubavlju čuvati tradicijsku baštinu i prenijeti ju svojoj djeci.

U drugom predavanju dr. Hlača govorio je o Zakonu o pobačaju, potpomognutoj oplodnji te o problemu velikog broja napuštene djece objasnivši kako su ova tri društvena fenomena izuzetno povezana. Naglasio je kako je pravni poredak nemoguće ostvariti kad je potpomognuta oplodnja u pitanju jer se praktički stvara svijet bez granica, svijet u kojem je gotovo sve dozvoljeno jer granice zlouporabe pravnog sustava gotovo da ne postoje. Potaknuo je sve sudionike da neprestano preispituju svoje moralno-etičke standarde ne zaboravljajući pritom kako je najveća vrijednost svakoga društva svetost ljudskog života. «Ne eksperimentirajmo» – poručio je dr. Hlača – «ne živimo život ispočetka u svakoj novoj generaciji, razmislimo koliko su obiteljske vrijednosti bitne za kontinuitet života svakog naroda».

Subotnju svetu misu predvodio je vlč. Nikolić u koncelebraciji sa vlč. Ivom Zečevićem, pročelnikom Vijeća za obitelj Dubrovačke biskupije i mons. Nikolom Radićem. Svoju propovijed vlč. Nikolić povezao je s predavanjem obrativši se obiteljima zamolbom da se ne boje, bez obzira što se u društvu događaju promjene koje nikako ne

idu u prilog obitelji. «Možemo pasti u rezignaciju i ne napraviti ništa. A možemo napraviti jako puno jer imamo vjeru koju nam nitko ne može oduzeti, niti jedan ministar ili ministrica. Bog nas je stvorio na svoju sliku i time zagarantirao naše postojanje. Zato je u podnaslovu ovogodišnje škole riječ zajedništvo i zato se ne trebamo nikoga i ničega bojati». Na kraju propovijedi pročitano je i svjedočanstvo pape u miru Bendikta XVI. o ulozi molitve u njegovoj obitelji.

U nedjelju ujutro gost-predavač bio je dr. sc. Vice John Batarelo, predstojnik Ureda za pastoral obitelji Zagrebačke nadbiskupije. Govorio je o snazi obitelji u zajedništvu ustvrdivši kako je obitelj snaga, baština i budućnost Hrvatske. Govorio je i različitim oblicima obitelji – obitelji povjerenja, atomističkoj i domaćoj obitelji, ukratko objasnivši najznačajnije osobine svakog od tipova obitelji. Naglasio je kako je domaća obitelj najpoželjniji tip obitelji jer je sama sebi dovoljna kao institucija te kako ni jedna civilizacija ne može opstati bez ovog tipa obitelji. To je obitelj koja prenosi kulturu prošlosti u budućnost. Objasnio je kako preljub, visoka stopa razvoda brakova ili homoseksualizam nisu razlozi raspada obitelji nego posljedica raspada sustava vrednota i vjere u vječno i uzvišeno. Dr. Batarelo na kraju svoga predavanja dao je i neke konkretnе smjernice za život suvremene katoličke obitelji u Hrvatskoj, svjestan da živimo u ostacima zapadne civilizacije u kojima je masovna kultura izuzetno antiobiteljska. Naglasio je kako je od neprocjenjive važnosti odbaciti kulturu razvoda i prihvatići temelje katoličke vjere, pažljivo njegovati obiteljske odnose te se udružiti s istomišljenicima i braniti zakone vezane uz obitelj i prosvjetu. U svome se predavanju pozvao i na Pavlovu poslanicu Timoteju u kojoj kaže «bori se u dobroj borbi vjere», a završio ga je pozivom okupljenima: «Ustani! Istupi! Ostani čvrst!».

Uoči nedjeljne svete mise koju je predvodio krčki biskup mons. Valter Župan, bračni par Baždar iz Zagreba predstavio je Roditeljski institut za odgoj i obrazovanje, a

svećenik Nikola Radić progovorio o gender-ideologiji i poruci HBK mladima «Muško i žensko stvori ih».

U propovijedi je biskup Župan podsjetio da se crkvena godina približava svom kraju te se i u misnim čitanjima daje na razmatranje poruka koja se tiče trenutaka kada ćemo morati pred Bogom položiti račun, kao u evanđelju o talentima. Obrazložio je poruku prispodobe i zaustavio se na trećem slugi «u čijoj bismo se koži i sami mogli naći», rekao je mons. Župan i nastavio: «Sluga je mislio da zna kakav je gospodar i što treba napraviti, ali je pogriješio. Koliko danas ima ljudi koji misle da sve znaju o papi, o biskupima i svećenicima, a temelje svoje znanje na krvim pretpostavkama? To govorim i zbog onih koji su mogli doći na ovu Obiteljsku školu a nisu jer misle da sve znaju, misle da im ne trebaju predavanja, seminari, svećenici».

U nastavku propovijedi biskup Župan je obrazložio zašto je gospodar slugu nazvao «zlim i lijenum». «Čini zlo već i onaj koji ne čini dobro jer smo tu da ispunimo zemlju dobrim djelima. Stvoreni smo da u svojem mjestu, svojoj biskupiji činimo dobro, da to mjesto učinimo boljim jer smo mi tamo», rekao je biskup Župan i podsjetio da se na početku svake mise kajemo i zbog grijeha propusta.

Za vrijeme predavanja i održavanja radionica, kao i svake godine, organizirano je čuvanje i rad s djecom. Što su sve naučila i

kako su se zabavljala, djeca su pokazala u subotu navečer kada je organizirano obiteljsko druženje i molitva. Svaka grupa djece predstavila se svojom plesnom ili glazbenom točkom. Nešto kasnije zaplesali su i roditelji, a za glazbenu pratnju svih događanja Obiteljske škole i ove se godine pobrinuo riječki bend «Assunta».

Ove godine i djeca su u svojim radionicama djelomično pratila rad roditelja što se, sudeći prema mnogim komentarima, pokazalo jako dobrom idejom organizatora. I roditelji i djeca razgovarali su, crtali i pisali tko što u obitelji radi sam, što rade zajedno, što bi voljeli činiti, a ne čine. Tako su nastale originalne obiteljske slagalice iz kojih je svaka obitelj dobila svojevrsne «signale» na čemu treba poraditi u svakodnevnom životu. Čini se da su i roditelji ove godine bili još zadovoljniji radom u radionicama. Radilo se puno, gotovo da je i nedostajalo vremena, tražila se «minuta više», a voditelji su bili dobro pripremljeni i otvoreni u komunikaciji. Svatko je u raspravama sudjelovao na način koji je njemu kao pojedincu najviše odgovarao.

Još jedna obiteljska škola je završila, a objavljen je datum održavanja sljedeće, od 13. do 15. studenog 2015. Jedan od polaznika na rastanku je parafrazirao riječi nadbiskupa Devčića «važno je zajedništvo koje smo ovdje ostvarili. Ono nas nosi i hrabri u danima koji su pred nama».

Sonja Pokupec Salković

SUSRET MLAĐIH SVEĆENIKA S BISKUPOM

– KRK, 19. STUDENOGA 2014. –

Već uobičajeni susret mlađih svećenika naše biskupije, zaređenih u zadnjih deset godina, s ocem Biskupom održao se u srijedu 19. studenog 2014. Susret je započeo u 9.30 sati u Biskupskom dvoru u Krku.

U prvom dijelu susreta koji je vodio otac Biskup, bila je prilika da svećenici iz-

nesu svoje prijedloge i pitanja vezno uz pastoral s posebnim osvrtom na obitelji. Otac Biskup je napomenuo kako obitelji treba okupljati te i na taj način širiti Evandelje, što iziskuje odricanja i žrtve. Otac Biskup je također govorio o važnosti dobre priprave za homiliju.

Drugi dio susreta vodio je vlč. Anton Valković s kojim su svećenici izmijenili svoja vlastita iskustva u radu s obiteljima i

obiteljskim zajednicama. Susret je završio u 12.30h sa ručkom.

vlč. Denis Žuškin

OSVRT NA SUSRET REDOVNICA KRČKE BISKUPIJE – NEREZINE, 26. STUDENOGA 2014. –

Redovnice Krčke biskupije okupile su se 26. studenog 2014. u 15.00 sati u samostanu Sv. Franje u Nerezinama, kod klauzurnih sestara Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina, u osnivanju, na svoj redoviti predbožićni susret, koji je predvodio povjerenik za Ustanove posvećenog života Krčke biskupije vlč. Zvonimir Badurina Dudić.

Nakon kratke uvodne molitve vlč. Zvonimir progovorio je sestrama o izazovima današnjeg vremena, navodeći dijelove iz poruke mladima HBK o rodnoj ideologiji *Muško i žensko stvori ih!*. Oslanjajući se na naslov drugog poglavlja navedene poruke – *Čovjek u vrtlogu rodne ideologije* – vlč. Zvonimir je istaknuo kako biti u vrtlogu je zlokoban, jezovit, nesiguran osjećaj te je dodao: «Nama je usidriti se na vrijeme u Gospodinovu Srcu, u pravome nauku, u sigurnosti duhovnog života, da kada i ja dođem pred neki vrtlog da mu znam odoljeti.» Jer ta zahtjevna stvarnost – iskustvo vrtloga, križa, patnje, tjeskobe – traži od nas tu ukorijenjenost u Gospodina.

Isto tako, vlč. Zvonimir je naveo kako biskupi govore o suptilnim načinima na koje se rodna ideologija umeće među ljude, u obitelji. Te je dodao kako se to isto može dogoditi Bogu posvećenim osobama: «da se dovede u pitanje ono što je redovničko, ono što je katoličko, ono što je evanđeosko». «Treba biti jako otvoren Duhu Svetomu», istaknuo je vlč. Zvonimir dodajući da je Duh Sveti taj koji donosi svjetlo te daje sklad, harmoniju i strane su mu bilo koje krajnosti pa makar one, na prvi pogled, izgledale dobre.

Oslanjajući dalje svoje izlaganje na završno, osmo poglavje, poruke HBK, *Pružajmo svjedočanstvo života*, koje govori o najboljem odgovoru na te izazove novih ideologija, vlč. Zvonimir je progovorio o važnosti autentičnog, svjedočkog življenja: «Takov je duhovni zakon postavio sam naš Spasitelj kada je rekao: 'Bit ćete mi svjedoci'» Vlč. Zvonimir je pri tom istaknuo da Gospodin nije rekao ni pastiri, ni učitelji, ni upravitelji već svjedoci: «A svjedok je očeviđac; svjedok je onaj koji ima sam iskustvo». «Najbolji odgovor na te izazove jest autentičan navještaj i življenje evandelja», citirao je iz poruke biskupa vlč. Zvonimir dodajući: «Autentičan navještaj je biti čvrsto i uvijek u pravome nauku». Vlč. Zvonimir je također istaknuo kako je bitno da rastemo u istini vjere, te da znamo i druge u tome savjetovati odnosno znati obrazložiti nadu koja je u nama (usp. 1 Pt 3,15).

Kao uzor i ideal autentičnog življenja vlč. Zvonimir je okupljenim sestrama stavio pred oči lik Blažene Djevice Marije navodeći riječi kardinala Meisnera: «Marija je ulaz kroz koji je Bog ušao u svijet», dodavši kako je Gospa to ostvarila na najsavršeniji način te da smo svi pozvani biti taj ulaz kroz koji Bog ulazi u svijet. Također je okupljene sestre potaknuo da se zapitaju koliko su i da li su protočni kanali Božje milosti, dodajući kako biti protočnim duhovnim kanalom treba biti osobna briga pojedinca o kojoj ne može voditi brigu otac biskup ili majka poglavarica, jer oni ne mogu znati što je u nečijem srcu. «Ako sam ja ulaz, tu su i vrata. A Gospodin stoji na vratima i kuca. On ne razvaljuje vrata», rekao je vlč. Zvonimir doda-

jući: «Meni se je tako učiniti da se dam dotaknuti, da se damo preobraziti u Ljubljenoga». Nadalje, istaknuo je kako nam je u našem svjedočkom životu potrebna pomoć Duha Svetoga. Jedino po Duhu Svetom postajemo svjedoci i ulaz za Gospodina.

Vlč. Zvonimir zatim je naglasio važnost predstojeće Godine posvećenog života: «...da svi budemo bolji svjedoci; da budemo još otvoreniji, još predaniji, još podatniji Božjem djelovanju», te je ukazao kako je važno znati stvoriti ljestvicu vrednota kao i inzistirati na onom što je bitno, što je središnje, što je sržno. Jer sve prolazi, a samo ono Božje ostaje; samo ljubav ostaje: a punina Zakona jest ljubav (usp. Rim 13, 10b).

«Crkvi su potrebni odlučni svjedoci, dosljedni i vjerni koji će pred sumnjama i nevjerovanjem riječima i djelom pokazati svoju pripadnost uvijek životu Kristu», rekao je vlč. Zvonimir dodajući kako je to taj put svetosti koji se traži od svakoga od nas.

Nadalje, vlč. Zvonimir je progovorio o važnosti i vrijednosti liturgijske molitve te je potaknuo sestre da povjerene im duše oduševljavaju za razmatranje liturgijskih molitava. Isto tako je rekao kako je potrebno ljudima posvjećivati važnost Došašća, jer bez prave priprave nema ni pravog Božića.

No, srž izlaganja vlč. Zvonimira sestrama bio je govor o važnosti i vrijednosti njihovog poziva, napose duhovnog majčinstva. «Što bi bila Crkva bez vas? Kako bi u tom slučaju Crkvi nedostajalo majčinstvo, ljubav i nježnost», riječi su pape Franje koje je ponovio nastavljajući citirati Papu: «Bogu posvećena osoba mora biti majka, a ne usidjelica. ... Radost duhovnog radanja animira život redovnice. ... Budite majke, kao što je lik Majke Crkve». I dalje je nastavio citirati riječi pape Franje: «Pozvani smo najprije biti ljudi molitve kojom prožimamo svu svoju stvarnost. ... Evangelizacija počinje na koljenima. Budite autentični, odvažni i dosljedni».

«Posvećene osobe, redovnici i redovnice, su svjedočanstvo da je Bog dobar i milo-

srdan», riječi su pape Franje koje je izrekao na Svjećnicu ove godine, a vlč. Zvonimir je dodao da je to svojim životom pokazala bl. Majke Terezije te toliki sveci i svetice. Navodeći dalje Papine riječi iz Okružnice congregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života velečasni je rekao da evandeoska radikalnost nije samo za redovnike, ona se traži od svih, ali redovnici slijede Gospodina na poseban način te da su redovnici i redovnice ti koji moraju biti kadići probuditi svijet, kao i to da onaj koji je sam zaspao ne može buditi druge.

Vlč. Zvonimir je upozorio kako i među duhovnom literaturom ima raznih knjiga koje nisu baš vrijedne povjerenja. Kao i to da su posvećene osobe te od kojih ljudi očekuju usmjerena, smjernice te da ako od Bogu posvećenih osoba dobiju loš poticaj to je kasnije duplo teže popraviti. Time je još jednom potaknuo sestre da se drže vjerodostojnog nauka Crkve.

«Isus svakome od nas kaže: 'Ti si mi važan, ja te volim, računam na tebe.'» «Poziv je uvijek Božja inicijativa. Krist je taj koji vas je pozvao da ga slijedite u posvećenom životu. A to znači neprestano činiti izlazak iz vas samih kako biste usredotočile svoj život na Krista i njegovo evanđelje», citirao je vlč. Zvonimir riječi pape Franje koje je uputio Međunarodnoj uniji viših redovničkih poglavara. Potrebno je izići iz naših uobičajenosti, taština, egoizama, oholosti, navika,... i dopuštati Gospodinu da nas mijenja «Mi nismo zlato», rekao je vlč. Zvonimir, «zlato u nama je od Gospodina. Mi smo glinena posuda.»

Svoje izlaganje vlč. Zvonimir je zaključio potičući sestre na radosnu vjernost Kristu Raspetome: «Kad putujemo bez križa, kada gradimo bez križa i kada isповijedamo Krista bez križa nismo Gospodinovi učenici. Tada smo svjetovni», dodavši kako nam je ustrajati na Golgoti, iskusiti razne patnje kao i radost uskrsnog jutra, jer to su: «ključne odrednice radosne vjernosti».

Nakon izlaganja je bila pauza tijekom koje su sestre imale priliku pristupiti sakramentu svete ispovijedi. Svetu Misu u 17.00 sati predvodio je Otac Biskup mons. Valter Župan.

Svoju homiliju Otac Biskup je započeo govoreći kako učitelji duhovnog života novoga vijeka uglavnom preporučuju duhovnost sv. Franje Saleškog kao uravnoteženu i primjerenu ljudima. «Kada nešto činite, nemjete činiti ništa na silu. Nego činite iz ljubavi», ponovio je Otac Biskup riječi sv. Franje Saleškog ističući kako nije važna veličina djela koja činimo već mjera ljubavi kojom nešto činimo. «Bolje je učiniti jedno neznatno djelo sa dvije mjere ljubavi nego pretrpjeti mučeništvo sa jednom mjerom ljubavi», rekao je Otac Biskup dodavši kao se u tim riječima sv. Franje Saleškog vidi uravnoteženost njegove duhovnosti koju preporučuju, tu srednju mjeru koja vodi do stalženosti. «Učiniti jedan skroman posao, ali u pravo vrijeme i s ljubavlju prema Bogu je apsolutno neizmjerno vrijednije nego obavljati mnoštvo duhovnih vježbi u vrijeme koje za to nije», istaknuo je o. Biskup.

Nadalje, osvrnuo se na predstojeće Došašće i Božić te je naveo primjer sv. Franje Asiškog kojeg je naročito zanosilo Utjelovljenje – da je Bog mogao postati čovjekom. Što je Bog učinio po utjelovljenju: koliko se snizio, ponizio i postao siromašan. Otac Biskup je zatim progovorio o krivom, potrošačkom poimanju Božića. «Isus se utjelovio da spasi ono što je čovjek upropastio. Logika i zakon utjelovljenja – on i dalje traje i trajat će Sudnjega dana. Mi ljudi možemo sve upropastiti, ali ne možemo vratiti natrag! Da bi se stvar popravila potreban je Bog! Čovjek je sagrijeo, ali nije mogao sebe otkupiti. Bog je morao sići da popravi ono što je čovjek sagrijeo.» Otac Biskup ukazao je i na tolike besplodne akcije, čak i u katoličkoj Crkvi, simpozije, predavanja koji se organiziraju: «Mi si umisljamo da možemo svojim silama popraviti ono što smo pogriješili. Ne možemo. Jedino Bog može popraviti i popravljati ono što mi

pogriješimo i što mi upropastimo.» Zbog toga je naglasio važnost redovničkog života: života molitve, povučenosti i rada iz ljubavi prema Bogu, kao i to da 'posvetiti se molitvi' nije fraza već nasušna potreba. «Nema druge pomoći! Ma nitko od ljudi ne može ništa pomoći! Danas moramo samo sklopiti ruke i moliti, od Boga zazvati pomoć da On intervenira onako kao što je intervenirao prije dvije tisuće godina kada je njegov Sin postao čovjek. I to je bilo potrebno da dođe Bog za spasitelja, ne da neki čovjek dođe za spasitelja», istaknuo je Otac Biskup dodajući kako se jedino moramo uzdati u Božju pomoć. «Mi moramo priznati svoju nemoć i Božju svemoć», rekao je ponovno ističući sestrama važnost njihovog poziva: «Budite ponosne na svoj poziv, svoj stalež». Zatim je sestre potaknuo da nikada ne osjećaju neki kompleks manje vrijednosti ako ih ljudi ne razumiju te je dodao: «Onoliko koliko vas ljudi manje razumiju znajte da je vaš poziv to važniji i to veći».

Otac Biskup je također rekao kako mu je jako drago da su sestre došle u samostan u Nerezinama dodajući kako Cres, Rab i Krk već imaju kontemplativne sestre – benediktinke, a od ove godine i otok Lošinj dobio je klauzurne sestre – Euharistijsku zajednicu Službenica Srca Isusova i Marijina – koje se dan i noć klanjanju. «I to je ono što je ovdje najvjednije! Kad god pomislim na ovaj samostan i ono što se dogodilo slijedom ove godine, da su sestre došle ovamo, to me jako tješi i smatram da je to nešto od prvenstvene važnosti!»

Svoje homiliju Otac Biskup zaključio je rekavši sestrama: «Nastojte shvatiti važnost upravo ovoga: biti s Bogom, surađivati s Bogom i moliti, moliti. Jer time priznajemo svoju nemoć i svoju poniznost, a Bog uvijek dolazi u susret poniznim i nemoćnim. Uvijek».

Susret je zaključen sestrinskim druženjem i domjenkom.

s. Petra Morić

IZBORNA SKUPŠTINA POKRETA ZA ŽIVOT BISKUPIJE KRK

– KRK, 29. STUDENOGA 2014. –

U subotu 29. studenoga 2014. godine u Krku je održana redovna Izborna skupština Pokreta za život Krčke biskupije. Započeli smo okupljanjem u kripti katedrale. Svetu misu predvodio je naš otac biskup Valter Župan, uz duhovnika Zvonimira Badurinu Dudića. Iz bogate i žive Božje Riječi, u srcima je ostao trag poziva na budnost.

Točno 40 sudionika, članova Pokreta iz Lošinja, Cresa, Krka, Raba i Novalje povuklo se nakon svete mise u dvoranu biskupije na službeni dio redovne izborne skupštine.

Tajnim glasovanjem izabrano je vodstvo Pokreta. Za predjednika je ponovno izabran dr. Šime Paparić iz Raba, a dopredsjednici su Madina Hofmann Budinić iz Malog Lošinja, Aleks Flego iz Cresa i Ivan Zec iz Krka.

Vrlo živ i poticajan osvrt na Priručnik za pripravu na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji dao je duhovnik Pokreta za život vlč. Zvonimir Badurina Dudić. U sklopu ovog priručnika nalazi se i prigodni materijal, a literatura bi trebala biti korištena u radu u župama, ponajprije s obiteljskim zajednicama.

Duhovnik Pokreta za život vlč. Zvonimir Badurina Dudić članovima Pokreta je progovorio i o poruci biskupa Hrvatske biskupske konferencije: *Muško i žensko stvari ih*, o rodnoj ideologiji i njenoj pogubnoj i sve agresivnijoj propagandi i pokušaju ulaska u sve pore društvenog života. Svi smo pozvani uključiti se u zaštitu temeljnih vrijednosti čovjeka i obiteljskog i bračnog života između muškarca i žene.

Nadalje, dogovorili smo nadolazeće susrete i sudjelovanje na važnim dogadjajima koji slijede u Crkvi u Hrvata. Prijedlog pred-

sjednika Pokreta za život dr. Šime Paparića da se ovogodišnji tradicionalni susret svih ogranka Pokreta na blagdan Nevine dječice, 28. prosinca 2014. godine, održi u Rabu prihvaćen je s odobravanjem. Istoga dana slavimo i Svetu obitelj. Slavlje će započeti svetom misom u 10 sati u rapskoj ekskatedrali a predvodit će je otac biskup Valter Župan. Domaćini su tih dana ponudili i smještaj za sudionike iz susjednih otoka.

Na Dan Života, 1. veljače 2015. g., u katedralu Sv. Vida u Rijeci biti će unešena posvećena svjeća Nacionalnog kongresa hrvatskih katoličkih obitelji. Naš biskup Valter Župan ovom je prilikom uputio poziv svima na sudjelovanje u bogoslužju. Pozvao je i na što brojnije sudjelovanje na programu 2. Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Dana 18. travnja 2015. godine hodocastit ćemo tako za svijećom iz crkve Sv. Vida do svetišta Gospe na Trsatu. Doček svijeće biti će popraćen posebnim bogoslužjem. Dana 19. travnja 2015. godine na Trsatu održat će se centralni program Nacionalnog susreta.

Mons. Valter Župan, biskup Krčki, uputio je čestitke novom vodstvu i svim članovima Pokreta za život s uvijek naglašenom podrškom i poticajima na jasno opredjeljenje i svjedočenje pripadnosti kulturi Života u vremenu u kojem živimo.

Susret smo završili zajedničkim ručkom i druženjem. Pitanja, razgovori, rasprave i objašnjenja o mnogim aktualnim temama vezanim za život u vjeri obilježio je još jednom naše zajedništvo u Kristu.

Vlasta Vodanović

DODATAK:**PISMO RIJEČKOG NADBISKUPA MONS. IVANA DEVČIĆA**

Povodom svetogrdne predstave «Hrvatsko glumište» izvođene u Hrvatskom narodnom kazalištu u Rijeci, riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić uputio je svojim svećenicima i vjernicima pismo koje ovdje donosimo:

Draga braće i sestre!

Na predstavi «Hrvatsko glumište» bezobzirno su profanirani i obeščaćeni najsvetiji kršćanski simboli: Euharistija, Križ i Gospa. Ne želim ulaziti u pitanje i o ljudskom dostojanstvu glumaca koje se također grubo vrijeda. Otkad je predstava održana, dobio sam i dobivam mnoštvo reakcija na takvo vrijedanje kršćanskih vrijednosti i onih koji ih takvima smatraju, osobito katolika koji sačinjavaju većinu građana ovog grada, koji se - da ne zaboravimo - predstavlja i želi biti tolerantan. Mnogi se pitaju: Kakva je to tolerancija koja na najgrublji način vrijeda ono što je drugima najsvetije, a da pritom nitko u ovoj sredini na to ne reagira? Znači li to da je opravdan osjećaj mnogih vjernika koji mi ovih dana govore da se osjećaju nezaštićenima? Doista je potrebna neizmjerna doza drskosti da se Euharistija i Križ povežu, vjerojatno i identificiraju s ustaštvom te se na taj način sve koji vjeruju u Isusa Krista kao svoga Spasitelja proglaši ustašama koje

treba istrijebiti iz ovog društva i svijeta. Nije li to dozivanje zloduha prošlosti, a ne oslobađanje od njih?

Stoga, u ime svih povrijeđenih katoličkih vjernika apeliram na one koji imaju u ovom pitanju bilo kakvu nadležnost, da se takva skrnavljenja i vrijedanja više ne ponovе, pogotovo ne iz Kuće koja je po svome poslanju pozvana promicati sve ono što čovjeka očovječe. Prihvaćam također savjet svećenika s terena koji predlaže da se ovih dana, u skladu s crkvenim propisima u slučaju skrnavljenja vjerskih svetinja, održi euharistijsko klanjanje kao zadovoljština za blaćenje i gaženje Onoga kojeg one predstavljaju. A to je Isus Krist, kojega mnogi isповijedaju kao svoga Učitelja i Spasitelja. U skladu s time, određujem da svaki župnik i upravitelji crkava ovih dana u prikladno vrijeme pozovu vjernike na jednosatno euharistijsko klanjanje po rečenoj nakani.

HOMILIJA KARDINALA BENIAMINA STELLE

na sv. misi prigodom Teološko pastoralnog seminara na Trsatu, 27. listopada 2014.

Danas smo se u hodočasničkom duhu okupili u ovom časnom i najstarijem hrvatskom svetištu koje su tijekom vjekova svojom vjerom oplemenili vjernici prije nas; okupili smo se slaviti Mariju, Majku Crkve i Majku svećenika i moliti je njezin zagovor za ove biskupijske zajednice i za njihove pastire kao i za oce franjevce, vjerne čuvare ovoga svetog mjesta.

Oduvijek smo navikli misliti na Mariju i obraćati joj se kao Majci, jedinstvenoj Majci, koja je rodila Mesiju i koja je nakon uskrsnuća proširila svoje majčinstvo na sve vjernike svih mjesta i vremena. Želim stoga razmatrati s vama o Mariji počevši upravo od kreposti koja je resi. A to je ustrajnost, svojstvena majkama kao izraz njihove posebne ljubavi, ali koja savršeno pristaje i svim Kristovim učenicima. Tko čita Sveti Pismo

primjećuje odmah činjenicu da je Marija bila neprestano prisutna u Isusovu životu, a nakon njegove smrti i uskrsnuća – kako smo čuli u prvom čitanju – ostala je uz zajednicu učenika. Marija, kao prva učenica svoga Sina, imala je vjeru i ustrajala je u njoj. Ali jer je mi vidimo uvijek u slavi oltara, postoji možda opasnost da zaboravimo ženu Mariju iz Nazareta i da zbog toga ne shvatimo pravu veličinu njezine vjere, koja je bila iskušavana i življena tijekom mnogih godina, ali nikada dana kao sigurna zbilja, kao uostalom ni vjera svakoga od nas. Naime, nakon što je Marija rekla arkanđelu Gabrijelu svoj prvi veliki «da», ona je nastavila svoj uobičajeni život u skrovitosti i poniznosti Nazareta, zaузeta redovitim poslovima domaćinstva; trebala je dakle čekati ne manje od trideset godina da joj riječi Gabrijela postanu jasnije.

Nije bilo uvijek lako i smireno to iščekivanje. Kad je Isus započeo svoje «javno djelovanje», Marija mu je dopustila, očito ne bez majčinske strepnje, da ode i napusti sigurnost svog zanimanja drvodjelca, koje mu je jamčilo skroman, ali častan i siguran društveni položaj. Radovala se vidjevši kako mnoštvo njezina sina toliko voli i kliče mu, kako ga slušaju i siromasi i moćnici, ali je isto tako užasno trpjela zbog njegove osude i smrti.

Riječi Evandjela daju nam shvatiti kako je Marija uvijek bila uz Isusa, ustrajući u svom prvom «da» usprkos brojnim malim i velikim izazovima kojima je tijekom vremena njezina vjera bila iskušavana. Stoga Marijana veličina nije samo u osobitoj ljubavi koju je uživala kod Boga zbog njezina Bezgriješnoga Začeća, nego i u tome jer je bila žena vjernica, predana Božjim obećanjima i onda kada je njihovo ispunjenje izgledalo daleko ili čak nemoguće.

Promotrimo jedan čas istaknute događaje koji su označili Marijinu egzistenciju. Ona je htjela biti žena i majka kao ostale djevojke njezine dobi. Gospodin joj je to ispunio na poseban i preobilan način; bila je čista Josipova zaručnica i postala je majka Isuso-

va i čitavoga čovječanstva. Kao sve majke, očito je i ona željela sreću svoga sina te se nadala da će vidjeti kako ga ljudi cijene i ljube; i to se dogodilo, ali na neočekivanom putu križa na kojem je Isus podignut do neba i darovan ljubavi svih ljudi. Možemo također pretpostaviti da Marija nije željela ostati sama nego je zamišljala provoditi život okružena uvijek ljubavlju svoje obitelji. Sjetimo se čitanja koja smo netom slušali; obitelj koja je prihvatile Mariju bila je obitelj onih koji vjeruju u Krista, na početku to su bili Apostoli, a zatim učenici svih vremena, uključujući i nas koji smo sada okupljeni ovdje u njezinom svetištu.

Pouka Marijina života jasna je za sve vjernike: Bog odgovara na naše želje i ispunja što nam je obećao kada nas je pozvao. Ali to se događa u vremenu i načinu koji nisu naši pa nas iščekivanje katkad može pokolebiti. Zato se rado utječemo Mariji kao našoj Majci i uzoru vjernika.

Ponekad nam prijeti opasnost da se odnosimo prema Bogu kao prema «bankomatu»: umetnemo elektronsku karticu i očekujemo neposredni učinak koji će u svemu biti sukladan našem zahtjevu. Zbog toga se često osjećamo nesretnima i razočaranima. Želimo «prisiliti» Boga da udovolji našim očekivanjima te se razljutimo, ako se to ne dogodi. Marija nam međutim na uzvišeni način pokazuje kako se velika Božja ljubav u našem životu ostvaruje ako ostanemo njegovi vjerni učenici i prepustimo Njemu da nas vodi po svojim putovima.

Pokušamo li preuzeti konkretnu pouku za naš vjernički život polazeći od ovog razmatranja o Djevici Mariji; možemo reći da je to ustrajnost koja je mjera i hrana ljubavi.

Doista, samo tko ljubi ustraje; mnogi su sposobni za velike zanose i za časovitu «svetačku revnost», ali prava se ljubav očituje u malim stvarima, u običnim trenutcima i okolnostima koje sačinjavaju egzistencijalnu svagdašnjicu. Danas svi mi okupljeni u ovom svetištu doživljavamo bujnije iskustvo nego obično, ali jao si ga nama ako bismo,

na štetu našega svakodnevnog života, naš put vjere ograničili na izvanredne prilike poput ove. Dobra volja, pa i sama tvrdoglavost ne vrijede ni iz daleka koliko ljubav, kad se radi o tome da naslijedujemo Krista kao njegovi učenici.

Ali ustrajnost ne «izjeda» učenika nego hrani njegovu ljubav. Marija nije slijedila Isusa u svakom trenutku sve do ispod križa zato jer je to morala ili jer je to bilo pravedno, nego jer je u vremenu njezina ljubav rasla te je svaki njezin mali ili veliki «da», izrečen Gospodinu, hranio to naslijedovanje.

«*O Mariji nikad dosta*» pisao je sveti Bernard iz Clairvauxa (vidi *Sermo de nativitate Mariae*, PL 183, 437D); o njoj nećemo nikada dovoljno reći s namjerom da hvalimo

njezine zasluge, povjeravamo joj svoje molitve i crpimo primjere za svoj vjerski život. Radošću i vedrinom nas ispunja zagrljaj tako ljubazne Majke. I na kraju kratko prisjećanje na svetog Ivana Pavla II, sveca koji je bio veoma pobožan Majci Božjoj. Upravo je ovde godine 2003. zamolio da se molimo za njega dok je živ i poslije smrti, kako piše ispred crkve na lijepom kipu koji ga prikazuje kao hodočasnika u ovom svetištu.

Povjerimo zagovoru svetoga pape Ivana Pavla i Trsatske Gospe od Milosti svoj život vjernika i učenika koji na putovima svijeta naslijeduju Krista kako bismo ustrajni u ljubavi širili oko sebe Radost Evandželja. Amen.

IN MEMORIAM

MONS. DR. FABIJAN VERAJA

Svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, mons. Fabijan Veraja, preminuo je u utorak 28. X. 2014., u svome domu u Grottaferrati kraj Rima. Dok je radio u Vatikanskoj Kongregaciji za kauze svetaca napisao je Poziciju o Ivanu Merzu čime je puno pridonio za njegovo proglašenje blaženim.

Mons. Fabijan Veraja, sin Ivana Veraje i Danice rođ. Šunjić, rodio se 20. siječnja 1923. u Metkoviću. Osnovnu školu pohađao je u rodnome Metkoviću a gimnaziju s matrom u Biskupskome sjemeništu u Splitu. Filozofsko-teološki studij započeo je u Đakovu 1941. godine jer to u Splitu nije bilo moguće zbog ratne situacije i talijanske okupacije. Pred prodorom partizana, 14. travnja 1945. svi bogoslovi su napustili Đakovo. Kratko su se zadržali u Zagrebu i onda su 6. svibnja krenuli na put u nepoznato prema Sloveniji i Austriji. U posljednji trenutak Veraja je promijenio svoj plan u Sloveniji i krenuo prema Italiji. To mu je spasilo život od sigurne smrti. Sve te događaje kasnije će opisati u autobiografskoj knjizi *Putovima providnosti*. Zajedno s nekoliko drugih bogoslova stigao je u Rim, u Zavod sv. Jeronima 5. lipnja 1945. Zavod sv. Jeronima nije bio za bogoslove pa je Veraja s drugim bogoslovima smješten u Irski kolegij koji je bio otvoren za klerike i svećenike koji nisu imali smještaja u drugim crkvenim ustanovama. Studij je nastavio na Papinskome Gregorijanskome sveučilištu.

Za svećenika Splitske i Makarske biskupije zaređen je u Rimu u bazilici Santi XII Apostoli, 19. srpnja 1947. Sutradan je slavio Mladu Misu u Kalistovim katakombama po red groba sv. Fabijana. U Zavodu sv. Jeronima boravio je od 1947. do 1959. s prekidom studija 1948. do 1952. zbog slaboga zdravlja. Nakon ređenja nastavio je studij

teologije na Gregoriani. Doktorirao je 18. prosinca 1956. s tezom *Le origini della controversia teologica sul contratto di censo nel XIII secolo*. Magisterij iz kanonskoga prava položio je na Papinskome lateranskom sveučilištu 1962. Dok je boravio u Zavodu sv. Jeronima pastoralno je pomagao u više župa i ustanova. Od 1959. do 1979. bio je kapelanom u rimskome «Istituto dell'Assunzione». Predavao je osnovno moralno bogoslovje u rimskome novicijatu sestara Asumpcionistkinja (1956-1958). Od 1957. do 1961. predavao je vjeronauk u liceju sestara Ančela u Rimu. Godine 1961. primljen je u «Kongregaciju obreda» i time je definitivno ostao na službi u Rimu. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je 7. prosinca 1981. godine podtajnikom Kongregacije za proglašenje svetima i na toj službi je ostao do odlaska u mirovinu 1993. godine.

Pok Fabijan Veraja je bio izrazito plodan znanstveni radnik. Najviše radova, knjiga i stručnih članaka, objavio je na talijanskome i latinskome jeziku a neka su mu djebla prevedena na više jezika. I nakon odlaska u mirovinu posvetio se pisanju. Tako je među ostalim napisao «pozicije» za proglašenje blaženim i svetim bl. Ivana Merza i bl. Miroslava Bulešića. U lipnju ove godine Zavod sv. Jeronima objavio je njegovu posljednju knjigu *Nikola Moscatello. 'Uspomene' u svjetlu dokumenata*.

Oproštajna sv. misa bila je u nedjelju 2. studenog u crkvi sv. Jeronima u Rimu, a ukop u župi sv. Ilike u Metkoviću 8. studenog 2014.

Don Jure Bogdan, *rektor*
(Životopis preuzet sa web stranice Zavoda sv. Jeronima)

SADRŽAJ 2014.**SLUŽBENI VJESNIK 1/2014.**

DOKUMENTI.....	1
Poruka za XIX. Dan života.....	1
Poruka pape Franje za XLVII. Svjetski dan mira	3
Papina poruka za 22. Svjetski dan bolesnika 2014.	11
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA.....	13
Ekonomsko vijeće	13
Sjednica Ekonomskog vijeća.....	13
Sjednica Zbora konzultora.....	14
Obveze prema ordinarijatu	14
Dan posvećenog života.....	14
Dan života.....	15
22. Svjetski dan bolesnika	15
Tečajevi priprave za brak	16
Misa i briga za umiruće u veljači	16
Korizma	17
Godišnjica smrti biskupa Karmela Zazinovića	17
Misa za pokojne biskupe, svećenike i redovnike	17
Obljetnica ređenja biskupa Valtera Župana	18
Biskupijski susret obitelji (6. travnja 2014.)	18
Plenarni preduskrsti svećenički sastanak.....	19
Pastirski pohod župa lošinjskog dekanata	19
Sv. potvrda u župi Krk	19
Otpuštenje cenzure zbog pobačaja	20
IZ KATEHETSKOG UREDA	20
Biskupijska završnica Vjeronaučne olimpijade	20
Duhovna obnova za odgojiteljice u vjeri i vjeroučitelje laike i časne sestre.....	21
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI.....	21
O. Biskup.....	21
Svećenici	22
Naši jubilarci.....	22
Fra Bonaventura Duda proslavio 90. rođendan	22
Teološko-pastoralni tjedan	22
Ponovno napominjemo.....	22
Zaključak Godine vjere	23
Susret redovnica krčke biskupije.....	24
Đakonsko ređenje Denisa Žuškina	25
Božićni susret bogoslova.....	26
Biskup Valter Župan pohodio Dom za starije i nemoćne osobe u Krku.....	26
Blagdan Nevine dječice svečano proslavljen u Krku	27
Hodočašće povjerenja na Zemlji – Taize, Strasbourg 2014.....	27
IN MEMORIAM: Fra Andelko Badurina	28
OTVOREN BISKUPIJSKI POSTUPAK ZA PROGLAŠENJE BLAŽENIM I SVETIM	
SLUGE BOŽJEGA BISKUPA ANTUNA MAHNIĆA	29
Molba za početak kanonskog postupka proglašenja blaženim svetim Sluge Božjega	
Antuna Mahnića, biskupa krčkog - «Supplex libellus»	30

SADRŽAJ 2014.

«Nihil Obstat» Kongregacije za proglašenje svetih	33
Dekret o otvaranju postupka.....	35
Dekret o imenovanju povijesnog povjerenstva	36
Dekret o uspostavljanju Biskupijskog sudišta.....	37
Propovijed krčkog biskupa mons. Valtera Župana	38
Pozdravni govor mons. Jurija Bizjaka.....	39
Izvještaj o otvaranju postupka.....	40

SLUŽBENI VJESNIK 2/2014.

BISKUPOV PROGLAS POVODOM BISKUPIJSKOG SUSRETA OBITELJI.....	45
---	----

DOKUMENTI.....	46
Poruka pape Franje za korizmu 2014.	46
Poruka pape Franje za 51. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja.....	48
Papina poruka za XXIX. Svjetski dan mladih 2014.....	50
Poruka za Dan posvećenog života 2014. Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života i Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica	54
Izvještaj s Izvanrednog plenarnog zasjedanja HBK (Zagreb, 27. siječnja 2014.).....	56
Priopćenje	58

ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA.....	59
Zazivi u Molitvi vjernika.....	59
Preduskrnsni svećenički sastanak.....	59
Podsjećamo – slavljenje svetih misa za duše	59

IZ POVJERENSTVA ZA OBITELJ	60
Biskupijski susret obitelji (Krk, 6. travnja 2014.)	60

IZ POVJERENSTVA ZA MLADE	63
Susret hrvatske katoličke mlađeži u Dubrovniku (prijave)	63
Duhovna obnova za studente i radničku mlađež	63
Animatori na Biskupijskom susretu obitelji, 6. travnja 2014.....	64

DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI	65
O. Biskup.....	65
Svećenici	65
Dan života.....	66
Podijeljena služba akolitata	66
Pretkorizmeni susret redovnica Biskupije Krk.....	66
Završnica Vjeronaučne olimpijade Krčke biskupije	69

SADRŽAJ 3/2014.

BISKUPOVA VAZMENA PORUKA.....	73
-------------------------------	----

DOKUMENTI.....	74
Izjava Komisije HBK «Iustitia et pax» o potrebi temeljnih suglasnosti i stvarne solidarnosti u Hrvatskoj, Europi i svijetu	74

Priopćenje sa XVI. redovnog godišnjeg zajedničkog zasjedanja BK BiH i HBK.....	77
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA.....	79
Veliki ili Sveti tjedan	79
Nedjelja Dobrog Pastira – Dan molitve za duhovna zvanja (11. svibnja 2014.)	80
Mjesec svibanj	80
IZ KATEHETSKOG UREDA.....	81
Hodočaše djece Krčke biskupije na grob biskupa Mahnića (12. travnja 2014.).....	81
Stručno vijeće odgojiteljica u vjeri Riječke metropolije.....	82
Proljetna katehetska škola	82
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI	83
O. Biskup	83
Svećenici	84
Duhovna obnova za vjeroučitelje i odgojitelje u vjeri Biskupije Krk.....	84
Prvi Biskupijski susret obitelji (Krk, 3. – 6. travnja 2014.)	85
Trodnevni predprogram (3.-5. travnja 2014.)	85
Biskupijski susret obitelji (6. travnja 2014.)	88

SADRŽAJ 4/2014.

BISKUPOVA RIJEČ: DUH SVETI - DUH JAKOSTI.....	93
DOKUMENTI.....	94
Priopćenje sa 48. Plenarnog zasjedanja HBK	94
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA.....	96
Sjednica Biskupijskog pastoralnog vijeća	96
Pomoć stradalima od poplava	96
Mjesec lipanj	97
Svetkovina svetog Kvirina	98
Biskupijska proslava 25. obljetnice biskupske službe kardinala Josipa Bozanića	98
Presveto Srce Isusovo – Dan svećeničkog posvećenja	99
Svećeničko ređenje	99
Ispiti za isповједnu ovlast	100
Prijava i upis svećeničkih kandidata u Bogosloviju	100
Ljetovanje bogoslova	101
Duhovne vježbe svećenika	101
Učestale provale	102
IZ KATEHETSKOG UREDA.....	102
Stručno vijeće odgojiteljica u vjeri Riječke metropolije.....	102
Metropolitanski susret vjeroučitelja	102
Biskupijsko / županijsko stručno vijeće vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola	103
Stručni skup za vjeroučitelje mentore, savjetnike i voditelje županijskih stručnih vijeća Riječke metropolije	103
Katehetske ljetne škole	103
Državne završnice vjeroučitelja olimpijada	103
Vjeroučiteljica Dubravka Buničić promovirana u zvanje vjeroučitelja savjetnika.....	104

SADRŽAJ 2014.

IZ POSTULATURE SLUGE BOŽJEGA BISKUPA ANTUNA MAHNIĆA.....	104
Objavljen prvi broj glasnika <i>Mahnićev slovo</i>	104
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI	105
O. Biskup	105
Svećenici jubilarci.....	105
Misa u samostanskoj crkvi u Nerezinama	106
Preduskrski plenarni svećenički sastanak	106
Blagoslov župne kuće u Valunu.....	109
Izborni kapitul opatice u Rabu	109
Mladi Krčke biskupije na Nacionalnom susretu mlađih u Dubrovniku	110
Posjet biskupa mons. Valtera Župana hrvatskim misijama u Astoriji i New Jersey-u	111
SADRŽAJ 5/2014.	
BISKUPOVA RIJEČ svećenicima roditeljima, vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama na početku školske i vjeronomučne godine	113
DOKUMENTI.....	114
Poruka Pape Franje za Svjetski misijski dan 2014.....	114
Poziv na molitvu za proganjene kršćane u Iraku i mir u Ukrajini u nedjelju, 14. rujna 2014.....	116
Poruka predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju na početku katehetske i školske godine 2014./2015.....	117
Priopćenje s Izvanrednog plenarnog zasjedanja HBK (Zagreb, 2. lipnja 2014.)	119
Priopćenje sa susreta s članovima HBK s redovničkim provincijalima (Zagreb, 2. lipnja 2014.).....	119
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA	121
Kolekta za izgradnju crkve u Kninu.....	121
Dolazak bogoslova u sjemenište «Ivan Pavao II. » u Rijeci	122
Naši svećenički kandidati.....	122
Pastirski pohod i slavlje svete potvrde u župama Omišaljskog dekanata	122
Tečajevi priprave za brak	123
Katekumenat.....	123
Hodočašće žena na grob Marice Stanković (Zagreb, 8. listopada 2014.)	124
Biskupijsko hodočašće na Trsat (12. listopada 2014.)	124
Teološko-pastoralni seminar za svećenike i redovnike Riječke metropolije	125
Plenarni svećenički sastanak (29. listopada 2014.)	127
Mjesec listopad.....	127
12. Obiteljska škola Riječke metropolije (Malinska, od 14. do 16. studenog 2014.)	128
Susret mlađih svećenika s Biskupom	128
Biskupijski kalendar za 2014/15. godinu	128
IZ POVJERENSTVA ZA MLADE	129
3. Biskupijsko hodočašće mlađih u Svetište Majke Božje Goričke	129
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI.....	130
O. Biskup	130
Imenovanja i premještaji u Biskupiji Krk	132
Svećenici na duhovnim vježbama	132
U Vrbniku proslavljen srebrni jubilej kard. Josipa Bozanića.....	133

Svećeničko ređenje vlč. Denisa Žuškina i fra Bojana Rizvana	136
Zlatomisnička slavlja.....	137
Ispravak	137
Prvi zavjeti s. Ane Kamalić i doživotni zavjeti s. Ide Malnar	137
Biskupijski susret vjeroučitelja Krčke biskupije: Bog je onaj koji daje rasti.....	138
 SADRŽAJ 6/2014.	
BISKUPOVA BOŽIĆNA ČESTITKA 2014.	141
DOKUMENTI.....	142
➤Godina posvećenog života	142
Apostolsko pismo Svetog Oca Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenog života	142
Dopis Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života.....	149
Pismo uz Godinu posvećenog života Vijeća HBK za UPŽ i DAŽ	151
Poruka povodom početka Godine posvećenog života 2015. Vijeća HBK za UPŽ i DAŽ i Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica	152
Poruka krčkog biskupa prigodom Godine posvećenog života	154
➤Povodom priprema za 2. Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji	155
Pismo biskupa Riječke metropolije svojim svećenicima	155
Biskupi Riječke metropolije svojim vjernicima	155
Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2015. (18. siječnja 2015.)	156
Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije <i>Muško i žensko stvori ih!</i>	158
Priopćenje Komisije HBK « <i>Iustitia et pax</i> » o referendumu, Hrvatima Bunjevcima, o slobodi medija i obnašanju javnih dužnosti u Republici Hrvatskoj	165
Priopćenje Stalnog vijeća HBK (15. rujna 2014.)	166
Priopćenje sa 49. plenarnog zasjedanja HBK (Zagreb, 21. – 23. listopada 2014.).....	166
ODREDBE BISKUPSKOG ORDINARIJATA	168
Poruka vjernicima Biskupije Krk u povodu postavljanja spomen-obilježja svetom papi Ivanu Pavlu II.	168
Spomen sv. Josipa	169
Pružanje znaka misa u sv. misi.....	169
Odluka o osnivanju Odbora za nadzor projekata gospodarske naravi	170
Dani Sluge Božjega Antuna Mahnića	171
Fond « <i>Sluga Božji biskup Antun Mahnić</i> »	171
Đakonsko ređenje	172
Godišnje klanjanje Presvetom	172
Mise « <i>Pro familia et iuventute</i> »	173
IZ KATEHETSKOG UREDA	175
Raspored odgojitelj(ic)a u vjeri i vjeroučitelj(ic)a u ped. i šk. god. 2014./2015.....	175
Katehetska zimska škola	178
Županijsko / biskupijsko stručno vijeće vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola	178
IZ POVJERENSTVA ZA MLADE	179
Duhovna obnova za mlade (Vrh, 13. Prosinca 2014.)	179
Hodočašće mladih u Prag	179

SADRŽAJ 2014.

IZ CARITASA BISKUPIJE KRK I POSTULATURE SL. BOŽJEGA ANTUNA MAHNIĆA	180
Fond «Sluga Božji biskup Antun Mahnić» - Fond za pomoć učenicima i studentima	180
DIJECEZANSKA KRONIKA I OBAVIJESTI.....	181
O. Biskup.....	181
Svećenici: Mons. Zvonimir Seršić	182
Ured za crkvenu umjetnost i kulturna dobra	183
Božićno čestitanje Biskupu (Krk, 22. prosinca 2014.)	183
Blagdan Svetе Obitelji u Rabu (28. prosinca 2014.).....	183
S. Mira Kujundžić nova opatica Benediktinki u Krku (Krk, 10. rujna 2014.).....	183
Vječni zavjeti s. M. Marijane Kranjac (Cres, 13. rujna 2014.)	184
Hodočašće žena na grob Marice Stanković (Zagreb, 8. listopada 2014.)	185
Hodočašće Krčke biskupije na Trsat (12. listopada 2014.)	186
Blagoslovljeno spomen-obilježje sv. Ivanu Pavlu II. (Omišalj, 12. listopada 2014.)	187
Hodočašće Pokreta za život Biskupije Krk u Udbinu (25. listopada 2014.)	188
Jesenski plenarni sastanak svećenika Krčke biskupije (Krk, 29. listopada 2014.)	189
Održana 12. Obiteljska škola Riječke metropolije (Malinska, 14.–16. studenoga 2014.)	192
Susret mlađih svećenika s Biskupom (Krk, 19. studenoga 2014.)	194
Osrvt na susret redovnica Krčke biskupije (Nerezine, 26. studenoga 2014.)	195
Izborna skupština Pokreta za život Biskupije Krk (Krk, 29. studenoga 2014.)	198
Pismo riječkog nadbiskupa mons. Ivana Devčića	199
Homilija kardinala Beniamina Stelle (Trsat, 27. listopada 2014.)	199
IN MEMORIAM: MONS. DR. FABIJAN VERAJA	202

Izdaje: BISKUPSKI ORDINARIJAT KRK, Biskupa Antuna Mahnića 18, HR-51500 KRK
tel. 051/221-018; fax. 051/221-483; e-mail: ordinariat@biskupijakrk.hr

Odgovara: mons. Valter Župan, biskup

Uredila: Irena Žužić